

MIHAIL EMINESCU

—
POESII

8R-1

Nu se împru-
mută acasă.

MIHAIL EMINESCU

POEZII

Cu o notiță biografică de T. Maiorescu

BIBLIOTECA
DOCUMENTARA
ORASUL FIAIRA NEAMI

348
1588

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCEC & COMP., SOCIETATE ANONIMĂ

LIBRARY OF THE
BIBLIOTHECA

K. II. 92

21904. *Atelierul Socec & Comp, S. A., București*

ORAZI L'ARIA NEVA
DOCUMENTARIA
BIBLIOTEC

8861

PREFAȚA LA EDIȚIA DINTÂIA

Colecția de față cuprinde toate poeziile lui Eminescu, publicate în *Convorbiri Literare* de vreo doisprezece ani încoace, precum și cele aflate până acum numai în manuscris pe la unele persoane particulare.

Publicarea se face în lipsa poetului din țară. El a fost totdeauna prea impersonal și prea nepăsător de soarta lucrărilor sale, pentru a fi putut fi înduplecat să se îngrijească însuși de o asemeneaculegere, cu toată stăruința amicilor săi literari.

Poeziile, așa cum se prezintă în paginile următoare, nu sunt dar revăzute de Eminescu și sunt prin urmare lipsite de îndreptările ce avea de gând să le facă, cul puțin la cele vechi (*Venere și Madonă, Mortua est, Egipetul, Noaptea, Inger de pază, Impărat și proletar, Rugăciunea unui Duc, Inger și Demon*).

Dacă totuși am publicat aceste poezii împreună cu celelalte așa cum se găsesc, am făcut-o dintr'un simțimânt de datorie literară. Trebuiau să devie mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adâncea sa simțire și cele mai înalte gândiri într'o frumusețe de forme, sub al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viață.

T. Maiorescu.

București, Decembrie 1883.

POETUL EMINESCU

Tânăra generație română se află astăzi sub influența operei poetice a lui Eminescu.

Se cuvine dar să ne dăm seamă de individualitatea omului, care a personificat în sine cu atâta strălucire ultima fază a poeziei române de astăzi.

Viața lui externă e simplă de povestit, și nu credem, că în tot decursul ei să fi avut vreo întâmplare din afară o înrâurire mai însemnată asupra lui. Ce a fost și ce a devenit Eminescu, este rezultatul geniului său înnăscut, care eră prea puternic în a sa proprie ființă, încât să-l fi abătut vreun contact cu lumea dela drumul său firesc. Ar fi fost crescut Eminescu în România sau în Franța și nu în Austria și în Germania; ar fi moștenit sau ar fi

agonisit el mai multă sau mai puțină avere; ar fi fost așezat în hierarchia Statului la o poziție mai înaltă; ar fi întâlnit în viața lui sentimentală orice alte figuri omenești: Eminescu rămâne acelaș, scarta lui nu s'ar fi schimbat.

Născut la 15 Ianuarie 1850 în Botoșani, primind prima învățătură la gimnaziul din Cernăuți, părăsind la 1874 școala pentru a se lua după trupa de teatru a d-nei Fani Tardini prin România și prin Transilvania, părăsind și această trupă pentru a se arunca cu cea mai mare încordare în studii felurite la Viena, susținut acolo și la Berlin în parte prin contribuțiile unor amici literari, numit între 1874 și 1876 revizor școlar și bibliotecar la Iași, destituit și dat în judecată de guvernul următor, însărcinat apoi cu redacția ziarului „*Tim-pul*“, încălzit din vreme, dar numai sporadic de farmecul unor femei dela care au rămas în poeziile lui câteva urme de păr bălai, de ochi întunecați, de mâne reci, de *un nu știu ce și nu știu cum*, lovit în Iunie 1883 de izbucnirea nebuniei, al cărei germe

eră din naștere îndreptat întru câtvă la începutul anului 1884, dar degenerat în forma lui etică și intelectuală, apucat din nou de nemiloasa fatalitate ereditară, Eminescu moare la 15 Iunie 1889, în institutul de alienați din București.

☉ La o privire superficială, fuga lui Eminescu dela gimnaziu după o trupă de actori, darea lui în judecată, activitatea lui ca redactor de ziar, care adecă nu s'ar putea explica decât prin necesități materiale, lipsa de orice distincții convenționale, de premiiuri academice, de decorații ș. c. l., toate aceste puse în legătură mai ales cu izbucnirea alienației mentale, par a da vieții sale o coloare romantică, și unele reviste și ziare, care l-au ignorat câtă vreme eră în toată vigoarea lui, au găsit aci prilejul de a-și arăta sentimentalitatea și de a acuza societatea română, că ar fi lăsat un asemenea om nelăsat în seamă și într'o mizerie din cauza căreia ar fi înnebunit. ☉

Noi credem, că aceste aprecieri sunt greșite.

Ceeace caracterizează mai întâi de toate perso-

nalitatea lui Eminescu, este o așă de covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie, căreia nimic din cele ce-și întipărise vre-odată nu-i mai scăpă (nici chiar în epoca alienației declarate), încât lumea, în care trăia el, după firea lui și fără nici o silă, era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeași proporție tot ce era caz individual, întâmplare externă, convenție socială, avere sau neavere, rang sau nivelare obștească, și chiar soarta externă a persoanei sale ca persoană, îi erau indiferente. A vorbi de mizeria materială a lui Eminescu înseamnă a întrebuiți o expresie nepotrivită cu individualitatea lui și pe care el cel dintâi ar fi respins-o. Cât i-a trebuit lui Eminescu pentru ca să trăiască în accețiunea materială a cuvântului, a avut el totdeauna. Grijile existenței nu l-au coprins niciodată în vremea puterii lui intelectuale; când nu câștigă singur, îl susținea tatăl său și-l ajutau amicii. Iar recunoașterile publice le-a desprețuit totdeauna.

Vre-un premiu academic pentru poeziile lui Eminescu, de a cărui lipsă se plânge o revistă germană din București? Dar Eminescu ar fi întâmpinat o asemenea propunere cu un răs homeric sau, după dispoziția momentului, cu acel surâs de indulgență miloasă ce-l avea pentru nimicurile lumești.

— Regina României, admiratoare a poeziilor lui, a dorit să-l vadă, și Eminescu a avut mai multe convorbiri literare cu Carmen Sylva. L-am văzut și eu la Curte și l-am văzut păstrând și aici simplitatea încântătoare ce o avea în toate raporturile sale omenești. Dar când a fost vorba să i se confere o distincție onorifică, un *bene-merenti* sau nu știu ce altă decorație, el s'a împotrivit cu energie. Rege el însuș al cugetărei omenești, care alt Rege ar fi putut să-l distingă? Și aceasta nu din vre-o vanitate a lui, de care era cu desăvârșire lipsit, nu din sumeția unei inteligențe excepționale, de care numai el singur nu era știutor, ci din naivitatea unui geniu cuprins de lumea ideală, pentru care orice coborâre în lumea convențională era o supărare și o nepotrivire firească.

Cine-și dă seama de o asemenea figură, va înțelege îndată, că nu-l puteai prinde pe Eminescu cu interesele cari ademenesc pe cei mai mulți oameni. Luxul stării materiale, ambiția, iubirea de glorie nu a fost în nici un grad obiectul preocupărilor lui. Să fi avut ca redactor al „Timpului“ mai mult decât a avut, să fi avut mai puțin: p ntru micile lui trebuințe materiale tot atât eră. Numai după izbucnirea nebuniei, în inervalele lucide, în care se arătau însă feluritele forme de degenerare etică obișnuite la asemenea stări, devenise lacom de bani.

Prin urmare legenda, că mizeria ar fi adus pe Eminescu la nebunie, trebuie să aibă soarta multor altor legende, să dispară înaintea realității.

Și nici munca specială a unui redactor de ziar nu credem că trebuie privită la Eminescu ca o sfortare impusă de nevoie unui spirit recalcitrant. Eminescu eră omul cel mai silitor. veșnic cetind, meditănd, scriind. Lipsit de orice interes egoist, el se interesă cu atât mai mult la toate manifestele

vieții intelectuale, fie scrierile vre-unui prieten, fie citirea a tot ce se publică în literatura română, fie izvoarele istorice, despre care avea cunoștința cea mai amănunțită, fie luptele politice din țară. A se ocupa cu una din aceste chestii, a cugeta și a scrie asupra lor, era lucrul cel mai potrivit cu felul spiritului său. Și energia cu care a redactat „*Timpul*“, înălțimea de vederi, ce apare în toate articolele lui, puterea nouității, cu care în contra frazei despre *naționalismul* liberal al partidului dela guvern a opus importanța elementului autohton, sunt o dovadă pentru aceasta.

Cu o așa natură, Eminescu găsea un element firesc pentru activitatea sa în toate situațiile, în cari a fost pus. La bibliotecă, pentru a-și spori comoara deja imensă a memoriei sale; ca revizor școlar, pentru a stărui cu limezimea spiritului său asupra nouelor metode de învățământ; în cercul de amici literari, pentru a se bucura fără invidie sau a râde fără răutate de scrierile citite; la redacția „*Timpului*“, pentru a biciui frascologia neadevărată

și a formulă sinteza unei direcții istorice naționale: în toate aceste ocupări și sfere, Eminescu se află fără silă în elementul său.

Dacă a nebunit Eminescu, cauza este exclusiv internă, este înăscută, este ereditară. Cei ce cunosc datele din familia lui, știu că la doi frați ai săi, morți sinuciși, a izbucnit nebunia înainte de a sa și că această nevropatie se poate urmări în linie ascendentă.

De altminteri și în vremea în care spiritul îi era în vigoare, felul traiului său făcuse pe amici să se teamă de rezultatul final. Viața lui era neregulată; adese se hrănea numai cu narcotice și excitante; abuz de tutun și de cafea, nopți petrecute în cetire și scriere, zile întregi petrecute fără mâncare, și apoi deodată la vreme neobișnuită, după miezul nopții, mâncare și băutură fără alegere și fără măsură: așa era viața lui Eminescu. Nu această viață i-a cauzat nebunia, ci germenul de nebunie înăscut a cauzat această viață. Ceeace o dovedește, este, că toate încercările, adeseori și cu stăruință repetate

de unii prieteni ai săi, nu au fost în stare să-l aducă la un trai mai regulat.

Și nici de nefericiri, care ar fi influențat sănătatea intelectuală sau fizică a lui Eminescu, nu credem că se poate vorbi. Dacă ne-ar întrebă cineva: a fost fericit Eminescu? am răspunde: cine e fericit? Dar dacă ne-ar întrebă: a fost nefericit Eminescu? am răspunde cu toată convingerea: nu! Ce e drept, el era pătruns de ideile lui Schopenhauer, era prin urmare pesimist. Dar acest pesimism nu era redus la plângerea mărginită a unui egoist nemulțumit cu soarta sa particulară, ci era eterizat sub forma mai senină a melancoliei pentru soarta omenirii îndeobște; și chiar acolo, unde din poezia lui străbate indignarea în contra epigonilor și a demagogilor înșelători, avem aface cu un simțimânt estetic, iar nu cu o amărăciune personală. Eminescu, din punct de vedere al egoismului cel mai nepăsător om ce și-l poate închipui cineva, precum nu putea fi atins de un simțimânt prea intensiv al fericirii, nu putea fi nici expus la o prea

mare nefericire. Seninătatea abstractă — iată nota lui caracteristică. în melancolie ca și în veselie. Și lucru interesant de observat: chiar forma nebuniei lui era o veselie exsultantă.

Când venea în mijlocul nostru cu naivitatea sa de copil, care îi câștigase de mult inima tuturor, și ne aducea ultima poezie ce o făcuse, o refăcuse, o rafinase, căutând mereu o formă mai perfectă, o bitea par'că ar fi fost o lucrare străină de el. Nici odată nu s'ar fi gândit măcar să o publice: publicarea îi era indiferentă, unul sau altul din noi trebuia să-i ia manuscrisul din mână și să-l dea la „Convorbiri“.

Și dacă pentru poeziile lui, în care și-a întrupat sub o formă așa de minunată quintezența cugetărilor și simțirilor, se mulțumea cu emoțiunea estetică a unui mic cerc de amici, fără a se gândi la nici o satisfacție de amor-propriu; dacă el se considera oarecum ca organul accidental, prin care însăș poezia se manifestă, așa încât ar fi primit cu aceeaș mulțumire să se fi manifestat prin altul;

ne este permis a conchide, nu numai că eră nepăsător pentru întâmplările vieții externe, dar și chiar că în relațiile lui pasionale eră de un caracter cu totul neobișnuit. Cuvintele de amor fericit sau nefericit nu se pot aplica lui Eminescu în accepțiunea de toate zilele. Nici o individualitate femeiască nu-l putea captivă și ținea eu desăvârșire în mărginirea ei. Ca și Leopardi în *Aspasia*, el nu vedea în femeia iubită decât copia imperfectă a unui prototip nerealizabil. El iubea întâmplătoarea copie sau îl părăsea, tot copie rămânea, și el se refugia cu melancolie impersonală într'o lume mai potrivită cu el, în lumea cugetării și a poeziei. De aici „Luceafărul“ cu versurile dela sfârșit:

Ce-ți pasă ție, chip de lut
 Dac'oi fi eu sau altul?
 Trăind în cercul vostru strîmt,
 Norocul vă petrece;
 Ci eu în lumea mea mă simt
 Nemuritor și rece.

J. Maiorescu.

București, Octomvrie 1897.

The first of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform, but
 varies according to the nature of the
 property. This is a great disadvantage,
 and one which should be remedied.
 The second is the fact that the
 system of taxation is not progressive,
 but is a flat tax. This is also a
 disadvantage, and one which should
 be remedied. The third is the fact
 that the system of taxation is not
 based on the ability to pay, but on
 the ownership of property. This is
 also a disadvantage, and one which
 should be remedied.

The fourth is the fact that the
 system of taxation is not based on
 the value of the property, but on
 the area of the land. This is also
 a disadvantage, and one which
 should be remedied. The fifth is
 the fact that the system of taxation
 is not based on the income of the
 taxpayer, but on the value of the
 property. This is also a disadvantage,
 and one which should be remedied.

POEZII

POE XII

SINGURĂTATE.

Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad,
Focul pâlpâe în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii; amintiri
Țiriesc încet ca greeri
Printre negre, vechi zidiri.

Sau cad grele, mângâioase
Și se sfarmă 'n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Christ.

În odaie prin unghere
 S'a țesut păinjenis,
 Și prin cărțile în vravuri
 Umblă șoarecii furiș.

În această dulce pace
 Îmi ridic privirea 'n pod
 Și ascult cum învelișul
 Cărților înțet mi-l rod.

Ah! de câte-ori voit-am
 Ca să spânzur lira 'n cui
 Și un capăt poeziei
 Ș' pustiului să pui.

Dar atuncea, greeri, șoareci
 Cu ușor-măruntul mers,
 Readuc melancolia-mi
 Iară ea se face vers.

Câte-odată . . . prea arare
 A târziu când arde lampa,
 Inima din loc îmi sare,
 Când aud că sună clampa:

Este *Ea*. Deșarta casă
Dintr'o dată mi pare plină,
În privazul negru-al nopții
E icoana de lumină.

Și mă mir eu, cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână 'n mână, gură 'n gură.

LASĂ-ȚI LUMEA TA UITATĂ

Lasă-ți lumea ta uitată
Mi te dă cu totul mie,
De ți-ai da viața toată
Nime 'n lume nu ne știe.

Vin' cu mine, rătăcește
Pe cărări cu cotituri
Unde noaptea ne trezește
Glasul vechilor păduri.

Printre crengi scânteie stele.
Farmec dând cărării strălucire,
Și afară doar de ele
Nime 'n lume nu ne simte.

Părul tău ți se desprinde
 Și frumos ți se mai șede,
 Nu zi ba, de te-oi cuprinde —
 Nime 'n lume nu ne vede.

Tânguiosul bucium sună,
 L'ascultăm cu atâta drag,
 Pe când iese dulcea lună
 Dintr'o rariște de fag.

Și răspunde codrul verde.
 Fermeșat și dureros,
 Iară sufletu-mi se pierde
 După chipul tău frumos.

Te desfaci c'o dulce silă,
 Mai nu vrei și mai te lași.
 Ochii tăi sunt plini de milă,
 Chip de înger drăgălaș.

Iată lacul. Luna plină
 Poleindu-l, îl străbate,
 El aprins de-a ei lumină
 Simte-a lui singurătate.

Tremurând ca unde 'n spume
 Între trestii le fărâmbă,
 Și vișând o 'ntreagă lume,
 Tot nu poate să adoarmă.

De-al tău chip el se pătrunde,
 Ca oglinda îl alege —
 Ce privești zâmbind în unde?
 Ești frumoasă, se 'nțelege.

Înălțimile albastre,
 Pleacă zarea lor pe dealuri,
 Arătând privirii noastre
 Stele 'n ceruri, stele 'n valuri.

E-un miros de tei în crânguri,
 Dulce-i umbra de răchiți,
 Și suntem atât de singuri
 Și atât de fericiți!

Numai luna printre ceată
 Varsă apelor văpae,
 Și te află strânsă 'n brațe,
 Dulce dragoste bălăe.

ȘI DACĂ RAMURI BAT ÎN GEAM

Și dacă ramuri bat în geam
 Și se cutremur' plopilor,
 E ca în minte să te am
 Și 'ncet să te apropiu.

Și dacă stele bat în lac
 Adâncu-i lumînându-l,
 E ca durerea mea s'o împac
 Înseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
 De iese 'n lăcu luna,
 E ca aminte să-mi aduc
 De tine 'n totdeauna.

BIBLIOTECA

DOCUMENTARA

GRĂȘUL FIATRA NEAMȚ

PAJUL CUPIDON

Pajul Cupidon vicleanul
 Mult e rău și alintat,
 Cu copii se hârjonește,
 Iar la dame doarme 'n pat.

De lumină ca tâlharii
 Se ferește binișor,
 Pe ferești se sue noaptea
 Dibuind încetișor.

Cordeluțe și nimicuri
 Iată toate-a lui averi,
 Dărnice când nu vrei nici una
 Și zgârcit dacă le ceri.

LIBRARY
 1911

În volumul ros de molii
 Cauți noaptea adevăr,
 Și 'ntâlnești lipită 'n file
 Vița-i galbenă de păr.

El dă gânduri ne 'nțelese
 Vârstei crude și necoapte,
 Cu icoane luminoase
 O îngână 'ntreaga noapte.

Când de-o sete sufletească
 E cuprinsă fata mică —
 A dormit cu ea alături
 Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copiii,
 Dar zâmbirea-i e vicleană.
 Dară galeși îi sunt ochii
 Ca și ochii de vădană.

Cât și umere frumoase,
 Sâni albe și rotunde
 El le ține 'mbrățișate
 Și cu mâinile le-ascunde.

De te rogi frumos de dânsul,
Indestul e de hain,
Vălul alb de peste toate
Să-l înlăture puțin.

CE TE LEGENI CODRUL

(*In formă populară*)

Ce te legeni codrule,
Fără ploae, fără vânt
Cu crengile la pământ?

— De ce nu m'aş legăna
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea creşte
Şi frunzişul mi-l răreşte;
Bate vântul frunza 'n dungă —
Cântăreţii mi-i alungă;
Bate vântul dintr'o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!

0

Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând pe rând
Zarea lumii 'ntunecând;
Și se duc ca elipele
Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit
Vestejit și amorțit.
Și cu doru-mi singurel
De mă 'ngân numai cu el!

MELANCOLIE

Părcă că printre nori s'a fost deschis o poartă,
 Prin care trece albă regina nopții moartă —
 O dormi, o dormi în pace printre făclii o mie
 Și în mormânt albastru și 'n pânze argintie,
 În mausoleu-ți mândru, al cerurilor are,
 Tu adorat și dulce al nopților monare!
 Bogată în întinderi stă lumea 'n promoroacă,
 Ce sate și câmpii c'un luciu vâl îmbracă;
 Văzduhul scânteiază, și ca unse cu var
 Luceesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
 Și țințirîmul singur cu strâmbce cruci veghiază.
 O cucuvea sură pe una se așează.
 Clopotnița troznește, în tălpi izbește toaca,
 Și străveziul demon, prin aer când să treacă
 Atinge încet arama cu zimți-aripei sale (8)
 De auzi din ea un vaiet, un aiurit de jale

Biserica 'n ruină

Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrână,
 Și prin ferestre sparte, prin uși țiue vântul;
 Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul.
 Nauntru ei pe stâlpi-i, pereți, iconostas
 Abia conture triste și umbre au rămas;
 Drept preot toarce-un greer un gând fin și obscur,
 Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

.....
 (Credința zugrăvește icoanele 'n biserici --
 Și 'n sufletu-mi pusese poveștile-i fcerici,
 Dar de-ale vieței valuri, de al furtunei pas,
 Abiă conture triste și umbre au mai rămas.
 In van mai caut lumea-mi în obositul creer,
 Căci, răgușit, tomnatec vrăjește trist un greer;
 Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,
 Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu.
 Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
 Incet repovestită de o străină gură,
 Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.

Cine e acel ce-mi spune povestea pe de rost,
 De-mi țin la el urechea și rîd de câte-ascult
 Ca de dureri străine? . . . Parc'am murit de mult!

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

Pe când nu eră moarte, nimic nemuritor
 Nici siraburul luminii de viață dătător,
 Nu eră *azi* nici *mâine*, nici *eri* nici *totdeauna*
 Căci *unul* eră toate, și *totul* eră una;
 Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
 Erau din rândul celor ce n'au fost niciodată -
 Pe atunci erai Tu singur, încât mă 'ntreb în sine-mi
 Au cine-i zeul, cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-a 'nainte d'a fi zeii,
 Și d'n noian de ape puteri au dat scânteii,
 El zeilor dă suflet și lumii fericire.
 El este al omenirii izvor de mântuire. —
 Să s inimile voastre! Cântare a lui ți-i.
 El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dăte ochii să văd lumina zilei,
 Și inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
 În vuetul de vânturi auzit-am al lui mers
 Și 'n glas purtat de cântec simții duiosu-i vers —
 Și tot pe lâng'aceste cerșesc înc'un adaos:
 Să 'ngădue intrarea-mi în veșnicul repaos!

Să blesteme pe oricine de mine-o avea milă,
 Să binecuvinteze pe cel ce mă impilă,
 S'asculte orice gură ce ar vrea ca să mă ridă,
 Puteri să pue 'n brațul ce-ar stă să mă ucidă. ①
 Și acela între oameni devină cel întâi,
 Ce mi-ar răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi,

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
 Pân' ce-oiu simți că ochiu-mi de lacrimă e sec,
 Că 'n orice om din lume un dușman mi se naște
 C'ajung pe mine însu-mi a nu mă mai cunoaște,
 Că chinul și durerea simțirea-mi a 'mpietrit-o,
 Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o —
 Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amor,
 Poate-oiu uita durerea-mi și voi putea să mor. ②

Străin și făr' de lege de voi muri atunce,
 Nevrednicu-mi cadavru în uliță 'l arunce.

Ș'aceluia, Părinte, să-i dai coroana scumpă,
Ce-o să amuțe câinii ca inima-mi s'o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Indură-te, stăpâne, și dă-i pe voci viață!

Astfel numai, părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vreă să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și 'n stingerea eternă dispar fără de urmă!

PE ACEEAȘ ULICIOARĂ

Pe aceeaș ulicioară
Pate luna în ferești,
Numai tu de după gratii
Veșnic nu te mai ivești.

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zăplaz.
Numai z'le trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alt i ochii tăi acum;
Numai eu, rămas acelaș,
Bat merou acelaș drum.

Ah, subțire și gingașă
 Tu pășeai încet, încet,
 Dulce îmi veneai în umbra
 Tăinuitului boschet.

Și lăsându-te la pieptu-mi,
 Nu știam ce-i pe pământ,
 Ne spuneam atât de multe
 Făr' a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
 La 'ntrebări îndeosebi,
 Și de alte cele în lume
 N'aveai vreme să întrebi.

Și în farmecul vieți-mi
 Nu știam că-i tot aceea
 De te razini de o umbră
 Sau de crezi ce-a zis femeea.

Vântul tremură în perdele
 Astăzi ca și alte dăți,
 Numai tu de după ele
 Veșnic nu te mai arăți!

DE CÂTE ORI IUBITO . . .

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
 Oceanul cel de ghiață mi-apare înaintea:
 Pe bolta alburie o stea nu se arată,
 Departe doară luna cea galbenă — o pată;
 Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
 O pasăre plutește cu aripi ostenite,
 Pe când a ci pereche nainte tot s'a dus
 C'un pâlce întreg de păsări, perzându-se 'n apus.
 Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
 Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu—ea moare
 Visându-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

.
 Suntem tot mai departe deolaltă amândoi.
 Din ce în ce mai sigur mă 'ntunec și îngheț,
 Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți

O RĂMÂI

„O rămâi, rămâi la mine!
„Te iubesc atât de mult!
„Ale tale doruri toate
„Numai eu știu să le-ascult.

„In al umbrei întunerie
„Te asemăn unui prinț
„Ce se uit' adânc în ape
„Cu ochi negri și cumiși:

„Și prin vuetul de valuri.
„Prin mișcarea naltei ierbi
„Eu te fac s'auzi în taină
„Mersul cârdului de cerbi:

„Eu te văd răpit de farmec
 „Cum îngâni cu glas domol,
 „In a apei strălucire
 „Intinzând piciorul gol;

„Și privind în luna plină
 „La văpaia de pe lacuri,
 „Anii tăi se par ca clipe,
 „Clipe dulci se par ca veacuri“.

Astfel zise lin pădurea,
 Bolți asupra-mi clătinând --
 Șueram l'a ei chemare
 Ș'am eșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m'aș întoarce
 A 'nțelege n'o mai pot....
 Unde ești, copilărie,
 Cu pădurea ta cu tot?

DESPĂRȚIRE

Să-ți cer un semn, iubito, spre a nu te mai uită?
 Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta!
 Nu floarea vestejită din părul tău bălai
 Căci singura mea rugă-i: uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
 Să nu se sting-asemeni, ci 'n veci să stea pe loc:
 Tot alte unde unde-i sună aceluiaș părâu?
 La ce statornicia părerilor de rău,
 Când prin această lume să trecem ne e scris
 Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
 La ce de-acu 'nainte tu grija mea s'o porți?
 La ce să măsoari anii ce zboară peste morți?
 Tot una-i, dacă astăzi sau mâine o să mor,
 Când voi să-mi piară urma în mintea tuturilor,
 Când voi să uiți norocul visat de amândoi.

Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
 Să fie neagra umbră în care-om fi perit,
 Ca și când nici-odată noi nu ne-am fi găsit,
 Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerți.

Că te-am iubit atâta, putea-vei tu să ierți?
 Cu fața spre părete mă lasă prin străini.
 Să 'nghete sub pleoape a ochilor lumini
 Și când se va întoarce pământul în pământ,
 Au cine o să știe de unde-s, cine sunt?
 Cântări tânguitoare pria zidurile reci
 Cerși-vor pentru mine repaosul de veci.
 Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine aproape,
 Să-mi spue al tău nume pe 'nehisele'mi pleoape,
 Apoi — de vor — m'arunce în margine de drum....
 Tot îmi va fi mai bine ca 'n ceasul de acum.
 D'n zare depărtate răsar'un stol de corbi
 Să 'ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
 Răsar'o vijelie din margini de pământ.
 Dând pulberea-mi țării și inima-mi la vânt.

Ci tu rămâi în floare ca luna lui April,
 Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil;
 Din cât ești de copilă să 'ntineresti mereu,
 Să nu mă ști pe mine, cum nu m'oi ști nici eu.

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie.

S'adun' flori în șezătoare
De paianjen tort să rumpă
Și anină 'n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-și trestia 'ntr'o parte
 Stă copila lin plecată,
 Trandafiri aruncă roșii
 Peste unda fermecată.

Ca să vad'un chip, se uită
 Cum aleargă apa 'n cercuri,
 Căci vrăjit de mult e lacul
 De-un cuvânt al sfirtei Mercuri.

Ca să iasă chipu 'n față,
 Trandafiri aruncă tineri,
 Căci vrăjiți sunt trandafirii
 De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită... păru-i galben,
 Fața ei lucește în lună,
 Iar în ochii ei albaștri
 Toate basmele s'adună.

O D Ă

(în metru antic)

Nu credoam să 'nvăţ a muri vr'odată;
 Pururi tânăr, înfăşurat în manta-mi.
 Ochii mei nălţam visători la streaua
 Singurătăţii.

Când de-odată tu răsărişi în cale-mi,
 Suferinţă tu, dureros de dulce!
 Pân' în fund băui voluptatea morţii
 Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
 Ori ca Hereul înveninat de haina-i;
 Focul meu a'l stinge nu pot cu toate
 Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug mă topesc în flacări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă.
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

LA MIJLOC DE CODRU DES

(In formă populară).

La mijloc de codru des
Toate pasările ies
Din huceag de aluniș
La voiosul luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Care 'n trestia înaltă
Legănându-se din unde
In adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de pasări călătore,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândunele
Și de chipul dragei mele.

VENERE ȘI MADONA

Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândeă în basme și vorbeă în poezii,
O! te văd, te aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu alte raiuri, cu alți zei.

Venere, marmură caldă, ochiu de piatră ce scânteie,
Brat molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseței de femeie,
A femeii, ce și astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael pierdut în visuri ca 'ntr'o noapte înstelată
Sufletu 'mbătat de raze și d'eterne primăveri,
Te-a văzut și-a visat raul cu grădini îmbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre îngerii din cer.

Și-a creat pe pânza goală pe Madona-Dumnezeu
 Cu diademă de stele, cu surâsul blând, vergin,
 Fața pală 'n raze blonde, chip de înger, dar femeu,
 Căci femeia-i prototipul îngerilor din senin

Astfel eu, pierdut în noaptea unei vieți de poezie,
 Te-am văzut, femeu stearpă, fără suflet, fără foc,
 Și-am făcut din tine-un înger blând ca ziua de magie,
 Când în viața pustită râde-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
 Buza ta învinetită de-al corupției mușcat,
 Și-am zvârlit asupra-ți, crudo, vâlul alb de poezie
 Și palorei tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce 'nconjoară cu magie
 Fruntea îngerului geniu, îngerului ideal,
 Din demon făcui o sfântă, dintr'un chiot simfonie
 Din ochirile-ți murdare ochiu-aurorei matinal.

Dar azi vâlul cade, crudo! dezmețit din visuri sece
 Fruntea mea este trezită de al buzei tale 'nghet,
 Și privesc la tine, demon, și amori-mi stins și rece
 Mă învață cum asupră-ți eu să caut cu dispreț!

Tu îmi pari ca o bacantă, ce-a luat cu 'nșelăciune
 De pe-o frunte de fecioară mirtul verde de martir
 O fecioar'al cărei suflet eră sfânt ca rugăciunea
 Pe când inima bacantei e spazmodic lung delir.

O, cum Rafael creat-a pe Madona-Dumnezeu
 Cu diadema-i de stele, cu surâsul blând, vergin,
 Eu făcut-am zeitățe dintr'o palidă femeie,
 Cu inima stearpă, rece și cu suflet de venin!

.....

 Plângi, copilă? C'o privire umedă și rugătoare
 Poți din nou zdrobi și frânge apostat' inima mea?—
 Ia picioare-ți cad și-ți caut în ochi negri-adânci ca marea
 Și sărut a tale mâne și te 'ntreb de poți ierta.

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!... A fost crudă 'nvinuirea
 A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond,
 Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin iubire
 Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.

S O N E T

Iubind în taină am păstrat tăcere,
 Gândind că astfel o să-ți placă ție,
 Căci în priviri ceteam o veșnicie
 De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
 Cuvinte dă duioaselor mistere,
 Vreau să mă 'nec de dulcea 'nvăpăiere
 A celui suflet, ce pe al meu știe.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
 Și 'n ochii mei se vede 'n friguri chinu-mi
 Copila mea cu lungi și blonde plete?

Cu o suflare răcorești suspinu-mi,
 C'un zâmbet faci gândirea-mi să se 'mbete:
 Fă un sfârșit durerii—vin la sânu-mi!

S O N E T

Afară-i toamnă, frunza mprăstiată.
Iar vântul zvârle 'n geamuri grele picuri:
Și tu citești scrisori din roase plicuri
Și într'un ceas gândești la viața toată.

Perzându-ți timpul tău cu dulci nimicuri,
N'ai vrea ca nîme 'n ușa ta să bată;
Dar și mai bine-i, când afară-i zloată,
Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Și eu astfel mă uit din jeț pe gânduri.
Viscz la basmul vechiu al zânei Dochii.
In juru-mi ceața crește rânduri, rânduri -

De-cdat-aud feșnirea unei rochii.
Un moale pas abia atins de scânduri—
Iar mâni subțiri și reci mi-acceptăr ochii.

SONET

Sunt ani la mijloc și încă mulți vor trece
Din ceasul sfânt în care ne 'ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mână rece.

O vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea să plece,
Sub raza ei mă lasă a p-trece
Și cânturi nouă zmulge tu din liră-mi.

Tu nici nu știi, a ta apropiere
Cum inima de-adânc o liniștește
Ca răsărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zâmbind copilărește,
Se stinge-atunci o viață de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.

S O N E T

Când însuș glasul gândurilor tace,
Mă 'ngână cântul unei dulci evlavii,
Atunci te chem; chemarea asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsai din umbra vremilor încoace
Ca să te văd venind — ca 'n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c'un suspin arat-o.

Cu geana ta m'atinge pe pleoape
Și simt florii străngerii în brațe,
Pe veci pierdute, veșnic adorato!

S O N E T

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și nici odată n'or să vie iară.
Căci nu mă 'ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghițitori, erezuri.

Cu fruntea-mi de copil o 'nseninară,
Abia 'nțelese, pline de 'nțelesuri
Cu-a tale umbre azi în vîn mă împresuri,
O ceas al tainei, asfințit de sară!

Să zmulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri?
Cu mâna mea în van pe liră lunec:

Pierdut e totu 'n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește 'n urma mea... mă 'ntunec!

S O N E T

S'a stins viața falnicei Veneții,
N'auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri
Pătrunde luna, înălbind păreții.

Okeanos se plânge pe canaluri,
El numă 'n veci e 'n floarea tinereții.
Mîresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Izbește 'n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca 'n țintirim tăcerea e 'n cetate.
Preot rămas din a vechimei zile
San-Marc, sinistru, miezul nopții bate,

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile
Rostește lin în clipe cadențate:
„Nu 'nvie morții—e 'nzadar, copile!“

D O R I N Ț A

Vino 'n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund,

Și în brațele-mi întinse
Să alergi pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vălul,
Să-l ridie de pe obraz.

Pe genunchii mei ședea-vei,
Vom fi singuri-singurci,
Iar în păr, înfiorate,
O să-ți cază flori de tei.

Fruntea albă 'n părul galben
Pe-al meu braț încet s'o culci
Lăsând pradă gurei mele
Ale tale buze dulci.

Vom visă un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c'un cânt
Singuratece izvoare,
Blândă batore de vânt;

Adormind de armonia
Codrului bătut de vânturi,
Flori de tei de-asupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

MORTUA EST!

Făclie de veghe pe umezi morminte,
 Un sunet de clopot în orele sfinte,
 Un vis, ce își moaie aripa 'n amar —
 Astfel ai trecut de al lumii hotar,

Trecut-ai când ceru-i câmpie senină,
 Cu râuri de lapte și flori de lumină.
 Când norii cei negri par sumbre palato
 De luna regină pe rând vizitate.

Te văd ca o umbră de-argint strălucită.
 Cu-aripi ridicate, la ceruri pornită,
 Suind, palid suflet, a norilor schele
 Prin ploaia de raze, ninscare de stele.

O rază te 'naltă, un cântec te duce
 Cu brațele albe pe piept puse cruce,
 Când torsul s'aude l'al vrăjilor caer
 Argint e pe ape, și aur în aer.

Văd sufletu-ți candid prin spațiu cum trece;
 Privesc apoi lutul rămas... alb și rece
 Cu haina lui lungă culcat în sicriu,
 Privesc la surăsu-ți rămas încă viu—

Și 'ntreb al meu suflet rănit de 'ndoială:
 De ce-ai murit, înger cu fața cea pală?
 Au nu ai fost jună, n'ai fost tu frumoasă?
 Te-ai dus spre a stînge o stea radioasă?

Dar poate acolo să fie castele
 Cu arcuri de aur zidite de stele,
 Cu râuri de foc și cu poduri de-argint,
 Cu țărături de zmirnă, cu flori care cânt?

Să treci tu prin ele, o sfântă regină,
 Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină,
 În haina albastră stropită de aur,
 Pe fruntea ta mândră cunună de lauri?

O moartea-i un haos, o mare de stele,
 Când viața-i o baltă de vise rebele;
 O moartea-i un secol cu son înflorit,
 Când viața-i un basmu pustiu și urât. —

Dar poate... o! capu-mi pustiu, cu furtune!
 Gândirile-mi rele sugrum cele bune...
 Când zorii se sting și stelele pică
 Imi vine a crede *că toate-s nimică.*

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
 Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
 Să văd cerul negru, că lumile-și cerne
 Ca prăzi trecătoare a morții eterne.

Ș'atunci, de-a fi astfel... atunci în vecie
 Suflarea ta caldă, ea n'o să învie,
 Atunci graiu-ți dulce în veci este mut,
 Atunci acest înger n'a fost decât lut.

Și totuși, țărână frumoasă și moartă,
 De racla ta razim eu harfa mea spartă
 Și moartea ta n'o plâng, ci *mai* fericesc
 O rază fugită din hacs lumesc.

Ș'apoi cine știe, de este mai bine
 A fi sau a nu fi? Dar știe oricine,
 Că ceeace nu e, nu simte dureri—
 Și multe dureri-s, puține plăceri.

A fi? Nebunie și tristă și goală:
 Urechea te minte și ochiul te 'nșeală:
 Ce un secol ne zice, ceilalți deszic —
Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.

Văd vise 'ntrupate gonind după vise
 Pân' dau în morminte ce-așteaptă deschise.
 Și nu știu gândirea-mi în ce să o sting:
 Să râd ca nebunii? să-i blestem? să-i plâng?

La ce? . . . Oare totul nu e nebunie?
 Au moartea ta înger, de ce fu să fie?
 Au e *sens* în lume? . . . Tu chip zâmbitor
 Trăit-ai anume ca astfel să mori?

De e *sens* într'asta, e 'ntors și ateu —
 Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

N O A P T E A

Noaptea potolit și vânăt arde focul în cămin.
 Dintr'un colț pe o sofă roșă eu în fața lui privesc,
 Pân'ce mintea îmi adoarme, pân'ce genele 'mi clipesc;
 Lumânarea-i stinsă 'n casă, somnu-i cald, molatic, lin.

Atunci tu prin întuneric te apropii surâzând,
 Albă ca zăpada iernii, dulce ca o zi de vară;
 Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
 Gâtul . . . iar tu cu iubire privești fața mea pălindă.

Cu ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate,
 Tu grumazul mi-l înlănțui, pe al meu piept capul ți-l cu'ci,
 Ș'apoi ca din vis trezită, cu mânuțe albe, dulci
 De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele 'ntr'o parte

Netezești încet și leneș fruntea mea cea liniștită
Și, gândind că dorm, șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe fruntea-mi în mijloc
Și surâzi, cum râde visul într'o inimă 'ndrăgită.

O! dezmeardă, pân'ce fruntea-mi este netedă și lină,
O! dezmeardă, pân' ești jună ca lumina cea din soare,
Pân' ești clară ca o roză, pân' ești dulce ca o floare,
Pân' nu-i fața mea zbârcită, pân' nu-i inima bătrână.

E G I P E T U L

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de Maur,
Peste el cerul d'Egiptet desfăcut în foc și aur;
Pe-a lui maluri galbini, șese, stuful crește din adânc
Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare.
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul din ninsoare,
Alte roșii ca jăratec, alte-albastre—ochi ce plâng.

Și prin tufele de mături ce cresc verzi, adânce, dese,
Păsări înblânzite 'n cuiburi disting penele alese,
Ciripind cu ciocu 'n soare, gugiulindu-se cu-amor.
Încet de veșniciei visuri, răsărit din sfinte-izvoară.
Nilul mișcă-a lui legendă și oglinda-i galben clară
Către marca liniștii, ce încacă al lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice:
 Măsis colo 'n depărtare, cu zidirile-i antice,
 Mur pe mur, stâncă pe stâncă — o cetate de giganti.
 Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție!
 Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,
 I-a îmbrăcat cu-argint ca 'n soare să lucească într'un lanț.

Și să pară răsărită din visările pustiei,
 Din nisipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
 Ca un gând al mării sfinte reflectat de cerul cald
 Și aruncat în depărtare! Colo se ridică trufașe
 Și eterne ca și mcarta piramidele-uriaeșe,
 Răch, ce încep în ele epopeea unui scald.

Se 'nser ază. Nilul doarme și ies stelele din strungă,
 Lună 'n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă.
 Cine-a deschis piramida și înlăuntru a intrat?
 Este regele. În haină de-aur roș și pietre scumpe
 El intră să vad'acolo tot trecutul: i se rumpe
 Al lui suflet, când privește peste-a vremurilor vad.

În zădărar guvernă regii lumea cu înțelepciune:
 Se 'nmulțesc semnele rele, se 'npuțin' faptele bune,
 În zadar caut'-al vieții înțeles nedezechilibrat.
 Iese 'n noapte... ș'a lui umbră lung întins se desfășoară
 Pe-ale Nilului lungi valuri. Astfel pe-unde de popoară
 Umbra gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde
 Ale trestiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
 Par a fi znopuri gigantice de lungi sulite de-argint,
 Toat-a apei, a pustiei și a nopții măreție
 Se unesc să 'mbrace mândru, vechi-acea împărăție,
 Să învie în deșerturi șir de visuri ce te mint.

Râul sfânt ne povestește cu-ale undelor lui gure
 De-a izvorului său taină, despre vremi apuse, sure,
 Sufletul se 'mbată 'n visuri care-alunecă în zbor,
 Palmii risipiți în crânguri auriți de-a lunei rază
 Nălță zveltele lor trunchiuri, noaptea-i clară, luminoasă,
 Ușele visează spume, cerurile 'nșiră nori.

Și în templele mărețe, colonade 'n marmuri albe,
 Noaptea zeii se preumblă în veștmintele lor dalbe,
 Ș'al preoților cântec sună 'n harfe de argint;
 Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
 Piramidele din creștet aiurind și jalnic sună,
 Și sălbatec se plâng regii în gigantul mormânt.

În zidirea cea antică, sus în frunte-i turnul maur,
 Magul privea pe gânduri în oglinda lui de aur,
 Unde a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun.
 El în mic privește-acolo căile lor tănuite
 Și cu varga zugrăvește drumurile lor găsite:
 Au aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate că, spre răul unei ginți efeminate,
 Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate,
 Magul, paza răzbunării, a cetit semnul întors;
 Ș'atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiuri,
 Astupând cu el orașe, ca gigantice sicriuri
 Unei ginți ce fără viață 'ngreuiă pământul stors.

Uraganu-acum alcargă pân' ce caii lui îi crapă,
 Și în Nil numai deșertul nisipușul și-l adapă,
 Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți
 Memfis, Teba, țara 'ntreagă coperită-i de ruine,
 Prin deșert străbat sălbatec mari familii beduine
 Cu viața lor de basme pe câmpie risipiți.

Dar ș'acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
 Noaptea flamingo cel roșu apa 'nceet, încet pătrunde.
 Ș'acum luna argintește tot Egiptul antic;
 Ș'atunci sufletul visează toat' istoria străveche,
 Glasul din trecut străbate l'a prezentului ureche,
 Dia a valurilor svadă prorociri se aridic.

Ș'atunci Memfis se înalță, argintos gând al pustiei,
 Inchegare măestrită din suflarea vijeliei . . .
 Bedvini ce stau în lună, o minune, o privesc,
 Povestindu-și basme mândre îmbrăcate 'n flori și stele
 De orașul care iese din pustiile de jele;
 Din pământ și de sub mare s'aud sunete ce **creso**.

Marea 'n fund clopote are, care sună 'n orice noapte;
Nău 'n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor
Ce cu orașele-i de odată se trezește și se duce
Sus în curțile din Memfis, unde 'n săli lumina luce;
Ei petrec în vin și 'u chiot orice noapte până 'n zor.

A D I O

De-acuma nu te-oiu mai vedea,
Rămâi, rămâi cu bine!
Mă voiui feri în calea mea
De tine.

De astăzi dar tu fă ce vrei,
De astăzi nu'mi mai pasă,
Că cea mai dulce 'ntre femei
Mă lasă.

Căci nu mai am de obicei,
Ca 'n zilele acele,
Să mă îmbăt și de scântei
Din stele.

Când degerând atâtea dăți
 Eu mă uitam prin ramuri
 Și așteptam să te arăți
 La geamuri.

O cât eram de fericit
 Să mergem împreună
 Sub acel farmec liniștit
 De Lună!

Și când în taină mă rugam
 Ca noaptea în loc să stee,
 În veci alături să te am,
 Femei!

Din a lor treacăt să apuc
 Acele dulci cuvinte,
 De care azi abia mi-aduc
 Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
 Nimicurile-aceste,
 Imi pare-o veche de demult
 Poveste.

Și dacă luna bate 'n lunci
Și tremură pe laburi,
Totuși îmi pare că deatunci
Sunt veacuri.

Cu ochii serii cei de 'ntâi!
Eu n'o voi mai privi-o,
De-aceea 'n urma mea rămâi,
Adio!

CE E AMORUL

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere;
Căci mii de lacrimi nu-i ajung
Și tot mai multe cere.

De-un semn în treacăt dela ea
El sufletul ți-l leagă,
Încât să n'o mai poți uita
Viața ta întreagă.

Dar încă de te-așteaptă 'n prag
În umbră de unghere,
De se 'ntâlnește drag cu drag,
Cum inima ta cere;

Dispar și ceruri și pământ
 Și pieptul tău se bate,
Și totu-atârnă de-un cuvânt
 Șoptit pe jumătate.

Te urmărește săptămâni
 Un pas făcut alene
O dulce strângere de mâni,
 Un tremurat de gene;

Te urmăresc luminători
 Ca soarele și luna
Și peste zi de-atâtea ori
 Și noaptea totdeauna.

Căci scris a fost ca viața ta
 De doru-i să nu 'ncapă,
Căci te-a cuprins asemenea
 Lianelor din apă.

L A C U L

Lacul codrilor albastru,
Nuferi galbeni el încarcă,
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-alung de maluri
Parc'ascult și parc'aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept.

Bă sărim în luntrea mică
Ingânați de glas de ape,
Și să scap din mână cârma
Și lopetile să-mi scape,

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune,
Vântu 'n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune...

Dar nu vine! Singuratic
In zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru,
Incărcat cu flori de nufăr.

INGER DE PAZĂ

Când sufletu mi noaptea veghea în extază,
 Vedeam ca în vis pe al meu înger de pază,
 Încins cu o haină de umbră și rază,
 C'asupră-mi c'un zâmbet arăpila-ntins;
 Dar cum te văzû 'ntr'o palidă haină,
 Copilă cuprinsă de dor și de taină,
 Fugî acel înger de cehiu-ți învins

Ești demon, copilă, că numai c'o zare
 Din genele-ți lunge, din cehiul tău mare,
 Făcuși pe-al meu înger cu spaîmă să shoare,
 El, veghea mea sfântă, am'cul fidel?
 Ori poate... O 'nchide lungi genele tale
 Să pot recunoaște trăsurile-ți pale —

Căci tu... *tu ești el.*

FLOARE ALBASTRĂ

„Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și 'n ceruri nalte?
De nu m'ai uită încalte,
Sufletul vieții mele.

În zadar râuri în soare
Grămădești 'n a ta gândire
Și câmpiile Asire
Și întunecata mare

Pyramidele 'nvechite
Urcă 'n cer vârful lor mare -
Nu cătă 'n depărtare
Fericirea ta, iubite!“

Astfel zise mititica
Dulce netezindu-și părul,
Ah! ea spuse adevărul?
Eu am râs, n'am zîs nimica.

„Hai în codrul cu verdeață,
Und' izvoare plâng în vale,
Stânca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

Acolo 'n ochi de pădure
Lângă bolta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom ședeà în foi de mure.

Și mi-i spune atunci povești
Și minciuni cu a ta guriță,
Eu pe-un fir de romaniță
Voiu cercà de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
Voiu fi roșie ca mărul
Mi-oiu desface de-aur părul
Să-ți astup cu dânsul gura.

De mi-i da o sărutare
 Nime 'n lume n'o s'o ştie,
 Căci va fi sub pălărie —
 Ş'apoi cine treabă are!

Când prin crengi s'a fi ivit
 Luna 'n năptea cea de vară
 Mi-i ţineă de subsucară,
 Te-oiu ţineă de după gât.

Pe cărare 'n bolţi de frunze
 Apucând spre sat în vale,
 Ne-om da sărutări de cale
 Dulci ca florile ascunse.

Şi sosind l'al porţii prag,
 Vom vorbi 'n întunceime
 Grija noastră n'aibo nime:
 Cui, ce-i pasă că 'mi eşti dragi

Înc'o gură -- şi dispăre...
 Ca un stâlp eu stau în lună!
 Ce frumoasă, ce nebună
 E albastra-mi dulce floare!

.

Și te-ai dus, dulce minune,
Ș'a murit iubirea noastră,
Floare-albastră! floare-albastră!...
Totul este trist în lume.

INGER ȘI DEMON

Noaptea 'n doma întristată prin lumini îngălbenite
 A făclilor de ceară care ard lângă altare,
 Pe când bolta 'n fundul domei stă întunecoasă, mare,
 Nepătrunsă de-ochii roșii de pe mucuri ostenite.

În biserica pustie lângă areul din părete
 Genunchiată stă pe trepte o copilă ca un inger.
 Pe-a altarului icoană în de raze roșii frângerii
 Palidă și mohorâtă Maica-Domnului se vede.

O făclie e înfiptă într'un stâlp de piatră sură,
 Lucii picături de smoală la pământ cad sfârâind,
 Și cununi de flori uscate fâșătesc amirosind,
 S'a copilei rugăciune tainic un ștătit murmură.

Cufandat în întuneric, lâng'o cruce mărmurită,
 Intr'o umbră neagră, deasă, ca un demon *El* veghiază,
 Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așează,
 Ochii cufundați în capu-i, fruntea tristă și 'ncrețită.

Și bărbia lui s'apasă pe al pietrei umăr rece,
 Părul său negru ca noaptea pe al marmurei braț alb
 Abia candela cea tristă cu reflectul ei roz-alb
 Blând o rază mai aruncă, ce peste-a lui față trece.

Ea un înger, ce se roagă — *El* un demon ce visează;
Ea o inimă de aur — *El* un suflet apostat:
El în umbra lui fatală stă 'ndărătnic răzimat —
 La picioarele Madonei tristă, sfântă *Ea* veghează.

Pe un mur înalt și rece de o marmură curată
 Albă ca zăpada iernei, lucie ca apa lină.
 Se resfrânge ca 'n oglindă a copilei umbră plină.
 Umbră ei, ce ca și dânsa stă în rugă îngenunchiată.

Ce-ți lipsește care ție, blond copil cu-a ta mărire.
 Cu de marmur'albă față și cu mânele de ceară,
 Vâl, o negură diafană mestecată 'n stele, clară
 E privirea-ți inocentă sub a genelor umbrire—

Ce ți lipsește să fii înger? Aripă lungă și constelată? ...
 Dar ce vâd? Pe-ă umbrei tale umeri vii ce se întinde
 Două umbre de aripe ce se mișcă tremurânde,
 Două aripe de umbră către ceruri ridicate.

O, nu-i umbra ei aceea — este îngeru-i de pază,
 Lângă marmura cea albă vâd ființa-i aeriană,
 Peste viața-i inocentă viața lui cea sfântă plană,
 Lângă dansa ei se roagă, lângă ea îngenunchiază.

Dar de-i umbra ei aceea — atunci *Ea* un înger este,
 Însă ar-pele-i albe lume-a le vede nu poate;
 Muri sfințiți de-a omenirii rugăciuni îndelungate
 Vâd aripele-i diafane și de dânsule dau veste.

Te iubesc! cră să strige demonul în a lui noapte,
 Dară umbra 'naripată a lui buze le înmoae;
 Nu spre-amor—spre 'nchinăciune el genunchi-și încovoae
 Și ascultă, dus din lume, a ei dulci și timizi șoapte.

Ea? — O fiică e de rege, blondă 'n diadem de stele,
 Trece 'n lume fericită, înger rece și femeie —

El? — răskoală în popoare a distrugerii scânteie
 Și în inimi pustiite samână gândiri rebele.

Despărțiți de a vieții valuri, între el și între dânsa
 Veacuri sunt de cugetare, o istorie-un popor:
 Uneori — deși arare — se 'ntâlnesc și ochii lor,
 Se privesc, par a se soarbe în dorința lor aprinsă.

Ochii ei cei mari, albaștri, de blândețe dulci și moi.
 Cu adânc pătrund în ochii lui cei negri furtuneși,
 Și pe fața lui cea slabă trece-ușor un nour roș —
 Se iubesc — și ce departe sunt decalată amândoi?

A venit un rege palid, și coroana sa antică,
 Grea de glorie și putere, l'a ei poale-ar fi depus,
 Pe-ale tronului covoare ea piciorul de-ar fi pus,
 Și în mâna-i însecptrată, mâna ei îngustă mică.

Dară nu — mute rămas-au buzele-i abia deschise,
 Mută inima în pieptu-i, mâna ei trasă 'ndărăt.
 În a sufletului taină ea iubea; clar și încet
 Se ivea fața de demon fecioreștilor ei vise.

Ea-l vedea mișcând poporul cu idei reci, îndrăsnețe;
 Ce puternic el! gândi ea cu-amoroasă dulce spaimă,
 El prezentul îl răscoală cu a gândirilor lui faimă
 Contra tot ce grămădirea veacuri lungi și frunți mărețe,

El ades suit pe o piatră cu turbare se 'nfășoară
 În stindardul roș, și fruntea-i aspră-adâncă, încrețită
 Părea ca o noapte neagră de furtune acoperită.
 Ochii fulgerau și vorba-i trezeă furia vulgară.

.
 Pe un pat sărac asudă într'o lungă agonie
 Tânărul. O lampă 'ntinde limba-avară și subțire
 Sfârâind în aer bolnav — nimeni nu-i știe de știre,
 Nimeni soarta-i n'o 'mblânzește, nimeni fruntea nu-i
 mângâie

Ah! acele gânduri toate îndreptate înspre lume,
 Contra legilor ce-s scrise, contra ordinii 'mbrăcate
 Cu-a lui Dumnezeu numire — astăzi toate-s îndreptat
 Contra inimei murinde, sufletul vor să-i sugrume!

A muri fără speranță! Cine știe amărăciunea
 Ce-i ascunsă 'n aste vorbe?—Să te simți neliber, mic,
 Să vezi marele-aspirații că-s reduse la nimic,
 Că domnesc în lume rele, căror nu te poți opune.

Că-opunându-te la ele, tu viața-ți risipești —
 Și când mori, să vezi că 'n lume viețuit-ai în zadar
 O astfel de moarte-i iadul! Alte lacrimi, alt amar
 Mai crud nici e cu puțință: simți că *nimica nu ești*.

Și acele gânduri negre mai nici a muri nu-l lasă:
 Cum a intrat el în viață! Cât amor de drept și bine,
 Câtă sinceră frăție adusese el cu sine!
 Și răsplata? Amărârea care sufletu-i apasă.

Dar prin negurile negre, care ochii îi acopăr,
 Se apropie-argintoasă umbra 'nalt'a unui înger,
 Se așază lîn pe patu-i; ochii lui orbiți de plângeri
 Ea-i sărute; de pe dâșii negurile se descoper...

Este *Ea* — cu o mulțumire adâncă ne mai simțită,
 El în ochii ei se uită. Mândră-i de înduioșare,
 Ceasul ultim ei împacă toată viața-i de durere.
 Ah! șoptește el pe moarte: cine ești, ghicesc, iubită.

Am voit viața 'ntreagă să pot răsculă poporul
 Cu gândirile-mi rebele contra cerului deschis —
 El n'a vrut ca să condamne pe demon, ci a trimis
 Pe un înger, să mă 'mpace, și 'mpăcarea — e amorul.

SE BATE MIEZUL-NOPTII

Se bate miezul-noptii în clopotul de-aramă
Și somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi iee vamă.
Pe căi bătute-adecea vrea moartea să mă poarte.
S'asemăn între olaltă viață și cu moarte;
Că cumpăna gândiri'mi și azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.

ATÂT DE FRAGEDĂ

Atât de fragedă, te-asemeni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și dela creștet până 'n pcale
Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungei rochii
Resai ca marmura în loc —
S'atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimă și noroc.

O vis ferice de iubire,
Mireasă blândă din povești,
Nu mai zîmbi! A ta zîmbire
Mi-arată cât de dulce ești.

Cât poți cu-a farmecului noapte
Să 'ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde șoapte,
Cu 'mbrățișeri de brațe reci.

De odată trece o cugetare,
Un vâl pe ochii tăi ferbinți:
E 'ntunecoasa renunțare,
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ș'am înțeles prea bine,
Să nu mă țin de pasul tău.
Pierdută vecinie pentru mine,
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină,
Și vecinie n'o să mi-o mai iert,
Spăși-voi visul de lumină
Ținzându-mi dreapta în deșert.

Ș'o să-mi rășai ca o icoană
A pururi verginii Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană
Unde te duci? Când o să vii?

O MAMĂ . . .

O mamă, dulce mamă, din negura de vremi
 Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi:
 Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
 Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt.
 Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău . . .
 Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi,
 Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
 La capul meu cu grijă tu ramura s'o îngropi,
 Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
 Simți-o-voiu odată umbrind mormântul meu . . .
 Mereu va crește umbra-i, eu voiu dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă 'n triste zidiri de țințirim:
Mormântul să ni-l sape la margine de rău,
Ne pună 'n încăperea aceluiaș sicriu,
De-apururea aproape vei fi de sinul meu . . .
Mereu va plânge apa, / voi vom dormi mereu.

FAT FRUMOS DIN TEI

„Blanca, știi că din inbire
„Făr' de lege te-ai născut;
„Am jurat dela 'nceput
„Pe Hristos să-l iei de mire!

„Imbrăcându-te 'n vestmântu-i,
„Lepădând viața lumii,
„Vei spăși greșala mumii,
„Și de-o crimă tu mă mântui“.

— „Traiul lumii, dragă tată,
„Cine vor, aceia lese-l
„Dară sufletul mi-e vesel,
„Tinerețea luminată.

„Danțel, muzica, pădurca
 „Pe acestea le 'ndrăgii.
 „Nu chiliile pustii
 „Unde plângi gândind aiurca?”

— „Știu mai bine ce-ți priește
 „Cum am spus așa rămâne;
 „Pentru drumul cel de mână
 „De cu azi te pregătește!

Mâna ea la ochi și-o ține,
 Toate mințile-și adună —
 Să ia lumca 'n cap nebună,
 Par' c'atâta-i mai rămâne.

Calu-i alb, un bun tovarăș,
 Înșelat așteapt' afară;
 Ea picioru 'l pune 'n scară
 Și la codru pleacă iarăș.

Seara vine din ariniști,
 Cu miroase o îmbată,
 Cerul steluțe-și arată,
 Solii dulci ai lungii liniști;

Dar prin codri ea pătrunde
 Lângă teiul vechiu și sfânt,
 Ce cu flori pân' în pământ
 Un izvor vrăjit ascunde.

Ingânat de glas de apă
 Cânt'un corn cu 'nduioșare
 Tot mai tare și mai tare,
 Mai aproape, mai aproape;

Iar izvorul, pl'n de vrajă,
 Răsărcă sunând din valuri;
 Sus în codri de pe dealuri
 Luna blândă ține strajă.

Ca din farmec ea tresare
 Și, privind uimită 'n lături,
 Vede-un tânăr chiar alături,
 Pe-un cal negru e călare...

Oare ochii ei o mint,
 Sau aevea-i, adevăru-i?
 Flori de teiu el are 'n păru-i
 Și la șold, un corn de-argint.

Ea privește-atunci în jos,
 Trece mâna pe la tâmpile,
 Iar inima-i se umple
 De un farmec dureros.

El se da tot mai aproape
 Și cerșea copilărește;
 Al ei suflet se răpește,
 De închide-a ei pleoape.

Cu o mână îl respinge,
 Dar se simte prinsă 'n brațu,
 De-o durere, de-o dulceață.
 Pieptul, inima-i se strânge.

Ar strigă și nu se 'ndură.
 Capu-i cade pe-al lui umăr,
 Sărutări fără de număr
 El îi soarbe de pe gură.

O desmeardă ș'o întreabă,
 Iar ea fața și-o ascunde
 Și așa de 'ncet răspunde
 Cu o voce dulce, slabă.

Tot alături călăresc,
Nu au grija nimăruia,
Și de dragi unul altuia
Ei din ochi se prăpădesc.

Se tot duc, se duc mereu,
Trec în umbră, pier în vale,
Iară cornul plin de jale
Sună dulce, sună greu.

Blându-i sunet se împarte
Peste văi împrăștiat.
Mai încet, tot mai încet,
Mai departe, mai departe.

Sus în brazii de pe dealuri
Luna 'n urmă ține strajă,
Iar isvorul prins de vrajă
Răsărea sunând din valuri.

CU MÂINE ZILELE-ȚI ADAUGI

Cu mâine zilele-ți adaogi
Cu ieri viața ta o scazi,
Și ai cu toate acestea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urmă;
Precum când soarele apune,
El și răsare undevă.

Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe-acelaș vad,
Se pare cum că-i altă toamnă.
Ci 'n veci aceleași frunze cad.

'Naintea nopții noastre umblă
 Crăiasa dulcii dimineți;
 Chiar moartea însăși e-o părere
 Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare .
 Ast adevăr îl înțeleg,
 Că sprijină vecia 'ntreagă
 Și 'nvârte universu 'ntreg.

De-aceea sboare anu-acesta
 Și se cufunde în trecut,
 Tu ai ș'acum comoara 'ntreagă
 Ce 'n suflet pururi ai avut.

Cu mâine zilele-ți adaogi,
 Cu ieri viața ta o scazi,
 Având cu toate astea 'n față
 De-apururi ziua cea de azi.

Priveliștele sclipitoare
 Ce 'n repezi șiruri se deștern,
 Repauză năstrămutate
 Sub raza gândului etern.

DIN VALURILE VREMII

Din valurile vremii, iubita mea, resai,
 Cu brațele de marmur, cu părul lung, bălai
 Și fața străvezie ca fața albei ceri —
 Slăbită e de umbra duioaselor dureri!
 Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
 Femeie între stele și stea între femei,
 Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
 În ochii fericirii mă uit pierdut și plâng.

Cum oare din noianul de neguri să te rump,
 Să te ridie la pieptu-mi, iubite înger scump,
 Și fața mea în lacrimi pe fața ta s'o plec,
 Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o 'nec
 Și mâna friguroasă s'o încălzească la sân,
 Aproape—mai aproape, pe inima-mi s'o țin.

Dar vai, un chip aeva nu ești astfel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar siugur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos!
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremii nu pot să te cupriud.

POVESTEA CODRULUI

Impărat slăvit e codrul,
Neamuri mii îi cresc sub poartă,
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei Sale.

Lună, soare și luceferi
El le poartă 'n a lui herb,
Imprejuru-i are dame
Și curteni din neamul cerb.

Crainici, iepuri cei repezi,
Purtători ei sunt de vești,
Filomele-i țin orchestrul
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce cresc în umbră,
 Lângă ape, pe potici,
 Vezi bejanii de albine,
 Armii grele de furnici.

Hai și noi la craiul, dragă,
 Și să fim din nou copii
 Ca norocul și iubirea
 Să ne pară jucării.

Mi-ar părea cum că natura
 Toată mintea ei și-a pus,
 Decât ori și ce păpușă
 Să te facă mai presus.

Amândoi vom merge în lume
 Rătăciți și singurei,
 Ne-om culcă lângă izvorul
 Ce răsare sub un tei.

A dormi-vom, troeni-vă
 Teiul floarea-i peste noi,
 Și prin somn auzi-vom buciul
 Dela stâncile de oi.

Mai aproape, mai aproape
 Noi ne-om strânge piept la piept...
 O auzi, cum chiam' acumă
 Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele izvoare
 Luna bate printre ramuri,
 Imprejuru-ne s'adună
 Ale Curții mândre neamuri:

Cai de mare albi ca spuma,
 Bouri nalți cu steme 'n frunte,
 Cerbi cu coarne rămuroase,
 Ciute sprintene de munte,

Și pe teiul nostru 'ntreabă
 Cine suntem, stau la sfaturi!
 Iară gazda noastră zice
 Dându-și ramurile 'n latari

„O priviți-i, cum visează
 „Visul codrului de fagi
 „A mândoi ca 'ntr'o poveste...
 „Ei își sunt așa de dragi!“

IMPĂRAT ȘI PROLETAR

Pe bănci de lemn în scunda tavernă mohorâtă
Unde pătrunde ziua printre ferești murdare,
Pe lângă mese lunge stătea posomorâtă
Cu fețe 'ntunecoase, o ceată pribegită,
Copii săraci și sceptici ai plebei proletare.

„Ah! zise unul, spuneți că-i omul o lumină
Pe lumea asta plină de amaruri și de chin?
Nici o scânteie 'ntrânsul nu-i candidă și plină,
Murdară este raza-i ca globul cel de tină,
Asupra cărui dansul domnește pe deplin.

Spuneți-mi ce-i dreptatea? — Cei tari se îngrădiră
 Cu-averea și mărirea în cercul lor de legi,
 Prin bunuri ce furară, în veci vezi cum conspiră
 Contra celor ce dâșii la lucru-i osândiră
 Și le subjugă munca vieții lor întregi.

Unii plini de plăcere petrec a lor viață,
 Trec zilele voioase și orele surid,
 In cupe vin de ambră, iarna grădini, verdeată,
 Vara petreceri, Alpii cu frunțile de ghiată,
 Ei fac din noapte ziua ș'a zilei ochi închid.

Virtutea pentru dâșii—ea nu există. Inse
 V'o predică, căci trebuie să fie brațe tari
 A statelor greoaie, cari trebuie împinse,
 Și trebuiesc luptate războaiele aprinse;
 Căci voi murind în sânge, ei pot să fie mari.

Și flotele mărețe ș'armatele făloase,
 Coroanele ce regii le pun pe fruntea lor,
 Ș'acele milioane, ce în grămezi luxoase
 Sunt strânse la bogatul, pe cel sărac apasă
 Și's supte din sudoarea prostitului popor.

Religia — o frază de dânșii inventată
 Ca prin a ei putere să vă aplice 'n jug.
 Căci de-ar lipsi din inimi speranța de răsplată,
 După ce-amar muncirăți, mișei, viața toată,
 Ați mai purtă osânda ca vita dela plug?

Cu umbre, care nu sunt, v'au întunecat vederea
 Și v'au făcut să credeți că veți fi resplătiți...
 Nu! moartea cu viața a stins toată plăcerea —
 Cel ce în astă lume a dus numai durerea,
 Nimic n'are dincolo, căci morți sunt cei muriți.

Minciuni și fraze-i totul ce Statele susține,
 Nu-i ordinea firească ce ei, a fi, susțin.
 Averele să le aperi, mărirea ș-a lor bine
 Ei brațul tău înarmă, ca să lovești în tine,
 Și pe voi contra voastră în luptă ei vă măn.

De ce să fiți voi sclavii milioanelor nefaste,
 Voi, ce din munca voastră abia puteți trăi?
 De ce boala și moartea să fie partea voastră,
 Când ei în bogăția cea splendidă și vastă
 Petrec ca și în ceruri, n'au timp nici de a muri?

De ce uitați că 'n voi e număr și putere?
 Când vreți, puteți prea lesne pământul să'mpărțiți.
 Nu le mai faceți ziduri unde să 'nchid' avere,
 Pe voi unde să 'nchidă, când împinși de durere
 Veți crede c'aveți dreptul și voi ca să trăiți.

Ei, îngrădiți de lege, plăcerilor se lasă
 Și sucul cel mai dulce pământului i-l sug,
 Ei cheamă 'n voluptatea orgiei sgomotoase
 De instrumente carbe a voastre fiici frumcase;
 Frumusețile-ne tineri, bătrânii lor distrug.

Și de 'ntrebați atuncea, vouă ce vă rămâne?
 Munca, din care dâșii se 'mbată în plăceri,
 Robia viața toată, lacrimi pe o neagră pâne,
 Copiilor pătate mizeria 'n rușine.
 Ei tot, și voi nimica; ei cerul, voi dureri!

De lege n'au nevoie: virtutea e ușoară
 Când ai ce-ți trebuește . . . Iar legi sunt pentru voi.
 Vouă vă pune lege, pedepse vă măsoară
 Când mâna v'o întindeți la bunuri zîmbitoare,
 Căci nu'i iertat nici brațul teribilei nevoi.

Sdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
 Ce lumea o împarte în mizeri și bogați.
 Atunci când după moarte răsplata nu v'așteaptă,
 Faceți ca'n astă lume să aibă parte dreaptă,
 Egale fiecare, și să trăim ca frați!

Sfărmați statuea goală a Venerei antice,
 Ardeți acele pânze cu corpuri de ninsori!
 Ele stârnesc în suflet ideea neferice
 A perfecției umane, și ele fac să pice
 În ghiarele uzurei copile din popor!

Sfărmați tot ce-ațâță inima lor bolnavă
 Sfărmați palate, temple, ce crimele ascund,
 Svârliți statui de tirani, în foc să curgă lavă,
 Să spele de pe pietre până și urma sclavă
 Celor ce le urmează pân'la al lumii fund!

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere,
 O! desbrăcați viața de haina-i de granit,
 De purpură, de aur, de lacrimi, ce urît,
 Să fie un vis numai, să fie o părere
 Ce făr' de patimi trece în timpul nesfârșit.

Zidiți din dărmături gigantici piramide
 Ca un *memento mori* pe al istoriei plan —
 Accasta este arta ce sufletu-ți deschide
 Naimea veșniciei; nu corpul gol ce ride
 Cu mutra de vândută, cu ochiu vil și viclean.

O! aduceți potopul, destul voi așteptarăți
 Ca să vedeți ce bine prin bine o să eas'
 Nimie! Locul hienei îl luă acel vorbăreț,
 Locul cruzimii vechie acel lin și pismătăreț.
 Formele se schimbă, dar răul a rămas.

Atunci vă veți întoarce la vremile-aurite
 Ce mitrele albastre ni le șoptesc ades;
 Plăcerile egale, egal vor fi 'mpărțite,
 Chiar moartea când va stinge lampa vieții finite
 Vi s'ar părea un înger cu părul blond și des.

Atunci veți muri lesne fără de-amor și grijă,
 Feciori or trăi 'n lume cum voi ați vîletuit,
 Chiar elopotul n'a plînge cu limba lui de schijă
 Pentru acel de care norocul avu grijă
 Nimeni de a plînge n'are: el traiul și-a trăit.

Și boale ce mizeria ș'averea nefirească
 Le nasc în oameni, toate cu 'ncetul s'or topi,
 Va crește tot ce 'n lume este menit să crească,
 Va bea pân'în fund cupa pîn'va vrea s'o sdrobească.
 Căci va muri când nu va avea la ce trăi.

.

Pe malurile Seinei în faeton de gală
 Cezarul troce palid, în gânduri adâncit;
 Al undelor greu vuet, vuiroa în granit
 A sute d'echipajuri, gândirea n'o înșală;
 Poporul lui îl face tăcut și umilit.

Zîmbirea lui deșteaptă, adâncă și tăcută,
 Privirea-i ce citește în suflete-omenești,
 Și mâna-i care poartă destinele lumești.
 Cea grupă sdrențuită în cale-i o salută.
 Mărirea-i e în taină legată de acești.

Convins ca voi el este 'n nălțimea-i solitară
 Lipsită de iubire, cum că principiul rău
 Nedreptul și minciuna al lumii dulcea frâu,
 Istoria umană în veci se desfășcă,
 Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău.

Și el — el vârful mândru al celor ce apasă,
 Salută 'n a lui cale pe-apărătorul mut.
 De ați lipsi din lume, voi cauza 'ntunecoasă
 De răsturnări mărețe — mărirea-i radioasă,
 Cezarul, chiar Cezarul de mult ar fi căzut.

Cu ale voastre umbre nimica crezătoare,
 Cu zîmbetu-vă rece, de milă părăsit,
 Cu mintea de dreptate și bine rîzătoare,
 Cu umbra voastră numai, puteri îngrozitoare
 La jugu-i el silește pe cei ce l-au urît.

.

Parisul arde 'n valuri, fortuna 'n el se scaldă,
 Turnuri ca facle negre trosnesc arzând în vânt —
 Prin lîmbele de flacări, ce 'n valuri se frămînt,
 Răcnete, vuet de-arme pătrund marca cea caldă,
 Evul e un cadavru — Paris al lui mormînt.

Pe stradele 'ncrușite de flacări orbitoare,
 Suiți pe baricade de bulgări de granit,
 Se mișcă batalioane a plebei proletare
 Cu cușme frigiene și arme lucitoare,
 Și clopote de-alarmă răsună răgușit.

Ca marmura de albe, ca ea nepăsătoare
 Prin aerul cel roșu femei trec cu-arme 'n braț,
 Cu păr bogat și negru ce pe-umeri se coboară
 Și sânii lor acopăr — e ură și turbare
 In ochii lor cei negri, adânci și desperați.

O! luptă-te 'nvelită în pletele-ți bogate,
 Eroic este astăzi copilul cel pierdut!
 Căci flamura cea roșă cu umbra-i de dreptate
 Sfințește-a ta viață de tină și păcate.
 Nu! nu ești tu de vină, ci cei ce te-au vândut!

.

Scântee marea lină, și placele ei sure
 Se mișc' una pe alta ca paturi de cristal
 Prin lume prăvălitate; din tainica pădure
 Apare luna mare a câmpiilor azure,
 Umplându-le cu ochiul ei mândru, triumfal.

Pe undele încete își mișcă legănate
 Corăbii învechite scheletele de lemn;
 Trecând încet ca umbre, țin pânzele umflate
 In fața lunii care prin ele atunci străbate,
 Și 'n roată de foc galben stă față-i ca un semn.

Pe maluri zdruncinate de aiurirea mării,
 Cezaru 'ncă veghiază la trunchiul plecat
 Al salciei pletcoase, și întinse a apei arii
 În ceruri fulgerânde se pleacă lin suflării
 A zefirului nopții și sună cadențat.

Ti pare, că prin aer în noaptea înstelată
 Călcând pe vârf de codri, pe-a apelor măriri,
 Treceă cu larba albă — pe fruntea 'ntunecată
 Cununa cea de pac îi atârnă uscată —
 Moșneagul rege Lear.

Uimit priveă Cezarul la umbra cea din nouri,
 Prin creța-i cărei stele tremurând transpar.
 I se deschide 'n minte tot sensul de tablouri
 A vieții selipitoare, a popoarelor ecouri
 Par glasuri ce îmbracă o lume de amar.

În orice om pe lume își face încercarea,
 Bătrânul Demiurgos se opintește 'n van,
 În orice minte lumea își pune întrebarea
 Din nou: de unde vine și unde merge? Floarea
 Dorințelor obscure, sădite în noian.

Al lumii 'ntregul sâmbur, dorința-i și mărirea,
 În inima oricărui i-ascuns și trăitor,
 Zvârlire hazardată, cum pomu 'n înflorire
 În orice floare 'ncercă întreagă a sa fire.
 Ci 'n calea de-a da roade cele mai multe mor.

Astfel umana roadă în calea ei înghiață,
 Se petrifică unul în sclav, altu 'mpărat,
 Acceperind cu noime sermana lui viață
 Și arătând la soare-a mizeriei lui față —
 Față, căci înțelesul i-acelaș la toți dat.

În veci aceleași doruri mascate cu-altă haină,
 Și 'n toată omenirea în veci aceleași om;
 În multe forme apare a vieții crudă taină,
 Pe toți ea îi înșală, la nime se destaină,
 Dorinți nemărginite plantând într'un atom.

Când știi că visu acesta cu moarte se sfârșește
 Că 'n urmă-ți rămân toate astfel cum sunt, de dregi
 Oricât ai drege 'n lume—atunci te obosește
 Eterna alergare ș'un gând te ademeneste:
Că vis al morți-eterne e viața lumii 'ntregi.

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ . . .

Pe lângă plopii fără soț
 Adesea am trecut;
 Mă cunoșteau vecinii toți,
 Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea,
 Privii atât de des:
 O lume toată 'nțelegea,
 Tu nu m'ai înțeles.

De câte ori am așteptat
 O șoaptă de răspuns!
 O zi din viață să 'mi fi dat,
 O zi mi-cră de-ajuns,

O oră să fi fost amici
 Să ne iubim cu dor,
 S'ascult de glasul gurii mici —
 O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
 O rază din adins,
 În calea timpilor ce vin
 O stea s'ar fi aprins.

Ai fi trăit în veci de veci
 Și rânduri de vieți.
 Cu ale tale brațe reci
 Înărmureai măreț!

Un chip de-apururi adorat.
 Cum nu mai au perechi
 Acele zîne ce străbat
 Din timpurile vechi!

Căci te iubeam cu ochi păgani
 Și plini de suferinți,
 Ce mi-i lăsară din bătrâni,
 Părinții din părinți.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar
Că cu tristețe capul tău
Se 'ntoarce în zadar;

Căci azi le semeni tuturor
La umblet și la port,
Și te privesc nepăsător
C'un ochiu rece de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Și noaptea candelă s'aprinzi
Iubirii pe pământ.

G L O S S A

*Vremea trece, vremea vine,
 Toate 's vechi și nouă toate;
 Ce e rău și ce e bine
 Ta te 'ntreabă și socoate.
 Nu speră și nu ai teamă:
 Ce e val, ca valul trece;
 De te 'ndeamnă, de te cheamă,
 Tu rămâi la toate rece.*

Multe trec pe dinainte,
 În auz ne sună multe;
 Cine ține toate minte
 Și ar stă să le asculte!
 Tu așează-te de-o parte
 Rugându-te pe tine.

Când cu sgomote deșarte
Vremea trece, vremea vine,

Nici îneline a ei limbă
 Recea cumpăn' a gândirii
 În spre clipa ce se schimbă
 Pentru masca fericirii,
 Ce din moartea ei se naște
 Și o clipă ține poate:
 Pentru bine o cunoaște,
Toate-s vechi și nouă toate.

Privitor ca la teatru
 Tu în lume să te 'nchipui:
 Joace unul și pe patru,
 Totuși tu ghici-vei chipu-i.
 Și de plânge, de se ceartă,
 Tu în colț petreci în tine
 Și 'nțelegi în a lor artă,
Ce e rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
 Sunt a filei două fețe,
 Vede 'n capăt începutul
 Cine știe să le învețe.
 Tot ce-a fost ori o să fie
 În prezent le-avem pe toate,
 Dar de a lor zădărnicie
Te întreabă și socoate.

Căci acelorași mijloace
 Se supun câte există,
 Și de mii de ani încoace
 Lumea-i veselă și tristă;
 Alte măști aceeași piesă,
 Alte guri, aceeaș gamă,
 Amăgit atât de-adesă
Nu speră și nu ai teamă.

Nu speră când vezi mizerii
 La izbândă făcând punte,
 Te-or întrece nătărăii
 De ai fi cu stea în frunte.
 Teamă n'ai; căta-vor iarăș
 Între dâșii să se plece,
 Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă
 Lumea 'ntinde lucii mreje:
 Ca să schimbe-actori 'n scene
 Te momeste în vârteje.
 Tu pe-alături te strecoarî
 Nu băgă n'ci chiar de seamă
 Din cărarea ta afară
De te 'ndeamnă, de te chicnă

De te-ating, să feri în lături,
 De hulesc, să taci din gură,
 Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
 Dacă știi a lor măsură!
 Zică toți ce vor să zică,
 Treacă 'n lume cime-o trece:
 Ca să nu 'ndrăgești nimică,
Tu rămâi la toate rece.

*Tu rămâi la toate rece,
 De te 'ndeamnă, de te chiamă;
 Ce e val ca valul trece,
 Nu speră și nu ai teamă.
 Te întreabă și socoate,
 Ce e rău și ce e bine;
 Toate-s vechi și nouă toate.
 Vremea trece, vremea vine.*

S'A DUS AMORUL

S'a dus amorul, un amic
Supus amândurora;
Deci cânturilor mele zic
Adio tuturorora.

Uitarea le închide 'n scriin
Cu mâna ei cea rece,
Și nici pe buze nu mai vin
Și nici prin gând mi-or trece.

Atât murmur de isvor
Atât senin de stele
Și un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

De ce noian îndepărtat
 Au răsărit în mine!
 Cu câte lacrimi le-am udat,
 Iubito, pentru tine!

Cum străbatea atât de greu
 Din jalea mea adâncă!
 Și cât de mult îmi pare rău
 Că nu mai sufăr încă.

Că nu mai vrei să te arăți,
 Lumină de 'n departe
 Cu ochii tăi întunecați,
 Renăscători din moarte!

Și cu acel smerit surîs,
 Cu acea blândă față
 Să faci din viața mea un vis,
 Din visul meu o viață!

Să mi se pară cum-că crești
 De cum răsare luna
 În umbra dulcilor povești
 Din nopți o mie una!

Erà un vis misterios
 Și blând din cale afară
Și prea erà de tot frumos,
 De-a trebuit să piară.

Prea mult un înger mi-ai părut
 Și prea puțin femeie.
Ca fericirea ce am avut
 Să fi putut să stee.

Prea ne pierdurăm tu și eu
 In al ei farmec poate,
Prea am uitat pe Dumnezeu,
 Precum uitarăm toate.

Și poate că nici este loc
 Pe o lume de mizerii
Pentr'un atât de sfânt noroc
 Străbătător durerii.

DEPARTE SUNT DE TINE

Departe sunt de tine și singur lângă foc
Petrec în minte viața-mi lipsită de noroc,
Optzeci de ani îmi pare în lume, c'am trăit,
Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit,
Aducerile-aminte pe suflet cad în picuri,
Redeșteptând în față-mi trecutele nimicuri;
Cu degetele-i vântul lovește în ferești,
Se toarce 'n gându-mi firul duioaselor povești,
Ș'atuncea dinainte-mi prin ceață par'că treci,
Cu ochii mari în lacrimi, cu mâni subțiri și reci,
Cu brațele-amândouă de gâtul meu te-anini,
Și parc'ai vreă a-mi spune ceva, apoi suspini.

Eu strâng la pept averea-mi de-amor, de frumuseți,
În sărutări unim noi sermaneale vieți...
O! glasul amintirii rămâne pururi mut,
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l'am avut,
Să uit, cum dup'o clipă din brațele-mi te-a smuls...
Voiu fi bătrân și singur, vei fi murit de mult!

FREAMET DE CODRU

Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleanul să mă fure
Și ascult dela răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apă sună somnoroasă:
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioasă
Se asvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri
 Cine știe să le-asculte?
 Ale păsărilor neamuri
 Ciripesc pitite în ramuri
 Și vorbesc cu atât de multe
 Înțelesuri!

Cucu 'ntreabă: „Unde-i sora
 „Viselor noastre de vară?
 „Mlădioasă și iubită,
 „Cu privirea ostenită,
 „Ca o zână să răsară
 „Tuturora“.

Teiul vechiu un ram întins-a.
 Ea să prindă să-l îndoaie,
 Ramul tânăr vânt să-și dea
 Și de brațe 'n sus s'o iee,
 Iară florile să ploaie
 Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
 „Unde mi-e crăiasa oare?
 „Părul moale despletindu-și.
 „Fața 'n apa mea privind-și,
 „Să mă atingă visătoare
 „Cu piciorul!“

Am răspuns: „Pădure dragă,
„Ea nu vine, nu mai vine!
„Singuri voi stejari rămâneți'
„De visați la ochii vineți,
„Ce luciră pentru mine
„Vara 'ntreagă“.

Ce frumos eră 'n crânguri,
Când cu ea m'am prins tovarăș!
O poveste încântată,
Care azi e întunecată....
De unde ești, revino iarăș,
Să fim singuri!

DE-OR TRECE ANII

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va place,
Pentru că în toată a ei făptură
E un „nu știu cum“ și un „nu știu

M'au fermecat cu vr'o scântee
D'n clipa în care ne văzum?
Deși nu e decât femeie,
E toșuși altfel, nu știu cum.

De abea una îmi este mie
De ar vorbi, de ar tăcea;
Dac'al ei glas e armonie,
E și în tăcere nu știu ce.

Astfel robii de aceea, jale
Petrec mereu acelaș drum:
În taina farmecelor sale
E un „nu știu ce” și un „nu știu cum”.

T E D U C I

Te duci, și ani de suferință
N'or să te vază ochi-mi triști,
Inamorați de a ta ființă.
De cum zâmbesti, de cum te miști.

Și nu e blând ca o poveste
Amorul meu cel dureros,
Un demon sufletul tău este,
Un chip de marmoră frumos.

În față farmecul palorii
Și ochii ce scânteie de vii —
Sunt umezi înfiorătorii
De lingușiri, de viclenii.

Când mă atingi, eu mă cutremur,
 Tresar la pasul tău când treci,
 De-al genei tale gingaș tremur
 Atârnă viața mea pe veci.

Te duci, și rău n'o să-mi mai pară
 De acum de ziua cea de ieri,
 Că nu am fost victimă iară
 Neînduratelor dureri.

C'auzu-mi n'o să-l mai întuneci
 Cu-a gurii dulci suflări fierbinți,
 Pe frunte-mi mâna n'o s'o luneci
 Ca să mă faci să-mi ies din minți

Puteam numiri defăimătoare
 În gândul meu să-ți iscodesc,
 Și te uram cu înverșunare,
 Te blestemam—căci te iubesc.

De acum nici asta nu-mi rămâne
 Și n'o să am ce blestemă:
 Ca azi va fi ziua de mâne,
 Ca mâni toți anii s'or urmă —

O toamnă, care înțârzie
Pe-un istovit și trist izvor,
De-asupra-i frunzele pustie;
A mele visuri, care mor.

Viața-mi pare o nebunie
Sfârșită fără a fi început,
În toată neagra veșnicie
O clipă în brațe te-am ținut.

De atunci, pornind a lui aripe,
S'a dus pe veci norocul meu:
Redă-mi comoara unei clipe
Cu ani de părcire de rău!

•
PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece lună,
Codru 'și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiat
Indulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine 'ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vre-odată?

SOMNOROASE PĂSĂRELE

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace,
Dorm și florile 'n grădină —
Dormi în pace!

Trece lebăda pe apă
Între trestii să se culce —
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
 Se ridică mândra lună.
 Totu-i vis și armonie
 Noapte bună!

R E V E D E R E

(În formă populară)

Codrule, codruțale
 Ce mai faci drăguțule,
 Că de când nu ne-am vă. ut,
 Multă vreme a trecut,
 Și de când m'am depărtat,
 Multă lume am umblat.

— Ia, eu fac ce fac de mult:
 Iarna viscolu 'l ascult
 Crengile-mi rupându-le,
 Troenind cărările
 Și gonind cântările.

Și mai fac ce fac demult;
 Vara doina mi-o ascult;

Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Umplându-și cofeile
Mi-or cânta femeile.

— Codrule cu râuri line,
Vremea trece, vremea vine:
Tu din tânăr precum ești,
Tot mereu întinerești.

— Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scânteie pe lacuri!
Că de-i vremea rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună,
Și de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea.
Numai omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor.

Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost, așa rămânem:
Marea și cu râurile,
Lumca cu pustiurile,
Luna și cu soarele,
Cedru'l cu izvoarele.

CÂND AMINTIRILE

Când amintirile 'n trecut
 Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
 Mai trec din vreme 'n vreme.

De-asupra casei tale ies
 Și azi aceleași stele
Ce-au luminat atât de des
 Induioșării mele.

Și peste arbori resfirați
 Răsare blânda lună
Ce ne găseă îmbrățișați
 Șoptindu-ne 'mpreună.

A noastre inimi își jurau
Credința pe toți vecii.
Când pe cărări se scuturau
De floare liliiecii.

Putut-au oare-atâta dor
In noapte să se stingă,
Când valurile de izvor
N'au încetat să plângă?

Când luna trece prin stejar
Urmând mereu în cale-și
Când ochii tăi tot încă mari
Se uită dulci și galeși?

D O I N A

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
Dela Mare la Hotin
Meru calea ne-o așin;
Din Boian la Vatra Dornii
Au umplut omida cornii
Și streinul de tot paște
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale
Din Satmar până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele.

Vai de biet Român săracul!
 Indărăt tot dă ca racul,
 Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
 Nici îi este toamna toamnă, ,
 Nici e vara vara lui,
 Și-i străin în țara lui.
 Dela Turnu 'n Dorohoi
 Curg dușmanii în puhoi
 Și s'așează pe la noi;
 Și cum vin cu drum de fier,
 Toate cântecele pier;
 Zboară pasărilor toate
 De neagra streinăătate
 Numai umbra spinului
 La ușa creștinului.
 Iși dezbracă țara sânul,
 Codrul — frate cu Românul --
 De secure se tot pleacă
 Și izvoarele îi seacă —
 Sărac în țară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii,
 Mânca-iar inima câinii,
 Mânca-i-ar casa pustia,
 Și neamul nemernicia!

Ștefane Măria Ta,
 Tu la Putna nu mai stă,

Las' Archimandritului
Toată grija Schitului,
Lasă grija Sfinților
În seama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă; noaptea 'ntreagă
Doar s'a îndură Dumnezeu,
Ca să'ți mântui neamul tău!
Tu te 'naltă din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i sună din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i sună de două ori,
Îți vin codri 'n ajutori,
De-i sună a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară—
Indrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:

In liniştea serii

Să mă lăsaţi să mor

La marginea mării;

Să mi fie somnul lin

Şi codrul aproape

Pe 'ntinsele aje

Să am un cer senin.

Nu-mi trebuie flamuri,

Nu voi sicriu bogat

Ci-mi împletiţi un pat

De tinere ramuri.

Şi nime'n urma mea

Nu 'mi plângă la creştet

Doar toamna glas să dea

Franzişului vester.

Pe când cu zgomot cad
 Izvoarele 'ntr'una,
 Alunece luna
 Prin vârfuri lungi de brad
 Pătrunză talanga
 Al serii rece vânt;
 Deasupra-mi teiul sfânt
 Să-și scuture creanga.

Cum n'oi mai fi pribeag
 De-atunci înainte,
 M'or troeni cu drag
 Aduceri aminte;
 Luceferi ce resar
 Din umbră de cetini,
 Fiindu-mi prieteni,
 O să'm zîmbească iar.
 Va geme de patemi
 Al mării aspru cânt . . .
 Ci eu vo'u fi pământ
 În singurătate-mi.

VARIANTA ACELEIAȘI POEZII

De-oîu adormi curând
In noaptea uitării,
Să mă duceți tăcând
La marginea mării.

Nu voiu sieriū bogat,
Făclie și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Lucease' un cer senin
Eternelor ape,

Care 'n dureri adânci
Se 'nalță la maluri.
S'ar atârna de stânci
Cu brațe de valuri

Se 'nalță, dar recad
Și murmură 'ntr'una,
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.

Să treacă lin prin vânt
A tot știutoarea
De-asupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.

Cum n'oiu mai fi pribeag
De atunci înainte,
M'or troeni cu drag
Aduceri aminte

Ce n'or ști că privesc
 O lume de patemi
 Pe când liane cresc
 Pe singurătate-mi

ALTĂ VARIANTĂ

Nu voiu mormânt bogat,
 Cântare și flamuri
 Ci-mi împlețiți un pat
 Din tinere ramuri;
 Și nime 'n urma mea
 Nu-mi plângă la creștet,
 Frunzișului veșted
 Doar vântul glas să-i dea.
 In liniștea serii
 Să mă 'ngropați, pe când
 Trec stoluri sburând
 La marginea mării.

Să-mi fie somnul lin
 Și codrul aproape;
 Lucească cer senin
 Eternelor ape,

Care din văi adânci
Se 'nalță la maluri;
Cu brațe de valuri
S'ar atârna de stânci
Și murmură 'ntr'una
Când spumegând recad;
Iar pe păduri de brad
Alunece luna.

Reverse dulci scânteii
A tot știutoarea,
De-asupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea,
Ne mai fiind pribeag
De atunci înainte,
Aduceri aminte
M'or coperi cu drag
Și stinsele patemi
Le-or troeni căzând,
Uitarea întinzând
Pe singurătate-mi.

ALTĂ VARIANTĂ

Iar când voiu fi pământ,
 In liniștea sării
 Săpați-mi un mormânt
 La marginea mării.

Nu voiu sicriu bogat
 Podoabe și flamuri,
 Ci-mi împletiti un pat
 Din veștede ramuri.

Să-mi fie somnul lin
 Și codrul aproape
 Să am un cer senin
 Pe-adâncele ape.

S'aud cum prânde cad
 Isvoarele într'una,
 Pe vârfuri lungi de brad
 Alunece luna.

S'aud pe valuri vânt,
 Din munte talanga,
 De-asupra-mi teiul sfânt
 Să-și scuture creanga.

Și cum n'oiu suferi
 De atuncea 'nainte.
 Cu flori m'or troeni
 Aduceri aminte.

Și cum va înceta
 Al inimei zbucium,
 Ce dulce-mi va suna
 Cântarea de bucium!

Vor arde 'n preajma mea
 Luminele 'n dealuri,
 Izbind s'or frământă
 Eternele valuri.

Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Ci codrul vânt să dea
Frunzișului veșted.

Luceferii de foc
Privi-or din cetini
Mormânt făr' de noroc
Și fără prieteni.

E P I G O N I I

Când **privesc** zilele de-aur a scripturilor române,
 Mă cufund ca într'o mare de visări dulci și senine,
 Și în jur par'că-mi colindă dulci și mândre primăveri,
 Sau văd nopți ce 'ntind deasupra-mi oceanele de stele,
 Zile cu trei sori în frunte, **verzi** dumbrăvi cu filomele,
 Cu izvoare-ale gândirii și cu râuri de cântări.

Văd poeți, ce-au scris o limbă ca un fagure de miere:
Cichindeal gură de-aur, *Mumulean* glas de durere,
Prule firea cea întoarsă, *Daniil* cel trist și mic,
Văcărescu cântând dulce a iubirei primăvară,
Cantemir croind la planuri din cuțite și pahară,
Beliman vestind în stihuri de războiul inimic.

Liră de argint *Sihleanu*, *Donici* cuib de 'nțelepciune,
 Care, cum rar se 'ntâmplă, ca să mediteze pune
 Urechile ce-s prea lungi ori coarnele dela cerb —
 Unde-i boul lui cu minte, unde-i vulpea diplomată?
 S'au dus toți și s'au dus toate pe o cale ne 'nturnată,
 S'a dus *Pan*, finul *Pepelei*, cel isteț ca un proverb.

Eliad zidea din visuri și din basme seculare
 Delta biblicelor sfinte, profețiilor amare,
 Adevăr scăldat în minte, sfinx pătrunsă de 'nțeles,
 Munte cu capul de piatră de furtune detunată,
 Stă și azi în fața lumii o enigmă n'explicată,
 Și veghiaz'o stâncă arsă dintre nouri de eres.

Bolliac cântă iobagiul ș'a lui lanțuri de aramă;
 L'ale țării flamuri negre *Cârlova* oștirea chiamă,
 În prezent vrăjește umbre dintr'al secolelor plan;
 Și ca Byron, treaz de vântul cel sălbatec al durerei,
 Palid stinge *Alexandrescu* sfânta candel' a sperărei,
 Descifrând eternitatea din ruina unui an.

Pe-un pat alb ca un lînțoliu zace lebăda murindă,
 Zace palida virgină cu lungi gene, voce blândă,
 Viața-i fû o primăvară, moartea o părere de rău:
 Iar poetul ei cel tânăr o privea cu îmbătare,
 Și din liră curgeau note și din ochi lacrimi amare,
 Și astfel *Bolintineanu* 'și începe cântecul său.

Murășan scutură lanțul cu a lui voce ruginită,
 Rumpe coarde de aramă eu o mână amortită,
 Chiamă piatra să învie ca și miticul poet,
 Simulge munților durerea, brazilor destinul spune
 Și bogat în sărăcia-i, ca un astru el apune,
 Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.

Iar *Negruzzi* șterge colbul de pe cronice bătrâne.
 Căci pe mucedale pagini stau domniile române,
 Scrise de mâna cea veche a 'nvățaților mireni;
 Moae pana în colcarea unor vremi de mult trecute,
 Zugrăvește din nou iarăși pânzele posomorîte
 Ce-arătau faptele crunte unor domni tirani, vicleni.

Și acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice
 Ce din frunze își doinește, ce cu fluerul își zice,
 Ce cu basmul povestește — veselul *Alecsandri*,
 Ce 'nșirând mărgăritare pe a stelei blândă rază
 Acum seculii străbate, o minune luminoasă,
 Acum rade printre lacrimi, când o cântă pe Dridri.

Sau visând o umbră dulce cu de-argint aripe albe,
 Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe.
 Cu zîmbirea de virgină, cu glas blând, duios, încet,
 El îi pune pe-a ei frunte mândru diadem de stele,
 O așează 'n tron de aur să domnească lumi rebele
 Și iubind-o fără margini, scrise *visul de poet*.

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte
 Visul apelor adânce şi a stâncelor cărunte,
 Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
 El deşteaptă 'n sânul nostru dorul ţărei cei străbune,
 El revacă 'n dulci icoane a istoriei mirune,
 Vremea lui Ştefan, cel mare, zimbru sombru şi regal.

.....
 Iară noi? noi epigonii? .. Simţiri reci, harfe zdrobite,
 Mici de zile, mari de patimi; inime bătrâne-urâte,
 Măsci râzânde puse bine pe un caracter inimic;
 Dumnezeuul nostru: umbra, patria noastră: o frază,
 În noi totul e spoială, tot e lustru fără bază;
 Voi credeai în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic.*

Şi de-aceea spusa voastră eră sfântă şi frumoasă.
 Căci de minţi eră gândită, căci din inimi eră scoasă
 Inimi mari, tinere încă, deşi voi sunteţi bătrâni.
 S'a întors maşina lumii: cu voi *viitorul trece;*
Noi suntem iarăş *trecutul* fără inimi, trist şi rece;
 Noi în noi n'avem nimica, totu-i calp, totu-i străin;

Voi, pierduţi în gânduri sfinte, convorbeaţi cu idealuri,
 Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri,
 Căci al nostru-i sur şi rece, marea noastră-i de îngheţ.
 Voi urmaţi cu reperiune cugetările regine,
 Când plutind pe aripi sfinte printre stelele senine,
 Pe-a lor urme luminoase voi asemenea mergeţi.

Cu a ei candelă de aur palida înțelepciune,
 Cu zâmbirea ei regală, ca o stea ce nu apune,
 Lumina a vieții voastre drum de roze semănat:
 Sufletul vostru un înger, inima voastră o liră,
 Ce la Vântul cald ce-o mîșcă cînturi molcome respiră:
 Ochiul vostru vede 'n lume de icoane un palat.

Noi? Privirea scrutătoare ce nimica nu viscază,
 Ce tablourile minți, ce simțirea simulează,
 Privim reci la lumea asta — vă numim vizionari,
 O convenție e totul; ce e azi, mâne-i minciună —
 Ați luptat luptă deșartă, ați vînat țintă nebună,
 Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

„Moartea succede vieții, viața succede la moarte“.
 Altfel n'are lumea asta, n'are alt scop, altă soarte;
 Oamenii din toate cele fac icoană și simbol.
 Numesc sfânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
 Impărțesc a lor gândire pe sisteme numeroase
 Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinarea măiestrită
 Unor lucruri n'existente, care tristă și 'ncăleită,
 Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.
 Ce e poezia? Inger palid cu priviri curate,
 Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate
 Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sfinte firi vizionare.
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;
Noi reducem *tot* la praful azi în noi, mâne 'n ruină;
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină —
Toate's praful... *Lumea-i cum este*, și ea dânsa suntem noi.

CĂLIN

(*File din poveste*)

U a z e l. Toamna frunzele colindă,
 Suu' un graer sub o grindă
 Vântul jalnic bate 'n geamuri
 Cu o mână tremurândă.
 Eară tu la gura sobei
 Stai ca somnul să te prindă
 Ce tresaci din vis deodată ?
 Tu auzi pășind în tindă —
 E iubitul, care vine
 De mijloc să te coprindă,
 Și în fața ta frumoasă
 O să ție o oglindă
 Ea te vezi pe tine înșă
 Visătoare, surzândă.

I.

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratie
 Rumenind străvechii codri și castelul singuratic
 Și ale râurilor ape ce clipesc fugind în ropot;
 De departe 'n văi coboară tânguiosul glas de clopot.

Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de ctătuie,
 Acăţat de pietre sure un voinic cu greu le sue;
 Aşezând genunchiu şi mâna când pe un colţ când pe
 alt colţ,

Au ajuns să rumpă gratii ruginite-a unei bolţi
 Şi pe-a degetelor vârful în iatacul tănuit
 Intră, unde zidul negru într'un arc a 'ncremenit,
 Ci prin flori întreşute printre gratii luna moale,
 Sficioasă şi smerită, şi-a vărsat razele sale:
 Unde-ajung, par vâruite zid, podele ca de eridă.
 Pe-unde nu, pare că umbra cu cărbune-i zugrăvită;
 Iar' de sus până 'n podele un painjen, prins de vrajă.
 A ţesut subţire pânză, străvezie ca o mreaţă,
 Tremurând ea licăreşte şi se pare a se rumpe,
 Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.
 După pânza de painjen doarme fata de 'mpărat;
 Inecată de lumină e întinsă în crivat;
 Al ei chip se zugrăveşte plin şi alb: cu ochiu-l măsurii
 Prin uşoara 'nvineţire a subţirelor mătăsurii;
 Ici şi coala ei haină s'a desprins din sponci ş'arată
 Trupul alb în goliciune-i, curăţia ei de fată.
 Respiratul păr de aur peste perini se 'mprăştie,
 Tâmpla bate liniştită ca o umbră viorie.
 Şi sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
 Ce o singură trăsură măestrit le încondeie;
 Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
 Braţul ei atârnă leneş peste marginea de pat,

De a vârstii ei căldură fragii sânelui se coc,
 A ei gură descelestată de-a suflării sale foc,
 Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri,
 Iar pe patu-i și la capu-i presurați 's trandafiri.

Iar voinicul s'apropie și cu mâna sa el rumpe
 Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;
 A frumuseții haruri goale, ce simțirile-i adapă,
 Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă.
 El în brațe prinde fata, peste față-i se înclină,
 Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
 Și inelul scump îl scoate de pe degetul cel mic
 Ș'apoi pleacă iar în lume, năzdrăvanul cel voinic

Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte,
 Și 'n oglind' ale ei buze se văd vinete și supte;
 Ea zîmbindu-și trist se uită și șoptește blând din gur
 „Sburător cu negre plete, vin la noapte de mă fură“.

III.

Fiecare, cum e vrerea, despre fete samă dee-și —
 Dar ea seamănă celor îndrăgiți de singuri ei-și:
 Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, isvorul.
 Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.

Și de s'ar putea pe dânsa cineva ca să o prindă,
 Când cu ochii mari sălbatici se privește în oglindă
 Subțiindu-și gura mică și chemându-se pe nume
 Și fiindu-și sie dragă, cum nu-i este nime 'n lume:
 Atunci el cu o privire nălucirea i-ar descoasă
 Cum că ea — frumoasa fată — a ghicit că e frumoasă.
 Idol tu! răpire minții cu ochi mari și părul des,
 Pentru-o inimă fecioară mândru idol ți-ai ales!
 Ce șoptește ea în taină, când privește cu mirare
 Al ei chip gingaș și tânăr, dela cap pân' la picioare?
 „Vis frumos avut-am noaptea: a venit un sburător.
 „Și strângându-l tare 'n brațe, eră mai ca să-l omor.
 „Și de-accea, când mă caut în păretele de-oglinzi.
 „Singurică 'n cămășuță brațe albe eu întinz
 „Și mă 'mbrac în părul galben, ca în strai ușor țesut,
 „Și zărind rotundu-mi umăr, mai că-mi vine să-l sărut.
 „Și atunci de sfiiciune mi-ese sângele 'n obraz —
 „Cum nu vine sburătorul, ca la pieptul lui să caz?
 „Dacă boiul mi-l înmăduiu, dacă ochii mei îmi plac.
 „E temeiul că acestea fericit pe el îl fac.
 „Și mi-e dragă mie însu-mi, pentrucă-i sunt dragă lui —
 „Gură tu! învață minte, nu mă spune nimănui,
 „Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil
 „Doritor ca o femeie și viclean ca un copil“.

IV.

Astfel vine 'n toată noaptea sburător la al ei pat.
 Se trezi din somn de odată de sărutu-i fermecat,

Și atunci, când spre ușă el se 'ntoarce ca să fugă,
Ea-l oprește 'n loc cu ochii și c'o mult smerită rugă:

„O rămâi, rămâi la mine, tu cu vers duios de foc,

„Sburător cu plete negre, umbră, fără de noroc,

„Și nu crede că în lume singurel și răătăcit

„Nu-i găsi în suflet tânăr ce de tine-i îndrăcit,

„O tu umbră peritoare cu adâncii, triști ochi,

„Dulci sunt ochi umbrei tale — nu le fie de deochi!“

El s'așează lângă dânsa și o prinde de mijloc,

Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc.

„O șoptește-mi — zice dânsul — tu cu ochii plini d'eres

„Dulci cuvinte ne 'nțelese, însă pline de 'nteles,

„Al vieței vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i,

„Și-l vizez, când cu-a mea mână al tău braț, rotund îl
 pișăi,

„Când pui capul tu pe pieptu-mi și bătaile îi numeri,

„Când sărut cu 'mpătimire ai tăi albi și netezi umeri

„și când sorb al tău răsuflet în suflarea vieții mele,

„Și când inima ne crește de un dor, de-o dulce jale,

„Când pierdută razimi fața de-arzătorul meu obraz,

„Părul tău bălaiu și moale de mi-l legi după grumaz,

„Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, îmi întinzi o gură

«Fericit mă simt atuncia cu asupra de măsură,

„Tu!... nu vezi! nuți afla name... limba 'n gură

mi se leagă

„Și nu pot să-ți spun odată cât — ah! cât îmi ești

de dragă!“

Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu d'unde să 'nceapă
 Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă;
 Unu 'n brațele altuia tremurând ei se sărută,
 Numai ochiul e vorbăreț, eată limba lor e mută.
 Ea-și acoperă cu mâna fața roșă de sficală,
 Ochiu 'n lacrimi și-i ascunde într'un păr ca de pteală.

V.

S'a răcut ca ceara albă fața roșă ca un măr
 Și atâta de subțire, să o tai e'un fir de păr!
 Și cosița ta bălae o aduci la ochi plângând,
 Inimă făr' de nădejde, suflete bătut de gând,
 Toată ziua la fereastră suspinând nu spui nimică;
 Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
 Urmărind pe ceruri limpezi, cum plutește-o ciocârlie!
 Tu ai vreă să spui să ducă către dânsul o solie...
 Dar ea zboară! Tu, cu ochiul plutitor și 'ntunecor
 Stai cu buze descleștate de un tremur dureros,
 Nu-ți mai curge ochii fineri, duleii cerului fîștri
 Nu uită că 'n lacrimi este taina ochilor albaștri:
 Stele rare din tărie cad ca picuri de argint.
 Și seninul cer albastru mândru lacrimile-i prind;
 Dar dacă ar cădea toate, el rămâne trist și gol,
 N'ai puteă să faci cu ochii înălțimilor ocol;
 Noaptea stelar, a lunci, a oglinzilor din râu
 Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu.
 Și din când în când vărsat, mândru lacrimile-ți șed
 Dar de seci întreg izvorul, atunci cum o să te vad.

Prin ei curge rumenirea, mândră ca de trandafiri,
 Și zăpada viorie din obrajii tăi subțiri;
 Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
 Ce ușor se mistuește pr'n plânsorile pustie!
 Cine e nerod să ardă în cărbuni smarandul rar
 S'a lui vecinică lucire s'o strivească în zadar?
 Tu-ți arzi ochii și frum'seța, dulce noaptea lor se stânge,
 Și nici știi ce perde lumca. Nu mai plânge, nu mai
 plânge!

VI.

O tu crai cu barba 'n noduri ca și câlții când nu-i perii
 Tu în cap nu ai grăunte, numai pleavă și pusderii,
 Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți,
 Să oftezi dup' a ta fată cu ciubucul între dinți?
 Să te primbli și să numeri scânduri albe în cerdac?
 Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac!
 Alungat-o-ai pe dânsa, ca departe de părinți
 În coliba impistrită ca să nasc' un puin de prinz;
 În zadar ca s'o mai cate tu trimiți în lume crainic
 Nimeni n'a află locașul, unde ea s'ascunde tainic.

VII.

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacul apă sură
 Înfundă mișcarea-i creață între stuf la iezătură,

Iar pădurea lin suspină, și prin frunzele uscate,
 Rânduri-rânduri trece-un freamăt ce le scutură pe toate;
 Pe când codrul, dragul codru, troenindu-și frunza toată,
 Își deschide-a lui adâncuri fața lunei să le bată.
 Tristă-i firea; iară vântul sperios o creangă farmă
 Singuratică izvoare fac cu valurile larmă,
 Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
 Un voinic cu ochi de vultur lungă vale o măsoară:
 Șapte ani de cânt plecat-ai sburător cu negre plete,
 Ș-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!
 Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
 Și cercând ca să adune într'un cârd bobocii mulți.
 „Bună vreme, măi băcte!“ — „Mulțumim, voinic străin!“
 „Cum te cheamă, mă copile!“ — „Ca pe tată-meu: Călin“
 „Mama-mi spune câte-odată, de-o întreb; a cui's, mamă?
 „Sburătoru-ți este tată, și pe el Călin îl cheamă“.
 Când l'aude, numai dânsul își știa inima lui,
 Căci copilul cu boboci era chiar copilul lui.
 Atunci intră în colibă, și pe capăt unei laiți
 Lumina cu mucul negru într'un hârb un roș opaiț;
 Se coceă pe vatra sură două turti în cenușe,
 Un papuc e sub o grindă, iară altu după ușă;
 Hârâită, norodoasă stă în corb râșnița vechie;
 În cotlon torceă motanul pșteptându-și o urechie;
 Sub icoana afumată unui sfânt cu comanac
 Arde 'n candel' o lumină cât un sâmbure de mac;
 Pe-a icoanei policioară busuice și mint'uscătă
 Umplu casa întunecoasă de-o mireasmă pipărată;

Pe cuptorul uns cu humă și pe roșcoviș păreți
 Zugrăvit-au c'un cărbune copilașul cel istet
 Purceluși cu coada sfredel și cu bețe 'n loc de labă,
 Cum mai bine i se șede unui purceluș detreabă;
 O beșică 'n loc de sticlă e întinsă 'n ferăstruie,
 Printre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie.

Pe un pat de scânduri goale doarme tânăra nevestă
 În mocnitul întuneric și cu fața spre fereastră.
 El s'așează lângă dânsa, fruntea ei o netezește,
 O desmiardă cu durere, suspinând o drăgostește,
 Placă gura la ureche-i, blând pe nume el o cheamă.
 Ea ridică somnoroasă lungă genelor maramă,
 Speriat la el se uită . . . i se pare că visează,
 Ar zâmbi și nu se 'ncrede, ar răzni și nu cutează,
 El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
 Inima-i svâcnește tare, viața-i par'că se răpune.
 Ea se uită, se tot uită, un cuvânt măcar nu spune,
 Râde doar' cu ochii 'n lacrimi, speriată de-o minune,
 Și apoi 'i sucește părul pe-al ei deget alb subțire,
 Și ascunde fața roșă l'al lui piept duios de mire.
 El ștergarul i-l desprinde și-i împinge lin la vale,
 Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
 Și bărbia i-o ridică, s'uită 'n ochi-i plini de apă,
 Și pe rând ș'astupă gura când cu gura se adapă.

VIII.

De treci cedri de aramă, de departe vezi albind
 Ş'auzi mândra glăsuire a pădurii de argint
 Acolo, lângă izvoare, iarba pare de omăt,
 Flori albastre tremur' ude în văzduhul tămâiet;
 Pare că şi trunchii vecinic poartă suflete sub coajă
 Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.
 Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint,
 Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind,
 Ele trec cu harnici unde şi suspină 'n flori molatic,
 Când coboară 'n ropot dulce din tăpşanul prăvălăt,

Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace.
 În cuiar rotind pe ape, peste care luna zace.
 Mii de fluturi mici albaştri, mii de roiuri de albine
 Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline,
 Umplu aerul văratit de mireasmă şi răcoare
 A popoarelor de muşte serbători murmuitoare.
 Lângă lacul care 'n tremur somnoros şi lin se bate,
 Vezi o masă mare 'ntinsă cu făclii prea luminate:
 Căci din patru părţi a lumii împăraţi şi 'mpărătese
 Au venit ca să serbeze nunta gingaşei mirese:
 Feti-frumoşi cu păr de aur, zmei cu solzii de oţele.
 Cititorii cei de zedii şi şagalnicul Pepele.
 Iată craiul, soceru mare, răzimat în jet cu spată.
 El pe capu-i poartă mitră şi-i cu barba pieptănată.
 Tapăn, drept, cu sceptru 'n mână şode 'n perine de puf.
 Şi cu crengi îl apăr pajii de muscuşe şi zăduf.

Acum iată că din colru și Călin mirele iese
 Care ține 'n a lui mână mâna gingași mirese;
 Ei foșneă uscat pe frunze poala lung' a albei rochii
 Fața roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii,
 La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
 Care-i cade peste brațe, peste umerele goale —
 Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
 Flori albastre are 'n păru-i și o stea în frunte poartă.
 Socrul roagă 'n capul mesei să poștească să se pună
 Nunul mare, mândrul soare, și pe nuna mândra lună.
 Și s'așează toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul;
 Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul. --
 Dar ce zgomot se aude? Bâzîit ca de albine?
 Toți se uită cu mirare și nu știu de unde vine,
 Până văd păinjiniișul între tufe ca un pod,
 Peste care trec în zgomot o mulțime de norod:
 Trec furuici ducând în gură de făină marii saci.
 Ca să coacă pentru nuntă și plăcintă și colaci,
 Și albincele-aduc miere, aduc erlb mărunt de aur,
 Ca cercei din el să facă cariul, care-i meșter fau.
 Iată vine nuntă 'ntreagă: vornicel e-un grierel,
 Li sar purici înaintea cu potcoave de oțel;
 În veștmânt de catifele un bondar rotund în pântec
 Somnoros pe nas ca popii glăsuște 'ncet un cântec;
 O cojiță de alună trag locuste, podu-l scutur,
 Cu musteața răsucită șede 'n ea un mire fluur;
 Fluturi mulți de multe neamuri vin în urma lui un lanț
 Toți cu inime ușoare, toți sagalnici și berbanți:

Vin, tănțarii lăutarii, gândăceii, cărăbușii,
Iar mireasa viorica i-așteptă 'ndărătul ușii.
Și pe masa 'mpărătească sare-un grec, crainic sprinter
Ridicat în două labe s'a 'nchinat bătând din pinte,
El tușește, își încheie haina plină de șireturi:
„Să iertați, boeri, ca nunta s'o pornim și noi alături.“

NU MĂ ÎNȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
Ca taina ce ascunde a tale frumuseții ;
Căci pentru care altă minund decât tine
Mi-ai risipi o viață de cugetări senine
Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind.
Cu peritorul sunet al lor să te cuprind,
În lanțuri de imagini duiosul vis să l ferec,
Să 'npedec umbra-i dulce de a merge 'n întunerec.

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
Din ori și ce durere îți face o podoabă
Și când resai 'nainte-mi ca marmura de clară,
Când ochiul tău cel mândru străluce în afară
Intunecând privirea-mi, de nu pot să văd încă
Ce adânc trecut de gânduri e'n noaptea lor adâncă,
Azi când a mea iubire e atâta de curată
Ca farmecul de care tu ești împresurată,

Ca setea cea eternă ce-o au după olaltă
Lumina de 'ntunerie și marmura de daltă,
Când dorul meu e-atâta de adânc și atât de sfânt
Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ,
Când e o 'namorare de tot ce e al tău,
De-un zâmbet, de-un cutremur, de bine și de rău,
Când ești enigma însăș a vieții mele 'ntregi:
Azi văd din a ta vorbă, că nu mă înțelegi!

STRIGOI

...că trece aceasta ca fumul
de pre pământ. Ca floarea au
înflorit, ca iarba s'au tăiat, cu
pânză se înfășură, cu pământ
se acopere.

I.

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari
E întinsă în haine albe cu fața spre altari
Logodnica lui Arald, stăpân peste Avari;
Înset, adânc răsună cântările de clerici.

Pe pieptul mearței luce de pietre scumpe salbă
Și părul-i de aur eurge dîn raclă pe pământ,
Căzuți în cap sunt ochii, un zâmbet trist și sfânt
Pe buzele-i lipite ce vinete îi sunt,
Iar fața ei frumcasă ca varul este albă.

Și lângă ea 'ngenunche e Arald, mândrul rege,
 Scânteie disperarea în ochi-i crunți de sânge.
 Și încâleț e părul lui negru, gura-și strânge,
 El ar răeni ca leii, dar vai! nu poate plânge,
 De zile trei își spune povestea vieți 'ntrege:

„Eram un copilandru. Din codri vechi de brad
 „Flămânzii ochi rotindu-i eu mistuiam pământul.
 „Eu resvirițiam imperii, popoarele cu gândul;
 „Visând, că toată lumea îmi ascultă cuvântul,
 „In valurile Volgăi cercam cu spada va^d

„Domnind sumeț și tânăr pe roinicile stoluri,
 „Căror a mea ființă un Semizeu părea,
 „Simțeam că universul la pasu-mi tresărea,
 „Și nații călătore, împinse de a mea,
 „Umplut-au sperioase pustiul pân' la poluri.

„Căci Odin părăsise de ghiață nalta-i domă;
 „Pe zodii sângeroase porneau a lui popoară,
 „Cu creștetele albe preoți cu pleta rară
 „Trezcau din codri vecinici, din pace seculară
 „Mii roiuri vorbitoare, curgând spre vechea Romă.

„Pe Nistru tăbărâsem, poporul tău împil.
 „Cu sfetnici vechi de zile mă 'ntâmpinaș în cale
 „Ca marmura de albă, cu păr de aur moale —
 „In jos plecat'am ochii 'na'ntea feții tale,
 „Stătând un îndărătnic, un sficioș copil.

„La blânda ta muștrare simt glasul cum îmi seacă;
 „Eu caut a răspunde, nu știu ce să răspund.
 „Mi-ar fi părut mai bine 'n pământ să mă cufund!
 „Cu mânele-amândouă eu fața îmi ascund. ©
 „Și 'ntâ'n-dată 'n viață un plâns amar mă 'neacă.

„Zâmbiră între dâșii bătrânii tăi prieteni
 „Și singuri ne lăsară ... Te 'ntreb într'un târziu
 „Uitându-mă la tine, privind fără să știu:
 „La ce-ai venit, regină, aicia în pustiu?
 „Ce cauți la barbarul sub strașina-i de ceteni?

„Cu glasul plin de lacrimi, de 'nduioșare cald.
 „Privindu-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
 „Mi-ai zis: Aștept din parte-ți, o rege cavalier,
 „Că-mi vei da prins pe acela, ce umilit ți-l cer ...
 „Eu vreau să-mi dai copilul sburdalnic pe Arald.

„Și întorcându-mi fața cu spada ți-am întins
 „Pe plaiuri dunărene poporu-și opri mersul,
 „Arald, copilul reg, uitat-a universul
 „Urechea-i fu menită ca să-ți asculte versul —
 „De-atunci, învingătoarea, iubit-ai pe învins.

„De-atunci, fecioară blondă ca spicul cel de grâu
 „Vencai la mine noaptea ca nimeni să te vadă
 „Și 'nlănțuindu-mi gâtul cu brațe de zăpadă,
 „Imi întindeai o gură deschisă pentru sfadă;
 „Eu vin la tine, rege, să cer pe-Arald al meu.

„De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
 „Coroanele ce regii pe frunte le așează.
 „Și stelele ce vecinic pe ceruri colindează;
 „P toate la picioare-ți eu le puneam în vază...
 „Dar nu'l mai vrei peArald, căci nu mai vrei nimică.

„Ah! unde-i vremea ceea, când eu cercam un vad
 „Să ies la lumea largă! Și fost-ar fi mai bine
 „Ca nici odată 'n viață să nu te văd pe tine,
 „Să fumege 'nainte-mi orașele 'n ruine,
 „Să se 'mplinească visu-mi din codrii cei de brad!“

Făcliile ridică, se mișcă 'n line pasuri
Ducând la groapă trupul reginei dunărene
Monahi, cunoscătorii vieții pământene,
Cu barbele lor albe, cu ochii stinși sub gene,
Preoți bătrâni ca iarna cu gângavele glasuri,

O duc cântând prin tainiți și pe sub negre bolți.
A mistică religii întunecoase cete
Pe funii lungi coboară sferiul sub părete,
Pe piatra prăvălită pun crucea drept pecete,
Sub candela ce arde în umbra unui colț.

În numele sfântului
 Tael, s'auzi cum latră
 Căteul pământului
 Sub crucea de piatră.

II.

Arald pe un cal negru sbură, și dealuri, vale,
 În juru-i fug ca visuri, prin neuri joacă lună.
 La pieptu-i manta neagră în falduri și-o adună.
 Movili de frunze 'n drumu-i le spulberă de sună.
 Iar steaua cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru 'n munții vechi;
 Izvoare vii murmură și saltă de sub peatră.
 Colo cenușa sură în părăsita vatră.
 În codri-adânci căteul pământului tot latră.
 Lătrat cu glas de zimbru răsună în urechi.

Pe-un jeț tăiat în stâncă stă tapăn, palid, drept,
 Cu cârja lui în mână, preotul cel păgân.
 De un veac el șade astfel, de moarte-uitat bătrân;
 În plete-i crește muschiul și muschiu pe al lui sân,
 Barba 'n pământ i-ajunge și genele la piept.

Așa fel zi și noapte de veacuri el stă orb,
 Picioarele lui vechie cu piatra 'mpreunate,
 El numără în gându-i zile nenumărate,
 Și fâlfâie deasupra-i, gonindu-se în roate
 Cu-amepe ostenite, un alb ș'un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-al lui cal. C'o mână
 El scutură din visu-i moșneagu 'ncremenit:
 „O mag, de zile vecinic, la tine am venit,
 „Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,
 „Și de azi a mea viață la zeii tăi se 'nchină“.

Bătrânul cu a lui cârjă sus genele-și ridică,
 Se uită lung la dânsul, dar gura 'nchisă-i tace;
 Cu greu a lui picioare din piatră le desface,
 Din tronu-i se coboară cu mâna semn îi face
 Ca 'n sus să-l urmeze pe a codrilor potică

In poarta prăbușită ce duce 'n fund de munte,
 Cu cârja lui cea vechie el bate de trei ori —
 Cu sgomot sare poarta din vechii ei ușori;
 Bătrânul se închină . . . pe rege 'l prind fiori,
 Un stol de gânduri aspre trecu peste-a lui frunte.

In dom de marmur negru ei intră neopriți,
 Și porțile în urmă în vechi jătâni s'aruncă;
 O candelă bătrânul aprinde, para lungă
 Se 'nalță 'n sus albastră, de fiecare dungă
 Luceesc în juru-i ziduri ca tuciul lustruiți.

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept!
 Cu mâna 'ntinsă magul ei face semn să șadă.
 Arald cu moartea 'n suflet, a gândurilor pradă,
 Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe-a lui spadă,
 In zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând:
 In aer își ridică a farmecelor vargă
 Și o suflare rece prin dom atunci alcargă;
 Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
 Un cânt frumos și dulce, adormitor sunând.

Din ce în ce cântarea în valuri ea tot crește,
 Se pare că furtuna ridică al ei glas,
 Că vântul trece în spaimă pe-al mărilor talaz.
 Că 'n suflatu-i pământul se sbate cu necaz,
 Că orice-i viu în lume acum încremenește.

Se sgudue tot domul de pare-a fi de scânduri,
 Și stânci în temelie clătindu-se vedem,
 Plânsori sfâșietoare împinse de blestem
 Se urmăresc prîn bolte, se chiamă, fulger', gem
 Și crece tumultoase în valuri rânduri, rânduri.

„Din inimă-i pământul la morți să dee viață,
 „In ochi-i să se scurgă scântei de steaua lină,
 „A părului lucire s'o dee luna plină,
 „Iar duh dă-i tu, Zamolxe, sămânță de lumină,
 „Din duhul gurei tale ce arde și îngheață.

„Stihii a lumii patru supuse lui Arald.
 „Străbătuți voi pământul și a lui măruntaie
 „Faceți din piatră aur și din îngheț vâpae,
 „Să 'nchege apa 'n sânge, din pietre foc să saie,
 „Dar inima-i fecioară hrăniți cu sânge cald“.

Atuncea dinaintea lui Arald zidul pierc:
 El vede toată firea amestecat' afară,
 Ninsoare, fulger, gheață, vânt arzător de vară,
 Departe vede orașul pe sub un arc de pară
 Și lunca nebunită gemând din răsputere.

Biserica creștină, a ei catapeteasmă
 De-un fulger drept în două e ruptă și tresarc:
 Din tămiță mormântul atuncea îi apare,
 Și peatra de pe groapă crăpând în două sare...
 Încet plutind se 'nalță mireasa-i, o fantasmă.

O dulce întrupare de-omăt; pe pieptu-i salbă
 De petre scumpe, părul i-ajunge la călcâe,
 Ochii căzuți în capu-i și buze viorie;
 Cu mânele-i de ceară ea tâmpla și-o mângâe,
 Dar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine, și nourii s'aștern
 Fug fulgerele 'n lături lăsând-o ca să treacă,
 Și luna îngraște și ceru 'ncet se pleacă
 Și apele cu spaimă fug în pământ și seacă —
 Păreă că 'n somn un înger ar trece prin infern

Priveliştea se stinge. În negru zid s'arată
 Venind, ca 'n somn lunatic, în pasuri line ea,
 Arald nebun se uită, cu ochii o 'nghitea.
 Puternicele braţe spre dânsa întindea.
 Şi 'n nesimţire cade pe a jeşului său spată.

Isi simte gâtul-atuncea cuprins de braţe reci,
 Pe pieptul gol el simte un lung sărut de ghiată,
 Părea un junghiu că-i curmă suflarea şi viaţă.
 Din ce în ce mai vie o simte-în a lui braţă
 Şi ştie că deacuma a lui rămâne 'n veci.

Şi sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald
 Pe ea o ţine-acuma, ce fu a morţii pradă!
 Ea 'nlănţueşte gâtul-i cu braţe de zăpadă,
 Intinde a ei gură deschisă pentru sfadă:
 „Rege-a venit Maria şi-ţi cere pe Arald!

„Arald, nu vrei tu fruntea pe sinul meu s'o culci?
 „Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoşi ochi ai!
 „Las' să-ţi înlănţui gâtul cu părul meu bălai,
 „Viaţa, tinereţea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
 „Las' să mă uit în ochi-ţi ucizător de dulci“.

Și blânde triste glasuri din vuet se desfac,
Acuma la ureche-i un cântec vechiu străbate
Ca murmur din isvoare prin frunzele uscate,
Acum o armonie de-amor și voluptate
Ca molcoma cadență a undelor pe lac.

. . . Cum de multe ori, când mor
oamenii, mulți dintr'acei morți zic
că se scoală de se fac Strigoi . .

Indreptarea legii 1652.

III.

În salele pustie lumine roși de torții
Rănesc întunecimea ca pete de jeratic;
Arald se primblă singur răsând, vorbind selbatic,
Arald, tânărul rege, e-un rege singuratic,
Palatu-i parc'așteaptă în veci să-i vie morții.

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimatez.
A faclilor lucire, răsbind prin pânză fină,
Resfrâng o dureroasă lumină din lumină
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că'n orice colț îl vezi.

De când căzu un trăsnet în dom, de atunci în somn
 Ca plumbul surd și rece el doarme ziua toată,
 Pe inima-i de atuncea s'a pus o neagră pată;
 Dar noaptea se trezește și ține judecată
 Și 'n negru 'mbracă toate al nopții palid domn.

Un obrăzar de ceară parcă că poartă el,
 Atât de albă fața-i ș'atât de nemișcată,
 Dar ochi-i ard în friguri și buza-i sângerată,
 Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată,
 Iară pe frunte poartă coroană de oțel.

De-atunci în haina morții el și-a 'mbrăcat viața,
 Ii plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună.
 Ades călare pleacă în mândre nopți cu lună
 Și când se 'ntoarce, ochii lucrează de voie bună,
 Pân' ce un fior de moarte-l cuprinde dimineata.

Arald, ce însemnează pe tine negrul port
 Și fața ta cea albă ca ceara, neschimbată?
 Ce ai? de când pe sânu-ți porți tu o neagră pată
 De-ți plac facl'i de moarte, cântarea 'ntunecată?
 Arald! de nu mă 'nșeală privirea, tu ești mort!

Și azi el se avântă pe calul său arab
 Și drumul, ca săgeții, îi dă peste pustie
 Care sub luna plină lucește argintie —
 El vede de departe pe mândra lui Marie,
 Și vântu 'n codri sună-cu glas duios și slab.

În părul ei de aur rubine 'nflăcărate
 Și 'n ochii ei s'adună lumina sfintei mări;
 S'ajung curând în cale, s'alătură călări,
 Și unul înspre altul se pleacă 'n desmierdări,
 Dar buzele ei roșii păreă că 's sângerate.

Ei trec ca vijelie cu aripi fără număr,
 Căci caii lor aleargă alăturica 'nspumați.
 Vorbesc de-a lor iubire, iubire fără saț;
 Ea se lăsase dulce și greu pe al lui braț
 Și-și rezimase capul bălai de al lui umăr

„Ara!d, nu vrei pe sânu-mi tu fruntea ta s'o culci.
 „Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoși ochi ai!
 „Las să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
 „Viata, tinerețea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
 „Las' să mă uit în ochi-ți ucizător de dulce!“

Miroase-adormitoare văzduhul îl îngreun',
 Căci vântul adunat-a de flori de toi trei ne
 Și le așterne 'n cale reginei dunărene.
 Prin frunze aiurează șoptirile-i a lene,
 Când gurile 'nsetate 'n sărutări se 'mpreun'.

Cum ei mergând ca vântul se ceartă și se 'ntreabă
 Nu văd în fundul nopții o umbră de roșeață,
 Dar simt că 'n al lor suflet trecu-un fior de ghiață.
 De a morții gălbeneală pieriți ci sunt la față ...
 Ei simt c'a lor vorbire e slabă, tot mai slabă.

„Arald! strigă crăiasa, las' fața să-mi ascund.
 „N'auzi tu de departe cocoșul răgușit?
 „O zară de lumină s'arită 'n răsărit,
 „Viața trecătoare din pieptu-mi a rănit,
 „A zilei raze roșii în inimă-mi pătrund“.

Arald încremenise pe calu-i — un stejar!
 Păinjenat e ochiu-i de-al morții glas etern.
 Fug caii duși de spaimă și vântului s'aștern,
 Ca umbra străvezie ieșită din infern
 Ei sboară, vântul geme prin codri cu amar.

Ei zboar' — o vijelie, trec ape făr' de vad,
 Naintea lor se 'nalță puternic vechii munț
 Ei trec în repejune prin râuri fără punți,
 Coroanele de fugă le fulgeră pe frunți,
 Naintea lor se mișcă pădurile de brad.

Din tronul lui de peatră bătrânul preot vede
 Și 'n vânturi el ridică adâncul glas de aramă,
 Pe soare să-l oprească el noaptea o rechiamă,
 Furtunelor dă sborul pământul de-l distrămă...
 Târziu! căci faptul zilei în slavă se repede!

Pornește vijelia adâncu-i cânt de jale,
 Când ei soseau alături pe cai încremeniți,
 Cu genele lăsate pe ochii păinjiniți —
 Frumoși erau și astfel de moarte logodiți —
 Și 'n două laturi templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră 'năuntru și porțile recad;
 Pe veci periră 'n noaptea mărețului mormânt
 In sunete din urmă pătrunde 'n fire cânt,
 Jelind-o pe crăiasa cu chip frumos și sfânt,
 Pe-Arald, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrânul și pleacă geana și iar rămâne orb,
Pieicarele lui vechie cu piatra se împreună,
El numără în gându-i și aniș ei adună,
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună,
Și peste capu-i sboară un alb ș'un negru corb.

Pe jetul lui de peatră întepeneste drept
Cu cârja lui cea vechie preotul cel păgân
Și cu veacuri nainte el șade-uitat bătrân,
În plete-i crește mușchiul și mușchiu pe al lui sân,
Barba 'n pământ i-ajunge și genele de piept.

D I A N A

Ce cauți pe unde bate luna
Pe-un alb izvor tremurător
Și unde păsările 'ntr'una
Se'ntrec cu glas ciripitor?
N'auzi cum frunzele 'n poiană
Șoptesc cu sgomotul de guri
Ce se sărută, se hirjoană
In umbra adâncă de păduri?

In cea oglindă mișcătoare
Vrei să privești un straniu joc,
O apă veșnic călătoare
Sub ochiul tău rămas pe loc?
S'a desprimăvărat pădurea,
E-o nouă viață 'n orice svon,
Și numai tu gândești aiurea
Ca tânărul Endymion?

De ce dorești singurătatea
 Și glasul tainic de izvor ?
 S'auzi cum codrul frunza-și bate,
 S'adormi pe verdele covor ?
 Iar prin lumina cea rărită,
 Din valuri reci, din umbre moi
 Săpar'o zână liniștită
 Cu ochii mari, cu umeri goi ?

Al! acum crengile le 'ndoaie
 Mânute albe de omăt,
 O fată dulce și bălae,
 Un trup înalt și mlădiet.
 Un arc de aur pe-al ei umăr,
 Ea trece mândră la vânat,
 Și peste frunze fără număr
 Abia o urmă a lăsat.

S A T I R A I

Când cu gene ostenite scara suflu 'n luminare,
 Doar ceasornicul urmează lunga timpului cărare;
 Căci perdelele 'ntr'o parte când le dai, și în odaie
 Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpae,
 Ea din noaptea amintirii o vecie 'ntreagă scoate
 De dureri, pe care însă le simțim ca 'n vis pe toate.
 Lună tu, stăpâna mării, pe a lumii boltă luneci
 Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
 Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
 Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
 Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
 Când plutești pe mișcătoare-a mărilor singurătate!
 Câte țărături înflorite, ce palate, ce cetăți
 Strălățute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
 Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești.
 Câte frunți, pline de gânduri, gânditoare le privești!

Vezi un rege ce 'mpânzește globu 'n planuri pe un veac,
 Când la ziua cca de mâne abia cuget' un sărac —
 Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sortii,
 Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții,
 La acelaș sir de patimi deopotrivă fiind robii.
 Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi.
 Unul caută 'n oglindă de-și buclează al său păr,
 Altul caută în lume și în vreme adevăr,
 De pe galbenele file el adună mii de coji,
 A lor nume trecătoare le înseamnă pe răboj,
 Iară altu 'mparte lumea de pe scândura tarăbii,
 Socotind cât aur marea poartă 'n negrele corăbii.

Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă 'n coate,
 Intr'un calcul fără capăt tot socoate și socoate,
 Și de frig la piept ș'încheie tremurând halatul vechi,
 Iși înfundă gâtul 'n guler și bumbacul în urechi;
 Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
 Universul fără margini e în degetul lui mic.
 Căci sub frunte-i viitorul și trecutul se încheagă,
 Noaptea-adânc' a veșniciei el în șiruri o desleagă;
 Precum Atlas în vechime sprijineă cerul pe umăr,
 Așa el sprijină lumea și vecia într'un număr.
 Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri,
 Intr'o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
 La 'nceput, pe când ființă nu eră, nici neființă,
 Pe când totul eră lipsă de viață și voință,

Când nu s'ascundeă nimica, deși tot eră ascuns,
 Când pătruns de sine însuș odihneă cel nepătruns
 În prăpastie? genună? Fu noian întins de apă?
 N'a fost lume pricepută și nici minte s'o priceapă.
 Căci eră un întuneric ca o mare fără' o rază,
 Dar nici de văzut nu fuse și nici ochiu care s'o vază,
 Umbra celor nefăcute nu 'ncepuse a se desface,
 Și în sine împăcată stăpâneă eterna pace!
 Dar de-odat' un punct se mișcă... cel întâiu și singur
 Iată-l

Cum din haos face mumă, iară el devine tatăl.
 Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba
 spumii,

E stăpânul fără margini peste marginile lumii.
 De atunci negura eternă se desface în fâșii,
 De atunci răsare lumea, luna, soare și stihii.
 De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
 Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
 Și, în roiuri luminoase isvorând din infinit,
 Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
 Iar în lumea asta mare, noi, copii ai lumii mici,
 Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici:
 Microscopice popoare, regi, oșteni și împărați,
 Ne succedem generații și ne credem minunați;
 Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,
 În aceea nemărginire ne 'nvelim, uităm cu totul
 Cumcă lumea asta 'ntreagă e o clipă suspendată,
 Că 'ndărătu-i și 'nainte-i întuneric se arată.

Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
 Mii de fire viorie ce cu raza încetează:
 Astfel într'a veşniciei noapte pururea adâncă
 Avem clipa, avem raza, care tot mai ţine încă;
 Cum s'o stingă, totul pierе ca o umbră 'n întuneric,
 Căci e vis al nefiinţei universul cel himeric.

În prezent cugetătorul nu-şi opreşte a sa minte,
 Ci 'ntr'o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte;
 Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist şi roş,
 Cum se 'nchide ca o rană printre nori întunecoşi,
 Cum planeteii toţi îngheaţă şi s'asvârl rebeli în spaţ,
 Ei, din frânele luminii şi a soarelui scăpaţi;
 Iar catapeteasma lumii în adânc s'a înegrit,
 Ca şi frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
 Timpul mort şi-ntinde trupul şi devine veşnicie.
 Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,
 Şi în noaptea nefiinţei totul cade, totul tace,
 Căci în sine împăcată reîncepe-eterna pace.

.

Începând la talpa însăşi a mulţimii omenеşti
 Şi suind în susul scării pân' la frunţile crăеşti.
 De a vieţii lor enigmă îi vedem pe toţi muncii.
 Făr' a şti să spunem care ar fi mai nenorocii.
 Unul e în toţi, tot astfel precum una e în toate;
 De asupra tuturoră se ridică cine poate.

Pe când alții stând la umbră și cu inima smerită,
 Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită.
 Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gândesc
 Ca și vântu 'n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l —
 Ce-o să aibă din acestea pentru el bătrânul dascăl?
 Nemurirea, se va zice. Este drept că viața 'ntreagă.
 Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
 „De-oiu muri — își zice 'n sine — al meu nume o să-l
 poarte

„Secolii din gură 'n gură și l-or duce mai departe
 „De-a pururi, pretutândeni; în ungherul unor crieri
 „Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!“

O sărmane! ții tu minte câte 'n lume-ai auzit,
 Ce-ți trecu pe dinainte, câte singure ai vorbit?
 Prea puțin; pe ici, pe colo de imagini o fâșie,
 Vre o urmă de gândire, ori un petic de hârtie.
 Și când propria ta viață singur n'o știi pe de rost,
 O să-și bată alții capul s'o pătrunză cum a fost?
 Poate vr'un pedant cu ochii cei verzui, peste un veac
 Printre tomuri brăcuite așezat, și el un brac,
 Aticismul limbei tale o să-l pună la cântari,
 Colbul ridicat din carte-ți l'o suflă din ochelari.

Și te-o strânge în două șiruri, așezându-te la coadă
 În vr'o notă prizărită sub o pagină neroadă.

Poți zidi o lume 'ntreagă, poți s'o sfărâmi: orice-ai spune,
 Peste toate o lopată de țărână se depune.
 Mâna care-a dorit sceptrul universului, și gânduri
 Ce-au cuprins tot universul, încap bine 'n patru scânduri.
 Or să vie pe-a ta urmă în convoiu de 'nmormântare
 Splendid ca o ironie, cu priviri nepăsătoare;
 Iar deasupra tuturoră va vorbi vreun mititel.
 Nu slăvindu-te pe tine, lustruindu-se pe el
 Sub a numelui tău umbră: iată tot ce te așteaptă.

Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.
 Neputând să te ajungă, crezi c'o vrea să te admire?
 Ei vor aplauda de sigur biografia subțire,
 Care s'o 'ntercă s'arate că n'ai fost vr'un lucru mare,
 C'ai fost om cum sunt și dâșii. Măgulit e fiecare
 Că n'ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări
 Și le umflă ori și cine în savante adunări.
 Când de tine se vorbește. S'a 'nțeles de mai 'nainte
 C'o ironică grimază să te laude 'n cuvinte.
 Astfel încăput pe mâna a oricărui, te vor droge,
 Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege.
 Dar afară de acestea vor căta vieții tale
 Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale:

Astea toate te apropie de dânsii. Nu lumina
 Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
 Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
 Intr'un mod fatal legate de o mână de pământ,
 Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.
 Intre ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
 Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!
 Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate,
 Amorțită li-i durerea, le simțim ca 'n vis pe toate,
 Căci în propria-ne lume ea deschide poarta 'ntrării
 Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării.
 Mii pustiuuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
 Și câți codri-ascund în umbră strălucire de isvoară,
 Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
 Când plutești pe mișcătoarca mărilor singurătate!
 Și pe toți ce 'n astă lume sunt supuși puterii sorții,
 De-opotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

S A T I R A I

De ce pana mea rămâne în cerneală, mă întrebi?
 De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i dela trebi?
 De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
 Jambii suitori, trocheii, săltărețele dactile?
 Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt,
 Ai vedeă, că am cuvinte, pana chiar să o fi rupt.
 Căci întreb, la ce-aș începe să încerc în luptă dreaptă
 A turna în formă nouă limba veche și 'nțeleaptă?
 Acea tainică simțire, care doarme 'n a mea harfă,
 În cuplete de teatru s'o desfac ca pe o marfă?
 Sau cu sete să caut forma ca să joată să le 'ncapă,
 Să le scriu, cum cere lumea, vr'o istorie pe apă?!

Însă tu îmi vei răspunde, că e bine ca în lume
 Prin frumoasa stihuire să pătrunză al meu nume,
 Să-mi atrag luarea-aminte a bărbaților din țară
 Să-mi dedic a mele versuri la cocoane bunăoară.

Și desgustul meu din suflet să-l împac prin a mea minte.
 Dragul meu, cărarea asta s'abătut de mai 'naainte,
 Noi avem în veacul nostru acel soi de ciudat de barzi,
 Cari încearcă prin poeme să devie cumularzi;
 Închinând ale lor versuri la puternici, la cucoane,
 Sunt cântați în cafenele și fac zgomot în saloane;
 Iar cărările vieții fiind grele și înguste,
 Ei încearcă să le treacă prin protecție de fuste,
 Dedicând broșuri la dame, a căror bărbați ei speră
 C'ajungând cândva miniștri le-a deschide carieră.

De ce nu voi pentru nume, pentru glorie să scriu?
 Oare gloria să fie a vorbi într'un pustiu!
 Azi, când patimilor proprii muritorii toți sunt robi,
 Gloria-i închipuirea ce o mie de neghiobi
 Idolului lor închină, numind mare pe-un pitic
 Ce-o beșică e de spumă într'un secol de nimic.

Incordă-voi a mea liră să cânt dragostea? Un Iănț
 Ce se 'mparte cu frăție între doi și trei amanți!
 Ce? să 'ngâni pe coarda dulce, că de voie te-ai adaos
 La cel chor ce 'n operetă e condus de Menelaos?
 Azi adeseori femeea, ca și lumea, e o școală,
 Unde 'nveți numai durere, înjosire și spoială;
 La aceste academii de științi a zânei Vineri
 Tot mai des se perindează și din tineri în mai tineri.

Tu le vezi primind elevii cei imberbi în a lor clas',
Până când din școala toată o ruină a rămas.

Vai! tot mai gândești la anii, când visam în academii,
Ascultând pe vechii dascăli cârpăcind la haina vremii.
Ale clipelor cadavre din volume stând s'adune
Și 'n a lucrurilor peteci căutând înțelepciune?
Cu murmurile lor blânde, un izvor de *horum-harum*,
Câștigând cu clipoceală *nervum rerum gerendarum*,
Cu cvlavie adâncă ne 'nvățau al minții scripet.
Legănând când o planetă, când pe-un rege din Egipt.

Par'că-l văd pe astronomul cu al negurii repaos,
Cum ușor ca din cutie scoate lumile din haos
Și cu neagra veșnicie ne-o întinde și ne 'nvață,
Că epocile se 'nșiră ca măgelele pe ață.
Atunci lumea 'n căpătână se 'nvârteă ca o morișcă
De simțeam ca Galilei, că comedia se mișcă.

Amețit de limbe moarte, de planeti, de colbul școlii,
Confundam pe bietul dascăl cu un craiu mâncat de molii
Și privind păinjișiul din tavan de pe pilastri,
Ascultam pe craiul Ramses și visam — la ochi albaștri —
Și pe margini de caete scriam versuri dulci, de pildă
Către vreo trandafirie și sălbatică Clotildă.

Imi plutea pe dinainte cu al timpului amestec
 Ba un scare, ba un rege, ba alt animal domestic,
 Scărișirea din sondee dădea farmec astei liniști,
 Vedeam valuri verzi de grâne, nudoierea unei liniști.
 Capul greu cădea pe bancă, păreau toate 'n infinit.
 Când sună, știam că Ramses trebuia să fi murit.

Atunci lumea cea gândită pentru noi avea ființă,
 Și din contra, cea a avea ne părea cu neputință.
 Azi abia vedem, ce stearpă și ce aspră cale este
 Căci poate să convie unei inime oneste.
 Iar în lumea cea comună *a visă*, e un pericol,
 Și de ai cumva iluzii, ești pierdut și ești ridicol.

Și deaceea de-azi 'nainte poți să nu mă mai întreb
 De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i dela trebi,
 De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
 Jambii suitori, trocheii, săltărețele dactile,
 De-oi urmă să scriu în versuri, teamă-mi e ca nu cumva
 Oamenii din ziua de-astăzi să 'nceap' a mă lauda.
 Dacă port cu ușurință și cu zâmbet a lor ură.
 Laudele lor de sigur m'ar mâhni peste măsură.

S A T I R A I I I

Un Sultan, dintre aceia ce domnesc peste vr'o limbă
 Ce, cu-a turmelor pășune, a ei patrie și-o schimbă.
 La pământ dormea, ținându-și căpătâi mâna cea dreaptă;
 Dară ochiu 'nchis afară, înlăuntru se deșteaptă.
 Vede, cum din ceruri luna lunecă și se coboară
 Și s'apropie de dânsul preschimbată în fœcioară.
 Infloreă cărarea ca de pasul blândeii primăveri,
 Ochii ei sunt plini de umbra tăinuitelor dureri,
 Codri se înfiorează de atâta frumusețe,
 Apele 'ncrețesc în tremur străveziile lor fețe,
 Pulberea de diamante cade fină ca o bură,
 Scânteind pluteă prin aer și pe toate din natură,
 Și prin mândra fermecare sună-o muzică de șoapte
 Iar pe ceruri se înalță curcubeele de noapte.
 Ea, șezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,
 Părul ei cel negru 'n valuri de mătase se desprinde:
 „Las' să leg a mea viață de a ta. In brațe-mi vino,
 „Și durerea mea cea dulce cu durerea ta alin-o.

„Scriș în cartea vieții este și de veacuri și de stele
 „Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele“.
 Și cum o privea sultanul, ea se 'ntunecă, dispare:
 Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,
 Care crește într'o clipă ca în veacuri, mereu crește,
 Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește,
 Umbra lui cea uriașă orizontul îl cuprinde
 Și sub dânsul universul într'o umbră se întinde;
 Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari.
 Atlasul, Caucazul, Taurul și Balcani seculari.
 Vede Eufrațul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână:
 Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână.
 Astfel Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri
 Și corăbiile negre legănându-se prin râuri,
 Valurile verzi de grâne legănându-se pe lanuri,
 Mărilor țărnuitoare și cetăți lângă limanuri,
 Toate se întind nainte-i. Ca pe-un uriaș covor
 Vede țară lângă țară și popor lângă popor,
 Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac
 În întinsa 'mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii porniți la ceruri, pân' la ramuri nu ajung:
 Dar un vânt de biruință se pornește îndelung
 Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
 Strigăte de Allah! Allah! se aud pe sus prin nor.
 Sgomotul crește ca marea turburată și înaltă,
 Urlete de bătălie s'alungau după olaltă;

Însă frunzele-ascuțite se îndoaie după vânt
Și deasupra Romei nouă se înclină la pământ.

Se cutremură Sultanul... se deșteaptă... și pe cer
Vede luna ce plutește peste plaiul Eschișer,
Și privește trist la casa Șeihului Edebalî.
După gratii de fereastră o copilă el zări
Ce-i zâmbește mlădioasă ca o creangă de alun:
E a Șeihului copilă, e frumoasa Malcatun.
Atunci el pricepe visul că-i trimis dela Profet,
Că pe-o clipă se 'nălțase chiar în raiu la Mahomet,
Că din dragostea-i luminează un imperiu se va naște,
Ai căruia ani și margini numai cerul le cunoaște.

Visul său se 'nfiripează și se 'ntinde vulturește
An cu an, împărăția tot mai largă se sporește,
Iară flamura tea verde se înalță an cu an,
Neam cu neam urmându-i zborul și sultan după sultan
Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
Până 'n Dunăre ajunge furtunosul Baiazid.

La un semn, un țarm de altul, legând vas de vas se leagă
Și în sunet de fanfare trece oastea lui întregă,
Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah și Spahii
Vin de 'ntunecă pământul la Rovine în câmpii;

Răspândindu-se în roiuri, întind corturile mari —
 „Inșă 'n zare depărtată sună codrul de stejari.

Iată vine-un sol de pace c'o năframă 'n vârful de băț.
 Baiazid privind la dânsul, îl întreabă cu dispreț:
 „Ce vrei tu?“

„Noi? Bună pace! Și de n'o fi cu bănat,
 Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat“.

La un semn deschisă-i calea, și s'apropie de cort
 Un bătrân atât de simplu după vorbă, după port.
 „Tu ești Mircea?“

„Da, 'mpărate!“

„Ai venit să mi te 'nclini,

Să nu schimbi a ta coroană într'o ramură de spini“

— „Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
 Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: bine-ai venit!

Despre partea închinăreii însă, Doamne, să ne ierți.

Dar acū, vei vrea cu oaste și războiu ca să ne certî,

Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,

Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei-Tale —

De-o fi una, de-o fi alta: ce e scris și pentru noi —

Bucuroși le-om duce toate, da e pace, de-i război“.

— „Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gîndești
 că pot

„Ca întreg Aliotmanul să se 'mpedice de-un ciot?“

„O tu nici visezi, bătrâne, câți în cale mi s'au pus!
 „Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
 „Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s'adună
 „Să dea piept cu uraganul ridicat de semi-lună;
 „S'au 'mbrăcat în zale lucii cavalerii dela Malta,
 „Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
 „Fulgerile adunat-au contra fulgerului, care
 „În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare;
 „N'au avut decât cu ochiul ori cu mâna semn a face,
 „Și apusul își împinse toate neamurile 'ncoace;
 „Pentru-a crucii biruință se mișcă răuri-răuri
 „Ori din codri răscolite ori stârnite din pustiuri,
 „Sguduind din pace-adâncă ale lumii începuturi,
 „Inegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi;
 „Se mișcau îngrozitoare ca păduri de lănci și săbii,
 „Tremură înspăimântată marea de-ale lor corăbii!
 „La Nicopole văzut-ai câte tabere s'au strâns
 „Ca să stee înaintea-mi ca și zidul neînvins,
 „Când văzui a lor mulțime câtă frunză, câtă iarbă,
 „Cu o ură ne 'mpăcată mi-am șoptit atunci în barbă,
 „Am jurat că peste dânșii să trec falnic fără păș,
 „Din pristosul dela Roma să dau calului ovăz!...
 „Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c'un toiag?
 „Și purtat de biruință, să mă 'mpedec de-un moșneag?“
 — „De-un moșneag, da, împărate! Căci moșneagu ce privești,
 „Nu e om de rând, el este Domnul Țării-Românești.
 „Eu nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști.
 „Nici ca Dunărea să 'nece spumegând a tale oști,

„După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe
 „Ce din vechi se pomenește, cu Dariu al lui Istaspe;
 „Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vr'un pod,
 „De au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;
 „Impărați, pe care lumea nu putea să-i mai încapă,
 „Au venit și 'n țara noastră de-au cerut pământ și apă.
 „Și nu voiu ca să mă laud, nici că voiu să te 'nspăimânt:
 „Cum veniră, se făcură toți o apă ș'un pământ.
 „Te fălești că înaintea-ți răsturnat-ai val-vârtej
 „Oștile lovite 'n zale de 'mpărați și de viteji?
 „Tu te lauzi că Apusul înainte ți s'a pus?
 „Ce-i mână pe ei în luptă, ce-a voit acel Apus?
 „Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea tu de fier.
 „A credinței biruință câtă orice cavaler.
 „Eu? îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul!
 „Și de-aceea tot ce mișcă 'n țara asta, râul, ramul,
 „Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este;
 „Dușmănit vei fi de toate fără' a prinde chiar de veste.
 „N'avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
 „Care nu se 'nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!“

Și abia plecă bătrânul; ce mai freamăt, ce mai zbucium!
 Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium,
 Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
 Mii de coifuri lucitoare ies din umbra 'ntunecoasă.
 Călăreții umplu câmpul și roesc după un semn,
 Și în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn,

Pe copite iau în fugă fața negrului pământ,
 Lănci scânteie lungi în soare, arcuiri se întind în vânt,
 Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni
 Orizontu 'ntunecându-l, vin săgeți de pretutindeni
 Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploae,
 Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătae.
 În zadar strigă 'mpăratul ca și leul în turbare,
 Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare:
 În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
 Căci coprinsă-i de peire și în față și în coaste,
 Căci se elatină rărite șiruri lungi de bătălie,
 Cad Arabii ca și pâlcuri risipite pe câmpie.
 În genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă,
 Cad săgețile în valuri care șueră, se toarnă,
 Și lovind în față, 'n spate, ca și crivățul și gerul,
 Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul.
 Mireea însuși mână 'n luptă vijelia 'ngrozitoare.
 Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.
 Durduind soseauă călării ca un zid înalt de sulți,
 Printre cetele păgâne trec rîpându-și large uliți,
 Risipite se 'mprăstie a dușmanilor șiraguri,
 Și gonind biruitoare, tot veneau a țării steaguri
 Ca potop ce prăpădește, ca o mare turburată.
 Peste-un ceas păgânitatea e ca pleava vânturată.
 Acea grindină oțelită înspre Dunăre o mână,
 Iar în urma lor se 'ntinde falnic armia română.
 Pe când oastea se așează, iată soarele apune,
 Voind creștetele 'nalte ale țării să 'ncunune.

Ca un nimb de biruință; fulger lung încremenit
 Mărginește munții negri în întregul asfințit,
 Pân' ce izvoresc din veacuri stele una câte una
 Și din neguri dintre codri tremurând s'arată luna:
 Doamna mărilor ș'a nopții, varsă liniște și somn.
 Lângă cortu-i unul dintre fiii falnicului Domn
 Stă zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte,
 S'o trimeată dragei sale dela Argeș mai departe:

„De din vale de Rovine
 „Grăim, Doamnă, către Tine
 „Nu din gură, ci din carte,
 „Că ne ești așa departe,
 „Te-am rugă, mări, rugă
 „Să-mi trimiți pe cineva
 „Ce-i mai mândru 'n valea Ta:
 „Codrul cu poenele;
 „Ochii cu sprincenele;
 „Că și eu trimite-voi
 „Ce-i mai mândru pe la noi:
 „Oastea mea cu flămurile,
 „Codrul și cu ramurile,
 „Coiful nalt cu penele,
 „Ochii cu sprâncenele.
 „Și să știi că 's sănătos,
 „Că, mulțămind lui Christos,
 „Te sărut, Doamnă, frumos“.

.

 De-aşa vremi se 'nvredniciră cronicarii şi rapsozii...
 Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii şi Irozii.
 În isvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut —
 Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
 Pot să 'ntâmpin patrioţii ce-au venit de-atunci încolo?
 Înaintea acestora tu ascunde-te, Apollo!
 O eroi! care 'n trecutul de măririi vă adumbriseţi.
 Aţi ajuns acum de modă de vă scot din letopiseţi
 Şi, cu voi drapându-şi nula, vă citează toţi nerozii,
 Mestecând veacul de aur în noroiul greu al prozii,
 Rămâneţi în umbră sfântă, Basarabi şi voi Muşatini,
 Descălecători de ţară, dătători de legi şi datini,
 Ce cu plugul şi cu spada aţi întins moşia voastră
 Dela munte pân' la mare şi la Dunărea albastră!

Au *prezentul* nu ni-i mare? N'o să-mi dee ce-o să cer?
 N'o să aflu între-ai noştri vreun falnic juvaer?
 Au la Sybaris nu suntem lângă capiştea spoelii?
 Nu se nasc glorii pe stradă şi la uşa cafenelii?
 N'avem oameni ce se luptă cu retoricele sulii
 În aplauzele grele a canaliei de ulii?
 Panglicari în ale ţării care joacă ca pe funii,
 Măşti cu toate de renume din comedia minciunii?

Au de patrie, virtute nu vorbește liberalul,
 De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?
 Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele,
 Ce își râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.
 Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
 Cu privirea 'mpăroșată și la fălci umflat și buget,
 Negru, cocoșat și lacom, un izvor de șiretlicuri,
 La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri —
 Toți pe buze au virtute, iar în ei monedă calpă,
 Quintezenta de mizerii dela creștet până 'n talpă!
 Și deasupra tuturor, oastea să și-o recunoască,
 Își aruncă pocitura bulbucății ochi de broască...
 Dintr'aceștia țara noastră își alege astăzi solii!
 Oameni, vrednici ca să șează în zidirea sfintei Golii
 În cămăși cu mâneci lunge și pe capete scufie,
 Ne fac legi, ne pun biruri, ne vorbesc de filozofie,
 Patrioții. Virtuoșii, cititorii de-așezăminte,
 Unde spumegă desfrâul în mișcări și în cuvinte,
 Cu evlavie de vulpe ca în strane șed pe locuri,
 Și aplaudă frenetic schime, cântece și jocuri.
 Și apoi în sfatul Țării se adun' să se admire,
 Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire—
 Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman,
 Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!
 Spuma asta 'nveninată, astă plebe, ăst gunoi,
 Să ajung' a fi stăpână și pe țară și pe noi?
 Tot ce 'n țările vecine e smintit și stârpitură,
 Tot ce-i însemnat cu pata putrejanii de natură,

Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți ilotii,
 Toți se scutură a ceea și formează patrioții,
 Încât fonfii și flecarii, găgăuții și gușatii,
 Bălbăiți cu gura strâmbă, sunt stăpânii astei nații,

Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!
 I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!
 Și această cinmă 'n lume și aceste creaturi
 Nici rușine n'au să iee în smintitele lor guri
 Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară.
 Îndrăznesc ca să rostească pân' și numele tău, țară!
 La Paris. în lupanare de cinisme și de lene,
 Cu femeile-i pierdute și 'n orgiile-i obscene,
 Acolo v'ați pus averea, tinerețele la stos;
 Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?
 Ne-ați venit apoi, drept minte o sticlură cu pomadă,
 Cu monoclu 'n ochi, drept armă bețișor de promenadă,
 Vestajiți fără de vreme, dar cu creeri de copil.
 Drept știință—având în minte vreun vals de Bal-Mabil.
 Iar în schimb cu-averea toată vreun papuc de curtezană...
 O te-admir, progenitură de origine romană!

Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic rece,
 Vă mirați, cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?
 Când vedem că toți aceia, care vorbe mari aruncă
 Numai banul îl vânează și câștigul fără muncă,

Azi când fraza lustruită nu ne poate înșelă,
 Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este așa?
 Prea v'ați arătat arama, sfâșiind această țară,
 Prea fă'urați neamul nostru de rușine și ocară,
 Prea v'ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
 Ca să nu s'arate o lată, ce sunteți: niște mișei!
 Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire;
 Virtutea e-o nerozie, geniul o nefericire!

Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă 'n colb de
 cronici:

Din trecutul de mărire v'ar privi cel mult ironici.
 Cum nu vii tu Țepeș-Doamne, ca punând mâna pe ei,
 Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
 Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
 Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!

S A T I R A IV

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
 Iar în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri,
 Se înalță în tăcere dintre rariștea de braz
 Dând atâta întunerec rotitorului talaz;
 Prin ferestrele arcate după geamuri se văd numa
 Lungi perdele încrețite care scânteie ca bruma.
 Luna tremură pe codri, se aprinde, se mărește.
 Mușchi de stâncă, vârf de arbor ea pe ceruri zugrăvește,
 Iar stejarii par o strajă de giganți ce-o înconjoară,
 Răsăritul ei păzindu-l ca pe-o tainică comoară.
 Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
 Domnitoare peste ape, oaspeți liniștei acestii.
 Cu aripele întinse se mai scutură și-o tae
 Când în cercuri unduioase, când în brazde de văpae;
 Papura se mișcă 'n freamăt de al undelor cutreer,
 Iar în iarba înflorită somnoros suspin' un greer —

E atâta vară 'n aer, e atât de dulce zvonul...
 Singur numai cavalerul suspinând privea balconul
 Ce 'ncărcat eră cu frunze, de îi spânzur' prin ostrețe
 Roze roșie de Șiras și liane 'n fel de fețe;
 Respirarea cea de ape îl îmbată, ea și sara,
 Peste farmecul naturei dulce-i picură ghîtara;

„O arată-mi-te iară 'n haîna lungă de mătasă,
 „Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă.
 „Te-aș privi o viață 'ntreagă în cununa ta de rază.
 „Pe când mâna ta cea albă părul galben îl netează.
 „Vino! Joacă-te cu mine, cu norocul meu, mi-aruncă
 „Dela sânul tău cel dulce, floarea veștedă de luncă,
 „Ca pe coardele ghitarei răsunând încet să cadă.
 „Ah! E atât de albă noaptea, par'c'ar fi căzut zăpada.
 „Ori în umbra parfumată a budoarului să vin?
 „Să mă 'mbete acel miros dela pânzele de in?
 „Cupidon, un paj șagalnic, va ascunde cu-a lui mână
 „Vioriul glob al lampei; mlădioasa mea stăpână!“
 Și uscat feșni mătasa pe podele, între glastre,
 Între rozele de Șiras și lianele albastre —
 Dintre flori copila râde și se 'nelină peste gratii,
 Ca un chip ușor de înger e-arătarea adoratei;
 Din balcon i-aruncă-o rază și, cu mâinile la gură,
 Pare că îl dojenește când șoptește cu căldură;
 Apoi iar dispăre 'n luntru, auzi pasuri ce coboară
 Și ieșind pe ușă iute, ei s'au prins de subsuoară;

Brat de brat pășesc alături, le stă bine laolaltă,
 Ea frumoasă și el tânăr, el înalt și ea înaltă.
 Iar din umbra dela maluri se desface-acum la larg
 Luntrea cu-ale ei vintrele spânzurate de catarg
 Și încet înaintează în lovire de lopeți,
 Legănând atâta farmec și atâtea frumuseți.

Luna, luna iese 'ntrocăgă, se înalță așa bălăe
 Și din țărâm în țărâm durează o cărare de vâpae
 Ce pe-o repede 'nmăire de mici unde o așterne
 Ea, copila cea de aur, visul negurei eterne,
 Și cu cât lumina-i dulce tot mai mult se lămurește,
 Cu-atât valurile apei, cu-atât țărnul iar'că crește,
 Codrul pare tot mai mare, par'că vine mai aproape
 Dîmpreună cu al lunei disc, stăpânitor de ape;
 Iară tei cu umbra lată și cu flori până 'n pământ
 Înspre apa 'ntunecată lin se scutură de vînt,
 Peste capul blond al fetei zboară florile ș'o plouă,
 Ea se prinde de grumazu-i cu mînuțele-amîndouă
 Și pe spate 'și lasă capul: „Mă uimești, dacă nu mîntuie,
 „Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvîntu-i!
 „Cît de sus ridici acum în gîndirea ta pe-o roabă,
 „Cînd durerea ta din suflet este singura-mi podoabă.
 „Și cu focul blînd din glasu-ți tu mă dori și mă
entremuri
 „De îmi pare o poveste de amor din alte vremuri;

„Visurile tale toate, ochiul tău atât de tristu-i,
 „Cu-a lui umed' adâncime toată mintea mea o mistui.
 „Da-mi-i mie ochii negri, nu privi cu ei în laturi,
 „Căci de noaptea lor cea dulce veşnie n'o să mă mai sature,
 „Aş erbi privind într'înşii. O, ascultă numa 'ncoace,
 „Cum la vorbă mii de valuri stau cu stelele prorocce,
 „Codrii negri aiurează şi izvoarele-i albastre /
 „Povestesc ele 'n de ele numai dragostele noastre,
 „Şi lăcşerii ce tremur aşă reci prin negre ceteni,
 „Tot pământul, lacul, cerul, toate, toate ni-s prieteni.
 „Ai putea să lepezi cârma şi lăpeţile să lepezi,
 „După propria lor voe să ne ducă unde repezi:
 „Căci orunde numai ele ar dori ca să ne poarte,
 „Pretutindeni fericire — da-i viaţă, de e moarte".

.

Fantazie, fantazie! Când suntem numai noi singuri.
 Ce ades mă porţi pe lacuri şi pe mare şi prin crânguri!
 Unde ai văzut vr'odată aste ţări necunoscute?
 Când se petrecur' aceste? La o mie patru sute?
 Azi n'ai chip în toată via în privirea-i să te pierzi,
 Cum îţi vine, cum îţi place pe copila s'o desmerzi,
 După gât să-i aşezi bratul, gură 'n gură, piept la piept.
 S'o întrebi numai cu ochii: Mă iubeşti tu? spune drept!
 Aş! Abia ţi-ai întins mâna, sare ivărul la uşă,
 E-un congres de rubedenii, vre-un unchiu, vre-o mătuşă,

Iute capul într'o parte și te uiți în jos smerit...
 Oare nu-i în lumea asta vr'un ungher pentru iubit?
 Și ca munii egiptene stau cu toții 'n scaun țepeni
 Tu, cu mâinile 'ncleștate, mai cu degetele drapeni
 Mai sucești vre-o țigare, numeri fire de musteți
 Și 'n probleme culinare te încerci a fi isteț.

Sunt sătul de-așa viață... nu sorbind a ei pahară,
 Dar mizeria aceasta, proza asta e amară.
 Să sfințești cu mii de lacrimi un instinct atât de van,
 Ce le-abate și la păsări de vreo două ori pe an?
 Nu trăiți voi, ei un altul vă inspiră, el trăiește.
 El cu gura voastră râde, el se 'ncântă, el șoptește,
 Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg,
 Vecinic este numai râul: râul este Demiurg.
 Nu simțiți c'amorul vostru e-un amor strein?

Nebuui!

Nu simțiți că 'n proaste lucruri voi vedeți numai minuni!
 Nu vedeți c'acea iubire serv'o cauză din natură?
 Că e leagăn unor viețe ce semințe sunt de ură?
 Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștri plâns,
 Că i de vină cum că neamul Cain încă nu s'a stins?
 O, teatru de păpușe! zvon de vorbe omenești!
 Povestesc ca papagalii mii de glume și povești
 Fără ca să le priceapă. După ele un actor
 Stă de vorbă cu el însuși, spune zeci de mii de ori

Ce-a spus veacuri dup'olaltă, ce va spune veacuri încă,
 Pân' ce soarele s'o stinge în genunea cea adâncă.
 Ce? Când luna se streccară printre nouri, prin pustii,
 Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ații?
 Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse,
 Să privești prin luciș geamuri la luminile aprinse
 Și s'o vezi înconjurată de un roi de pierde-vară,
 Cum zâmbește tuturoră cu gândirea ei ușoară.
 S'auzi zornetul de pîteni și foșnirile de rochii
 Pe când ei sucesc mustața, iară ele fac cu ochii?
 Când încheie cu-o privire amoroasele 'ntelegeri,
 Cu ridicula-ți simțire tu la poarta ei să degeri?
 Pătimaș și îndărătnic s'o iubești ca un copil,
 Când ea-i rece și cu toane ca și luna lui Apr' l?
 Înceștând a tale brațe toată mintea să ți-o pierzi,
 Dela creștet la picioare s'o admiri și s'o dezmierzi,
 Ca pe-o marmură de Paros sau o pânză de Corregio,
 Când ea-i rece și cochetă? — Ești ridicol, înțelege-o.
 Da, visara odinioară pe acea ce m'ar iubi,
 Când ași stă pierdut pe gânduri, peste umăr m'ar privi,
 Aș simți-o că-i aproape, și ar ști c'o înțeleg...
 Din sărmăna noastră viață am dură roman întreg...
 N'o mai caut. Ce să caut? E acelaș cântec vechi,
 Setea liniștei eterne, care-mi sună la urechi;
 Dar organele-s sfărmate, și 'n strigări irregulare
 Vechiul cântec mai pătrunde cum în nopți izvorul sure.
 P'ici pe colo mai străbate câte-o voce mai curată
 Dintr'un *carmen saeculare* ce-l visai și eu odată;

Dar tot șueră și strigă, scapără și' rupt răsună,
Se împinge tumultoasă și sălbatecă pe strună,
Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustiit,
Aspru rece sună cântul cel etern neisprăvit . .

Unde-s șirurile clare din viața-mi să le spun?
Ah! organele-s sfărmate și maestrul e nebun!

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca 'n povești.
A fost ca nici odată
Din rude mari împărătești
O prea frumoasă fată.

Și eră una la părinți
Și mândră 'n toate cele,
Cum e fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde 'n colț
Luceafărul așteaptă.

Privea în zare, cum pe mări
 Resare și străluce,
 Pe mișcătoarele cărări
 Corăbii negre duce.

Il vede azi, îl vede mâni,
 Astfel dorința-i gata;
 El ear privind pe săptămâni
 Ii cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzimă
 Visând ale ei tâmple,
 De dorul lui și inima
 Și sufletu-i se umple.

Și cât de viu s'aprinde el
 În ori și care sară
 Spre umbra negrului castel,
 Când ea o să-i apară.

• • •
 Și pas cu pas pe urma ei
 Alunecă 'n odae,
 Tesând cu recele-i scântei
 O mreață de vâpae.

Și când în pat se 'ntinde drept
 Copila să se culce,
 I-atinge mânele de piept,
 I 'nchide geana dulce,

Și din oglindă luminiș
 Pe trupu-i se revarsă,
 Pe ochii mari, bătând închiși,
 Pe fața ei întoarsă.

Ea îl privea cu un surâs,
 El tremurâ 'n oglindă,
 Căci o urmă adânc în vis
 De suflet să se prindă.

Iar ea, vorbind cu el în somn,
 Oftând din greu suspină:
 „O dulce-al nopții mele Domn,
 „De ce nu vii tu? Vină!

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe o rază,
 „Pătrunde în casă și în gând
 „Și viața-mi luminează!”

El ascultă tremurător,
 Se aprindea mai tare
 Și s'aruncă fulgerător.
 Se cufundă în mare:

Și apa, unde-a fost căzut,
 În cercuri se rotește,
 Și din adânc necunoscut
 Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
 Pe marginea ferestii
 Și ține 'n mână un toiag
 Incununat cu trestii.

Părea un tânăr Voevod
 Cu păr de aur moale;
 Un vânăt giulgi se 'ncheie nod
 Pe umerele goale,

Iar umbra feței străvezii
 E albă ca de ceară —
 Un mort frumos cu ochii vii
 Ce scânteie 'n afară.

„Din sfera mea venii cu greu
 „Ca să-ți urmez chemarea
 „Iar cerul este tatăl meu,
 „Și mumă 'ni este maria.

„Ca în cămara ta să vin,
 „Să te privesc de-aproape,
 „Am coborît cu-al meu senin
 „Și m'am născut din ape.

„O vin' odorul meu nespus,
 „Și lumea ta o lasă;
 „Eu sunt luceafărul de sus,
 „Iar tu să mi fi mireasă.

„Colo 'n palate de mărgean
 „Te-oiu duce veacuri multe.
 „Și toată lumea 'n ocean
 „De tine o s'asculte“.

— „O ești frumos cum numa 'n vis
 „Un înger se arată,
 „Dară pe calea ce-ai deschis
 „N'oi merge nici odată;

„Străin la vorbă și la port
 „Lucești fără de viață.
 „Căci eu sunt vie, tu ești mort,
 „Și ochiul tău mă 'nghiață“.

* * *

Trecu o zi, trecură trei,
 Și iarăș noaptea vine
 Luceafărul deasupra ei
 Cu razele-i senine;

Ea trebui de el în somn
 Aminte să-și aducă,
 Și dor de-al valorilor Domn
 De inim'o apucă:

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe o rază,
 „Pătrunde 'n casă și în gând
 „Și viața-mi luminează!“

Cum el din cer o auzi,
 Se stinse de durere,
 Iar cerul 'ncepe a roti
 În locul unde pier.

În aer rumene văpăi
 Se 'ntind pe lumea 'ntreagă,
 Și din a chaosului văi
 Un mândru chip se 'nceagă.

Pe vițele-i negre de păr
 Coroana-i arde pare,
 Venea plutind în adevăr,
 Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfășor
 Marmoreele brață,
 El vine trist și gânditor,
 Și palid e la față;

Dar ochii mari și minunați
 Lucesc adânc, chimeric,
 Ca două patimi fără saț
 Și pline de 'ntunerie.

— „Din sfera mea venii cu greu
 „Ca să te ascult ș'acuma,
 „Și soarele e tatăl meu,
 „Iar noaptea 'mi este muma.

„O vin', odorul meu nespus,
 „Și lumea ta o lasă;
 „Eu sunt luceafărul de sus,
 „Iar tu să-mi fi mireasă.

„O vin', în părul tău bălai
 „S'anin cununi de stel,
 „Pe-a mele ceruri să resai
 „Mai mândră decât ele“.

— „O ești frumos, cum numa'n vis
 „Un demon se arată;
 „Dar pe calea ce-ai deschis
 „N'oi merge nici odată!

„Mă dor de crudal tău amor
 „A pieptului meu coard',
 „Și ochii mari și grei mă dor,
 „Privirea ta mă arde“.

— „Dar cum ai vreă să mă cobor?
 „Au nu 'nțelegi tu oare
 „Cum că eu sunt nemuritor
 „Și tu ești muritoare?“

— „Nu caut vorbe pe ales,
 „Nici ştiu cum aş începe
 „Deşi vorbeşti de înţeles,
 „Eu nu te pot pricepe.

„Dar dacă vrei cu crezământ
 „Să te 'ndrăgesc pe tine,
 „Tu te coboară pe pământ,
 „Fii muritor ca mine“.

— „Tu-mi ceri chiar nemurirea mea
 „În schimb pe-o sărutare?
 „Dar voi să ştii asemenea,
 Cât te iubesc de tare.

„Da, mă voi naşte din păcat
 „Primind o altă lege:
 „Cu vecinicia sunt legat,
 „Ci voi să mă deslege“.

Şi se tot duce, s'a tot dus
 De dragu-unei copile,
 S'a rupt din locul lui de sus
 Pierind mai multe zile.

In vremea asta Cătălin,
 Viclean copil de casă,
 Se umple cupele cu vin
 Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
 A 'mpărătesei rochii,
 Băiat de flori și de pripas,
 Dar îndrăzneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bñjori
 De rumeni, bată-i vina,
 Se furișează pânditor
 Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcu
 Și mândră, arz'o focul!
 Ei, Cătălin! acu-i acu
 Ca să-ți încerei norocul

Și'n treacăt o coprinsă lin
 Intr'un ungher de ; rabă.
 ---„Da ce vrei, mări Cătălin!
 „Ia las', cată-ți de treabă“.

— „Ce voi ? Aș vrea să nu mai stai
 „Pe gânduri totdeauna,
 „Să râzi mai bine și să-mi dai
 „O gură, numai una“.

— „Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri
 „Dă-mi pace, fugi departe —
 „O, de luceafărul din cer
 „M'a prins un dor de moarte“.

— „Dacă nu știi, ți-aș arăta
 „Din bob în bob amorul,
 „Ci numai nu te mânia,
 „Ci stai cu binișorul.

„Cum vânătorul 'ntinde 'n crâng
 „La păsărele lațul,
 „Când ți-oi 'ntinde brațul stâng
 „Să mă cuprinzi cu brațul;

„Si ochii tăi nemișcători
 „Sub ochii mei rămâie:
 „De te înalț de subsuori,
 „Te 'naltă din călcâie;

„Când fața mea se pleacă 'n jos,
 „In sus rămâi cu fața,
 „Să ne privim nesățios,
 „Și dulce toată viața;

„Și ca să-ți fie pe deplin
 „Iubirea cunoscută:
 „Când sărutându-te mă 'nelin,
 „Tu iarăși mă sărută“.

Ea-l ascultă pe copilăș
 Uimită și distrasă,
 Și rușinos și drăgălaș
 Mai nu vrea, mai se lasă,

Și-i zice 'ncet: „Încă de mic
 „Te cunoșteam pe tine,
 „Și guraliv și de nimic
 „Te-ai potrivit cu mine;

„Dar un luceafăr, răsărit
 „Din liniștea uitării,
 „Dă orizon nemărginit
 „Singurătății mării;

„Și tainic genchele le plec,
 „Căci mi le umple plânsul,
 „Când ale apei valuri trec
 „Călătorind spre dânsul;

„Trecește c'un amor nespus
 „Durerea să-mi alunge,
 „Dar se 'naltă tot mai sus
 „Ca să nu-l pot ajunge.

„Pătrunde trist cu raze reci
 „Din lumea ce-l desparte:
 „În veci îl voi iubi și 'n veci
 „Va rămâne departe.

„De aceea zilele îmi sunt
 „Pustii ca niște stepe,
 „Dar nopțile 's de-un farmec sfânt
 „Ce nu-l mai pot pricepe“,

— „Tu ești copilă, asta e!
 „Hai, ș'om fugi în lume,
 „Dar ni s'or pierde urmele
 „Și nu ne-or ști de nume;

„Căci amândoi vom fi cuminiți,
 „Vom fi voioși și teferi,
 „Vei pierde dorul de părinți
 „Și visul de luceferi“.

* * *

Porni luceafărul. Creșteau
 În cer a lui aripe,
 Și căi de mii de ani treceau
 În tot atâtea clipe.

Un cer de stele de desupt,
 Deasupra-i cer de stele,
 Părea un fulger ne 'ntrerupt
 Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi
 Jur împrejur de sine
 Văzû ca 'n ziua cea d'întâi,
 Cum izvorau lumine.

Cum, izvorând, îl înconjur
 Ca niște mări, de-a 'notul;
 El zboară, gând purtat de dor,
 Pân' pierе totul, totul:

Căci unde-ajunge, nu-i hotar,
 Nici ochiu spre a cunoaște,
 Și vremea 'ncearcă în zadar
 Din golfuri a se naște.

Nu e nimic, și totuș e
 O sete care 'l soarbe,
 E un adânc, asemenea
 Uitării celei oarbe.

—„De greul negrei vecinicii,
 „Părinte, mă desleagă,
 „Și laudat pe veci să fii
 , Pe-a lumii scară 'ntreagă!

„O cere-mi, doamne, orice preț,
 „Dar dă-mi o altă soarte,
 „Căci tu isvor ești de vieți
 „Și dătător de moarte.

„Reia-mi al nemuririi nimb
 „Și focul din privire,
 „Și pentru toate dă-mi în schimb
 „O oară de iubire!

„Din chaos Doamne-am apărut
 „Și m'aș întoarce 'n chaos,
 „Și din repaos m'am născut...
 „Mi-e sete de repaos“.

— „ „Hyperion ce din gemeni
 „ „Resai c'o întreagă lume
 „ „Nu cere semne și minuni
 „ „Care n'au chip și nume.

„ „Tu vrei un om să te socoti,
 „ „Cu ei să te asemeni?
 „ „D'ar pieri oamenii cu toți,
 „ „S'ar naște iarăși oameni.

„ „Ei doar au stele cu noroc
 „ „Și prigoniri de soarte;
 „ „Noi nu avem nici timp nici loc,
 „ „Și nu cunoaștem moarte.

„ „Din sânul vecinicului ieri
 „ „Trăește azi ce moare,
 „ „Un soare de s'ar stinge 'n ceri,
 „ „S'aprinde iarăș soare.

„ „Părând pe veci a răsări,
 „ „Din urmă moarte l paște
 „ „Căci toți se nasc spre a muri,
 „ „Și mor spre a se naște.

„ „Iar tu, Hyperion, rămâi
 „ „Or unde ai apune,
 „ „Tu ești din forma cea dintâi.
 „ „Ești vecinică minune.

„ „Și pentru cine vrei să mori?
 „ „Întoarce-te, te 'ndreaptă
 „ „Spre-acel pământ rătăcitor
 „ „Și vezi ce te așteaptă“ „.

În locul lui menit din ceri
 Hyperion se 'ntoarce
 Și ca și 'n ziua cea de ieri,
 Lumina și-o revarsă.

Căci este seară 'n asfințit
 Și noaptea o să 'nceapă,
 Răsare luna liniștit
 Și tremurând din apă.

Și umple cu-ale ei scânteii
 Cărările din crânguri...
 Sub șirul lung de mândri tei
 Ședeau doi tineri singuri.

— „O lasă-mi capul meu pe sân
 „Iubito, să se culce,
 „Sub raza ochiului senin
 „Și negrăit de dulce.

„Cu farmecul luminii reci
 „Gândirile străbate-mi,
 „Revarsă liniște de veci
 „Pe noaptea mea de patemi.

„Și deasupra mea rămâi
 „Durerea mea de-o curmă,
 „Căci ești iubirea mea dintâi
 „Și visul meu din urmă“.

Hyperion vede-a de sus
 Uimirea 'n a lor față;
 Abia un braț pe gât i-a pus,
 Și ea l-a prins în braț.

Miroase florile-argintii
 Și cad, o dulce ploae,
 Pe creștetele-a doi copii
 Cu plete lungi, bălae,

Ea îmbătătată de amor
 Ridică ochii, vede
 Luceafărul și 'ncetișor
 Dorințele-i încrede:

„Cobori în jos, luceafăr blând,
 „Alunecând pe rază,
 „Pătrunde 'n codru și în gând
 „Norocu-mi luminează!”

El tremură ca alte dați
 În codri și pe dealuri,
 Călăuzind singurătăți
 De mișcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca 'n trecut
 În mări din tot înaltul:
 „Ce-ți pasă ție, chip de lut.
 „Dac'oi fi eu sau altul!

„Trăind în cercul vostru strimt,
„Norocul vă petrece —
„Și eu în lumea mea mă simt
„Nemuritor și rece“.

CRITICILOR MEI

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a serie versuri,
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima-ți frământă
Doruri vii și patimi multe,
Ș'a lor glasuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte :

Ca și flori în poarta vieții,
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare 'n lume,
Cer veșmintele vorbirii,

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria-ți viață
Unde ai judecătorii,
Ne 'ndurații ochi de ghiață?

Ah! atuncea ți se pare,
Că pe cap îți cade cerul:
Unde vei găsi cuvântul
Ce exprimă adevărul?

Critici voi, cu flori deșerte:
Care roade n'ați adus:
E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai de spus.

LA STEAOA ..

X
La steaoa care-a răsărit
E o cale-atât de lungă
Că mii de ani i-au trebuit
Luminei să ne-ajungă.

Poate de mult s'a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abiă acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Incet pe cer se sue:
Eră, pe când nu s'a zărit
Azi o vedem, și nu e,

Tot astfel când al nostru dor
Peri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

DE CE NU-MI VII

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S'așează bruma peste vii —
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?

O! vino iar în al meu braț,
Să te privesc iar cu nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău !

Ți-aduci aminte cum pe-atunci,
Când ne plimbam prin văi și lunci,
Te ridicam de subțiori
De-atâtea ori, de-atâtea ori ?

In lumea asta sunt femei
Cu ochi ce isvorăsc scântei...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s ca tine ~~nu-s~~:

Căci tu înseninezi mereu
Viața sufletului meu.
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii!

KAMADEVA ¹⁾

Cu durerile iubirii
 Voind sufletu-mi să-l vindic,
 L-am chemat în somn pe Kama —
 Kamadeva, zeul indic,

El veni, copilul mândru,
 Călărind pe-un papagal,
 Având zâmbetul fățarnic
 Pe-a lui buze de coral

¹⁾ *Kamadeva* este în Mitologia Indică zeul amorului. Tatăl său este Cerul, iar mama sa Iluzia. În figurare se înfățișează călărind pe un papagal, cu un arc făcut din trestie de zahăr, coarda arcului formată de albine, iar săgețile din flori trandafirii ale arborelui Amra.

Aripi are, iar în tolbă-i
El păstrează ca săgeți
Numai flori înveninate
De la Gangele măreț.

Puse-o floare atunci în arcu-i,
Mă lovi cu ea în pept.
Și de-atunci în orice noapte
Plâng pe patul meu deștept.

Cu săgeata-i otrăvită
A sosit ca să mă cerle
Fiul cerului albastru
Ș'al iluziei deșerte.

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele'l urc', stelele scapără 'n cale,
Apele plâng clar izvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m'aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așă sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele 'n lună ridică.
Scârție 'n vânt cumpăna dela fântână,
Valea-i în fum, fluere murmură 'n stână;

Și osteniți oameni cu coasă 'n spinare
Vin dela câmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechiu umple cu glasul lui seara,
Sufletul meu arde 'n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale amuțește,
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește:
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă!

Ne-om rezimă capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul
Vechiul salcâm. — Astfel de noapte bogată
Cine pe ea n'ar da viața lui toată?

SONET¹⁾

Ori câte stele ard în înălțime
 Ori câte unde aruncă 'n fașă-i marea;
 Cu a lor lumină și cu scânteierea
 Ce-or fi 'nsemnând, ce vor — nu știe nime.

Deci cum voești, tu poți urmă cărarea,
 Fii bun și mare, ori pătat de crime:
 Acelaș praf, aceeaș adâncime!
 Iar moștenirea ta și a tot: uitarea!

¹⁾ Următoarele șase poezii de Eminescu, scrise — pe cât se vede — în prima aruncătură a condeiului, a rămas nerevăzute de poet, nepublicate de el. Una din ele este numai un fragment de 3 strofe; „rugăciunea” se află intercalată într-o poezie de 12 strofe, intitulată *Te twam asi*, având însă în manuscris fiecare strofă rânduri șterse și reînlocuite; satira *Dalila*, dacă nu ar fi fost înlăturată ca un fel de variantă a actualei satire IV, ar fi primit poate o modificare radicală. Dar și așa cum le găsim astăzi, aceste poezii cuprind versuri de o unică frumusețe și nu pot lipsi din opera lui Eminescu.

T. M.

Par'că mă văd murind: în umbra porții
Așteaptă cei ce vor să mă îngroape,
Aud cântări și văd lumini de torții.

O, umbră dulce, vino mai aproape,
Să simt plutind de-asupra-mi geniul morții
Cu aripi negre, umede pleoape.

PE UN ALBUM

Albumul? Bal-mascat cu lume multă,
 În care toți pe sus își poartă nasul,
 Disimulându-și mutra, gândul, glasul;
 Cu toți vorbesc și nimeni nu ascultă.

Și eu intrai, mă vezi rărindu-mi pasul,
 Un vers încerc cu pana mea incultă,
 Pe masa ta așez o foaie smultă
 Ce de când e nici n'a visat Parnasul.

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri
 Condeiu 'n mână tu mi-l pui cu silă —
 Dela oricine-un snop de paie seceri, —

Apoi te uiți răsând la câte-o filă,
 Viclean te bucuri de-ale noastre 'ntreceri
 Privind în vrav prostia imobilă.

ÎN TRE PASĂRI

Cum nu suntem două păsări
Sub o strașină de stof,
Cioc în cioc să stăm alături
Intr'un cuib numai cu puf!

Nu mi-ai scoate oare ochii
Cu-ascuțitul botișor?
Și alătura cu mine
Sta-vei oare binișor?

Par'că mi te văd, draguță,
Că îmi zbori și că te scap;
Stând pe gard, privind la mine,
Ai tot da cochet din cap.

Iară eu suit pe casă
Și plouat de-atât amor,
M'aș umflă ursuz în pene
Și ași stă într'un picior.

FRAGMENT

După ce atâta vreme
 La o laltă n'am vorbit,
 Mie-mi pare că uitaram
 Cât de mult ne-am fost iubit

Dar acum te văd nainte-mi
 Dulce, palidă cum șezi —
 Lasă-mă ca altă dată
 Umilit să 'ngenunchez,

Lasă-mă să-ți plâng de milă,
 Să-ți sărut a tale mâni...
 Mănușite, ce făcurăți
 De atâtea săptămâni?

.....

RUGĂCIUNE

Rugămu-ne 'ndurărilor
Luceafărului mărilor:
Din valul ce ne bântue,
Înalță-ne, ne mântue,
Privirea adorată
Asupră-ne coboară,
O maică prea curată
Și pururea fecioară
Marie

D A L I L A

Biblia ne povestește de Samson, cum că muierea,
 Când dormea, tăindu-i părul, i-a luat toată puterea
 De l-au prins apoi dușmanii, l-au legat și i-au scos ochii,
 Ca dovadă de ce suflet stă în pieptii unei rochii . .
 Tinere, ce plin de visuri urmărești vre-o femeie,
 Pe când luna, scut de aur, strălucește prin alee
 Și pătează umbra verde cu misterioase dungi,
 Nu uită că doamna are minte scurtă, haine lungi.
 Te îmbeți de feeria unui mândru vis de vară,
 Care 'n *tine* se petrece . . . Ia întreab-o bunăoară --
 O să-ți spue de panglice, de volane și de mode,
 Pe când inima ta bate ritmul sfânt al unei ode . . .
 Când cochetă de-al tău umăr ți se razimă copila,
 Dacă-i inimă și minte, te gândește la Dalila.

E frumoasă, se 'ntelege; ca copiii are haz,
 Si când râde, face încă și gropițe în obraz.

Și gropițe, face 'n unghiul ucigașei sale guri
 Și la degetele mâinii și la orice încheieturi;
 Nu e mică, nu e mare, nu-i subțire ci 'mplinită
 Incât ai ce strânge 'n brațe — numai bună de iubit
 Tot ce-ar zice, i se cade, tot ce face-i șade bine,
 Și o prinde orice lucru, căci așa se și cuvine;
 Dacă vorba-i e plăcută, și tăcerea-i încă place,
 Vorba zice: „*fugi 'ncolo*“, răsul zice: „*vino 'ncoace!*“
 Umblă par'că amintindu-și vre-un cântec, alintată,
 Parcă i-ar fi tot a-lene și s'ar cere sărutată,
 Și se 'nalță din călcăie să-ți ajungă pân'la gură,
 Dăruind c'o sărutare acea tainică căldură
 Ce n'o are decât numai sufletul unei femei...
 Câtă fericire crezi tu c'ai găsi în brațul ei!
 Te-ai însenină văzându-i rumenirea din obraji.
 E cu toane, o crăiasă, iar tu tânăr ca un paj,
 Și adânc privind în ochi-i, ți-ar părea cumcă înveți
 Cum viața preț să aibă și cum moartea s'aibă preț.
 Și pătruns de-o bucurie și fermecătoare jale,
 Ai vedea în ea crăiasa lumii gândurilor tale,
 Așa că, închipuindu-ți lăcrimoasele ei gene,
 Ți-ar părea mai mândră decât Venus Anadyomene
 Și în haosul uitării, oricum orele alerge,
 Ea din ce în ce mai dragă ți-ar cădea pe zi ce merge.

Ce iluzii! Nu 'nțelegi tu din a ei căutătură,
 Că deprindere, grimasă este zâmbetul pe gură,

Că întreaga-i frumusețe e în lume de prisos,
 Și că sufletul și-l perde fără de nici un folos?
 În zadar boltita liră ce din șapte coarde sună,
 Tânguirea ta de moarte în cadențele-i adună;
 În zadar în ochi avea-vei umbre mândre din povești,
 Precum iarna se așează flori de gheață pe ferești
 Când în inimă e vară; în zadar o rogi: „consacră-mi
 Creștetul cu-aleluigânduri, să-l sfințesc cu-a melelacrimi!“
 Ea nici poate să 'nțeleagă, că nu tu o vrei... că 'n tine
 E un demon ce 'nsetează după dulcele-i lumine,
 C'acel demon plânge, râde, neputând s'auză plânsu-și,
 Că o vrea spre a se 'nțelege înșfârșit pe sine însuși,
 Că se zbate ca un sculptor fără brațe care geme,
 Ca un maestru ce-asurzește în momentele supreme
 Pân' a nu ajunge 'n culmea dulcei muzice de sfere
 Ce-o aude că se naște din rotire și cădere,
 Că el nu-i cere drept jertfă pe-un altar înalt să moară,
 Precum în vechimea sfântă se junghiau odinioară
 Virginile ce stătură sculptorilor de modele.
 Când tăiau în marmor chipul unei zâne după ele;
 S'ar pricepe acel demon... s'ar renaște
 Mistuit de focul propriu, el atunci s'ar recunoaște
 Și, pătruns de-ale lui patimi și de-amoru-i cu nesațiu,
 El ar frânge 'n vers adonic limba lui ca și Horațiu,
 Ar atrage 'n visu-i mândru a izvoarelor murmururi,
 Umbra umedă din codri, stelele ce ard de-apururi,
 Și 'n acel moment de taină, când s'ar crede că-i fericire,
 Poate-ar înviă în ochiu-i ochiul lumii cei antice

Si cu patimă adâncă ar privi-o s'o adore,
 Dela ochii ei cei tineri mântuirea s'o implore,
 Ar voi în a lui brațe să o țină 'n veci de veci,
 Desghețând cu sărutarea-i raza ochilor ei reci:
 Căci de peatră de ar fi, încă s'o 'ncălzi de-atât amor,
 Când căzându-i în genuche, i-ar vorbi tânguitor,
 Fericirea înecându-l, el ar stă să 'nnebunească
 Că 'n furtuna lui de patimi și mai mult să o iubească.

Cu zâmbiri de curtezană și cu ochi bisericoși,
 S'ar preface că pricepe. Măgulite toate sunt
 De-a fi umbra frumuseții cei eterne pe pământ.
 O femeie 'ntre flori zi-i și-o floare 'ntre femei,
 S'o să i placă. Dar pune să aleagă între trei
 Ce-o 'nconjoară, toți zicând că o iubese — cât de naivă,
 Vei vedea că deodată ea devine pozitivă
 Și când dama cochetează cu privirile-i galante,
 Impărțind ale ei vorbe între-un crai bătrân ș'un fante,
 Nu-i minune că simțirea-i să se poată înșelă,
 Să confunde-un crai de pică cu un crai de mahala:
 Căci cu dorul tău demonie va vorbi călugărește.
 Pe când craiul cel de pică de s'arată, pieptu-i crește,
 Ochiul înghețat i-l umplu gânduri negre de amor
 Și deodată e vioae, stă picior peste picior,
 Ș'acel sec, în judecata-i e cu duh și e frumos...
 A visă că adevărul sau alt lucru de prisos
 E în stare ca să schimbe în natur' un fir de păr,
 Este piedica eternă ce o punem la adevăr.

Aşa dar când plin de visuri urmăreşti vre-o femeie,
Pe când luna, scut de aur, străluceşte prin alee
Şi pătează umbra verde cu fantasticele-i dungi,
Nu uită, că doamna are minte scurtă, haine lungi,
Te îmbeţi de feeria unui mândru vis de vară,
Care 'n *tine* se petrece ... Ia întreab-o bunăoară,
Ş'o să-ţi spue de panglice, de volane şi de mode,
Pe când inima ta bate 'n ritmul sfânt al unei ode ...
Când vezi piatra ce nu simte nici durerea şi nici mila
De ai inimă şi minte, feri în lături: e Dalila!

POST-SCRIPTUM

În notița biografică din edițiile anterioare însemna-
sem ziua nașterii lui Eminescu „la 20 Decembrie 1849
în satul Ipotești lângă Botoșani“. Această însemnare se
întemeiează pe arătarea lui Eminescu însuși. D. Iacob Ne-
gruzzi păstrează un registru în care membrii societății
literare „Junimea“ și-au înscris data și locul nașterii
lor. Pe pagina 2-a a registrului, în dreptul numelui Mi-
hail Eminescu, stă scris *de propria mână a poetului*:
„Ignat“, în adevăr martirul pe care Biserica ortodoxă îl
serbează în ziua de 20 Decembrie.

Însă fostul meu elev, d. N. D. Giurescu, absolvent al
facultății de litere din București, scrie la 7 (19) Mai 1892
d-lui Negruzzi următoarele:

După o zadarnică excursiune ce am făcut în Ipotești,
satul copilăriei lui Eminescu, d. G. Cerchez (pe atunci
prefectul județului Botoșani) a primit următorul răspuns:

la o scrisoare ce adresase maicăi Agapia Gherghel, stărița schitului Agafton, unde trăește o mătușă a poetului

«1891 Martie 29. Agafton.

D-l Poet Eminescu este născut în Botoșani; aceasta este foarte sigur, căci am întrebat pe Maica Fevronia Ionașcu, care au fost față când s'au născut. Este cunoscut încă că botezul i s'au cetit de către Preotul Dimitrie dela Ospenia . . .

Agapie Gherghel».

Am pornit spre biserica Uspenia, ce-i mai zice și biserica Domnească — Catedrala din Botoșani. — Am căutat pe preotul Dimitrie, și după răscolirea câtorva groase volume, prăfuite de vreme, în care erau trecute numele tuturor botezaților de „Dumnea-lui Preotul Iconom Ion Stamati“, acum răposat, începând cu a. 1832, am găsit în „metrica, partea I de nașteri și botezuri“, următoarele rânduri, pe cari le dau în exactă transcriere:

Născut la 15 Ghenarie 1850, din părinți: *Gheorghe „Eminovici*, proprietar și soția sa *Ralu*, născută Vasile „*Iurașcu*, care primî Botezul în 21 Ghenarie; s'a numit „*Mihail* având naș pe Dumnea-lui Stolnicul Vasile Iu-
„*rașcu*“.

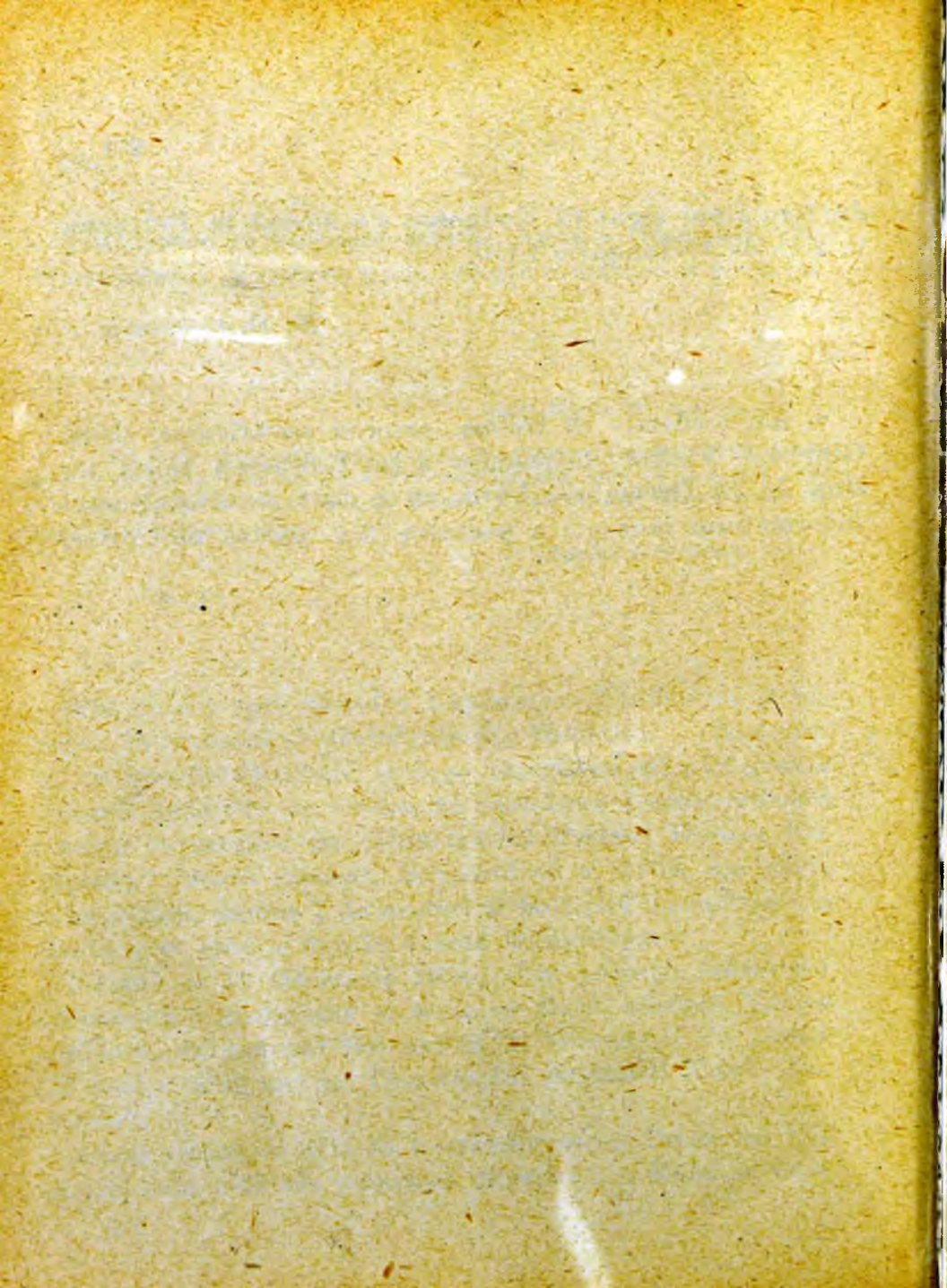
Acest volum se află în bună păstrare a Preotului Dimitrie, dela mai sus pomenita Biserică . . . Rămâne (așa

dar) cu totul sigur că Eminescu s'a născut în Rotoșani, în ziua de 15 Ianuarie 1850.

N. D. Giurescu

Și noi credem, că trebuie primită rectificarea d-lui Giurescu. Vechia însemnare a lui Eminescu însuș, cu ziua de 20 Decembrie 1849, va fi fost rezultatul unei informațiuni inexacte a poetului din partea părinților.

T. M.

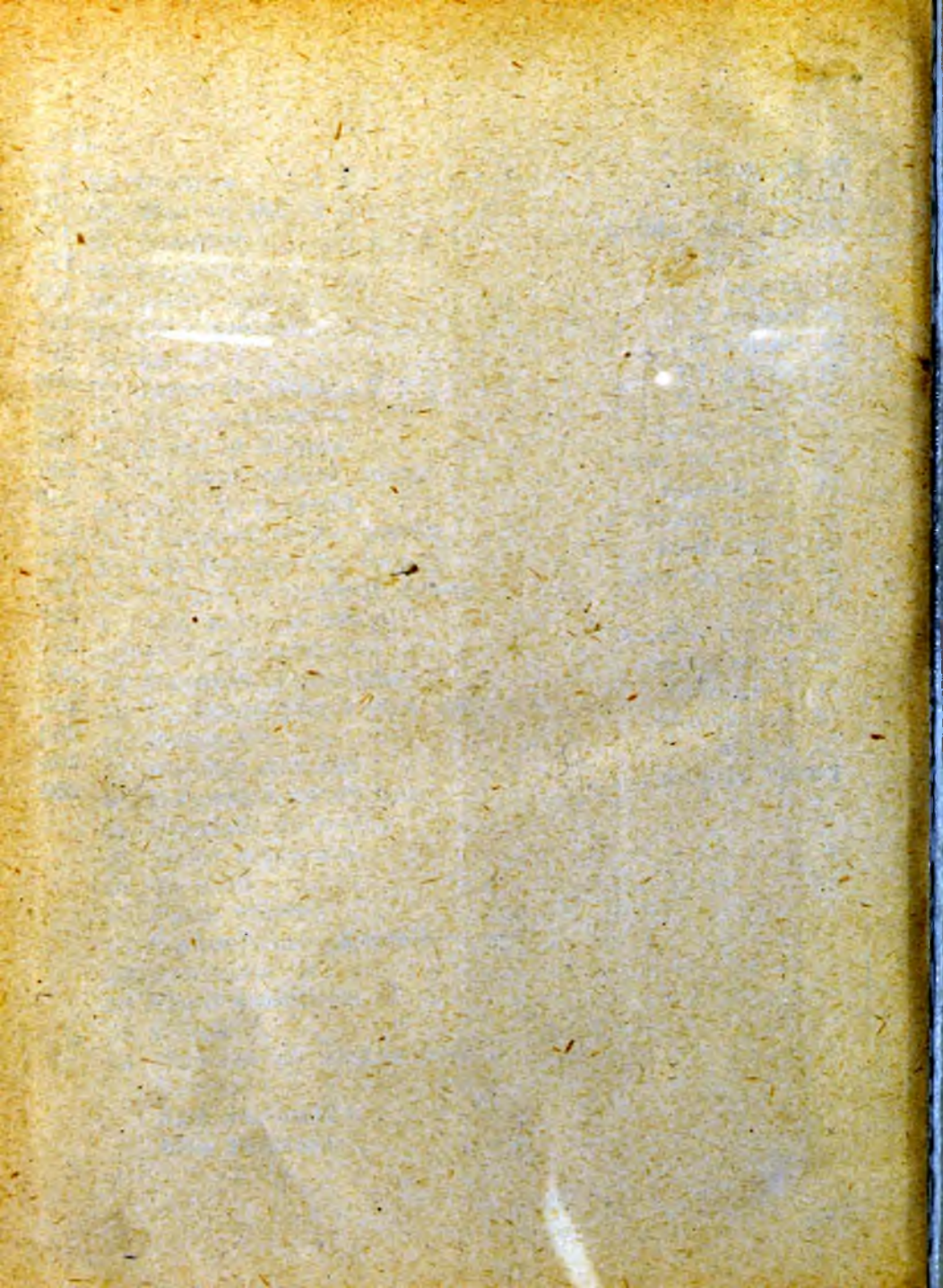

CUPRINS

	Pa g.
Prefața la ediția I	3
Poetul Eminescu, de T. Maiorescu	5
1. Singurătate	19
2. Lasă-ți lumea ta uitată	22
3. Și dacă ramuri bat în geam.	25
4. Pajul Cupidon	26
5. Ce te legeni codrule	29
6. Melancolie	31
7. Rugăciunea unui Dac	33
8. Pe aceeaș ulicioară	36
9. De câte ori iubito	38
10. O rămăi	39
11. Despărțire	41
12. Crăiasa din povești	43
13. Odă	45
14. La mijloc de codru des	47
15. Venere și Madonă	48
16. Sonet (Iubind în taină).	51
17. Sonet (Afară-i toamnă)	52
18. Sonet (Sunt ani la mijloc).	53
19. Sonet (Când însuș glasul)	54
20. Sonet (Trecut-au anii)	55
21. Sonet (S'a stins viața falnicei Veneții)	56

22. Dorința	57
23. Mortua est.	59
24. Noaptea	63
25. Egiptul	65
26. Adio.	70
27. Ce e amorul	73
28. Lacul	75
29. Înger de pază	77
30. Floare albastră	78
31. Înger și demon	82
32. Se bate miezul nopții	88
33. Alăt de fragedă	89
34. O mamă, dulce mamă	92
35. Făt frumos din tei	94
36. Cu mâine zilele-ți adaugi	99
37. Din valurile vremii	101
38. Povestea codrului	103
39. Împărat și proletar	106
40. Pe lângă plopul fără soț	117
41. Glossa	120
42. S'a dus Amorul	124
43. Departe sunt de tine	127
44. Freamăt de codru	129
45. De-or trece anii	132
46. Te duci	134
47. Peste vărfuri	137
48. Somnoroase păsărele	138
49. Revedere	140
50. Când amintirile	142
51. Doină	144
52. Mai am un singur dor.	147
Variantă.	149
Altă variantă	152
Altă variantă	154

	<u>Pag.</u>
53. Epigonii	157
54. Călin	163
55. Nu mă 'nțelege	175
56. Strigoi	177
57. Diana	195
58. Satira I	197
59. Satira II	204
60. Satira III	208
61. Satira IV	220
62. Luceafărul	227
63. Criticilor mei	247
64. La Steaua	249
65. De ce nu-mi vii	251
66. Kamadeva	253
67. Sară pe deal	255
68. Sonet	257
69. Pe un album	259
70. Intre pasări	260
71. Fragment	262
72. Rugăciune	263
73. Dalila	264
Post-riptum	269

LIBRARIE SOCIETATII ROMANE
BUCURESTI